

జనవరి
2017

129

సంపుటి : 11 సంచిక : 9 వెల రు. 10/-

ఈ సంచికలో.....

అసాధారణ విప్లవకారుడు ఫైడల్ కాస్ట్రో
ఆందోళన, ప్రచారం, నిర్మాణం
లెనిన్ - అక్టోబర్ విప్లవం
అస్పృశ్యులు: జాతీయోద్యమం
విద్యుత్తరంగ సంస్కరణలు - సంక్షోభం
ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో గుజరాత్ హత్యాకాండ
సహారా ముడుపులు - మోడీ
డిజిటల్ లావాదేవీలతో పేదలపై పెను భారం
చాతుర్వర్ణం వంటి భ్రష్టవ్యవస్థ ప్రపంచంలో మరెక్కడా కన్పించదు
విచ్ఛిన్నకుల నెదిరించిన యోధుడు మాలకొండారెడ్డి

విచ్చిన్నకుల నెదిరించిన యోధుడు మాలకొండారెడ్డి

ఉన్న వెంకటేశ్వరు

అది 1985 మార్చి 28వ తేదీ. అప్పుడు సాయంత్రం 6 గంటలూ పది నిమిషాలు.

వెలుగు అప్పుడప్పుడే మనకబారుతోంది. మోడల్ హైస్కూలు ఎదురు భాగం... దాన్నే పాత నర్సు క్వార్టర్స్ ప్రాంతం అంటారు. అక్కడ జరగరానిదేదో జరిగిందంటూ జనం పరుగులు తీస్తున్నారు. వారిలో డివైఎస్ఆర్, సిపిఎం కార్యకర్తలూ ఉన్నారు. సమాచారం తెలిసి చంద్రారెడ్డి అక్కడికి పరుగు తీశాడు.

అంతకు ముందే ఎంతో ప్రశాంతంగా కనపడిన మాలకొండారెడ్డి రక్తపు మడుగులలో అచేతనంగా పడి ఉన్నాడు. బట్టలన్నీ రక్తంతో తడిసి ముద్దయ్యాయి. ఎక్కడెక్కడ గాయాలయ్యాయో, ఎన్ని గాయాలయ్యాయో కూడా అర్థం కాలేదు. ఎడమ కంటిలో నుంచి దిగబడిన బాకు కుడివైపు గొంతుగుండా బయటికొచ్చి కనిపిస్తోంది. బాకు దించిన హంతకులు దాన్ని బయటకులాగే ప్రయత్నం చేసినట్టున్నారు. పిడి ఊడి వచ్చింది.

సమాచారం తెలిసిన వెంటనే చూసిన కొందరు యువకులు హంతకులను వెంటాడారు. చంద్రారెడ్డి, మరి కొందరు మాలకొండారెడ్డిని వాహనంలో డాక్టర్ రామచంద్రారెడ్డి ప్రజా వైద్యశాలకు తరలించారు. ఇంకొందరు బాలాజీ నగర్లోని పార్టీ ఆఫీసుకు సమాచారం అందించారు. పార్టీ నాయకత్వమూ వెన్నెంటనే ఆస్పత్రికి చేరింది. ఆస్పత్రికి తీసుకొచ్చేటప్పటికే మాలకొండారెడ్డి చనిపోయినట్లు డాక్టర్లు నిర్ధారించారు.

కొండారెడ్డి, రమణమ్మ దంపతులకు మాలకొండారెడ్డి 1936 జూన్ 6వ తేదీన జన్మించారు. వీరు ఉదయగిరి తాలూకా వాసులు. అక్కడి భూములు పండకపోవడం పనుల్లేక పోవడంతో మాలకొండారెడ్డి పుట్టక ముందే నెల్లూరుకు చేరారు. నెల్లూరు పప్పుల వీధిలోని వెంటావారి వీధిలో ఉంటూ ముఠావని చేసేవారు. అక్కడే పుట్టి పెరిగిన మాలకొండారెడ్డి 9వ తరగతి వరకూ ఆరెస్సార్ హైస్కూల్లో చదివారు. ఇంటి ఆర్థిక పరిస్థితుల రీత్యా పని వెతుక్కుంటూ మద్రాసుకు వెళ్ళారు. నెల్లూరు

వాళ్ళనేక మంది అక్కడ సినిమా రంగంలో నిర్మాతలుగా, నటులుగా, సాంకేతిక నిపుణులుగా పని చేస్తున్నారు. వారి పరిచయంతో తానూ అక్కడే చేరారు. డాక్టర్ రామ్ కూడా ఒక సినిమా తీస్తూ మద్రాసులో కొన్నాళ్ళున్నారు. మాలకొండారెడ్డికి ఒకే డ్రస్ ఉండటంతో రాత్రికు దాన్ని ఉతుక్కుంటూ, ఉదయం మళ్ళీ అదే డ్రస్ వేసుకుని వెళ్ళడాన్ని ఆయన గమనించారు. ఆయనలోని కష్టపడే తత్వాన్ని ఇష్టపడి ఆయన్ను గురించిన సమాచారం తెలుసుకుని, తన ఆస్పత్రికి కాంపౌండర్గా రమ్మని అడిగారు. వెంటనే అంగీకరించారు. 1953లో డా.రామ్ ప్రజా వైద్యశాలలో కాంపౌండర్గా చేరారు.

ఆస్పత్రిలో పనిచేస్తుండగానే రమణమ్మను కులాంతర (ఆమె పద్మశాలి) వివాహం చేసుకున్నారు. 1956లో వారి పెళ్ళయింది. దీన్ని జీర్ణించుకోలేని తల్లిదండ్రులు ఆయన్ను ఇంటి నుంచి తరిమేశారు. ఆస్పత్రిలోనే ఒక రూములో ఉంటూ కాంపౌండర్గా పనిచేశారు. ఆయన భార్య రమణమ్మ కూడా అక్కడే నర్సు శిక్షణ పొంది అదే ఆస్పత్రిలో పనిచేయసాగింది. కొన్నాళ్ళకు తల్లిదండ్రులు రాజీవడి కొడుకూ కోడలిని ఇంటికి తీసుకెళ్ళారు. ఆ తరువాత మాలకొండారెడ్డి అమ్మ తరువునుంచి వచ్చిన పొలాలను అమ్మి నెల్లూరులోని శెట్టిగుంట రోడ్డులో సొంత ఇల్లు కొనుక్కున్నారు.

1962లో చైనా భారత్ యుద్ధం సంద

ర్భంగా ఢిల్లీలో ఉన్న పుచ్చలపల్లి సుందరయ్యకు నెల్లూరు నుంచి ఒక ఫైల్ పంపించాల్సి వచ్చింది. ఆ దశలో పార్టీపై నిర్బంధం ఉన్నందున పార్టీ గుర్తింపు లేని వ్యక్తితో దానిని పంపించాలని నిర్ణయించారు. అందుకు ఆస్పత్రిలో కాంపౌండరుగా పనిచేస్తున్న మాలకొండారెడ్డిని ఎంపిక చేశారు. ఆయన ఢిల్లీ వెళ్ళి సుందరయ్యను కలిసి వచ్చాక కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యకలాపాల్లో చురుగ్గా పాల్గొన సాగారు. 1964లో ఒక సారి, 1967లో రెండో సారి కమ్యూనిస్టు పార్టీలో వచ్చిన చీలికల అనంతరం మార్క్సిస్టు పార్టీని పునర్నిర్మాణం చేశారు. నక్సల్స్ చీలి పోతున్న కాలంలోనే 1968 ప్రాంతంలో మాలకొండారెడ్డి ఇంటిపై నక్సల్స్ దాడి చేశారు. సవలకుల తోట ప్రాంతంలోని తమలపాకుల కూలీల సమ్మె జరిగిన సందర్భంగా మార్క్సిస్టు పార్టీపై సాగిస్తున్న దాడుల్లో భాగంగా శెట్టి గుంట రోడ్లోని ఆయన ఇంటిపైనా దాడి జరిగింది.

ఈ పోరాటం తారాస్థాయికి చేరినదశలో నక్సలైట్లు, సిపిఎం కార్యకర్తలు ఎదురు బొదురు నిలిచే సమయంలో నిర్మాణ కట్టుబాట్లు లేనేకు తప్పుకున్నారు. పార్టీ కార్యకర్తలే 'చావో రేవో' అన్నట్లు పోరాడారు. ఇంటి గోడకు కట్టిన రాళ్ళను ఊడబెరికి వాటితోనే ప్రతిఘటనకు దిగడంతో నక్సలైట్లు పలాయనం చిత్తగించారు. దీని తరువాత నవలకుల తోట, శెట్టి గుంట రోడ్ ప్రాంతాలలో పార్టీ బలపడింది. అప్పటికే నెల్లూరు టౌన్ కార్యక్రమాల్లో చురుగ్గా పాల్గొంటుండటంతో 1969లో మాలకొండారెడ్డిని పూర్తికాలం కార్యకర్తగా తీసుకున్నారు. తనకు సొంతిళ్ళపై వచ్చే అద్దెలా, ఒక మధ్యవర్తిత్వంలో భాగంగా అనివార్యమై కొన్న లాభిపై వచ్చే ఆదాయంతో బతుకుతూనే అలవెన్ను లేకుండా పూర్తి కాలం కార్యకర్తగా కొనసాగారు. ఆ దశలో మాలకొండారెడ్డి ఇల్లు పార్టీ కార్యక్రమాలకు కేంద్రంగా పని చేసింది. దామర మడుగు సమ్మె కాలంలో రహస్య జీవితం గడుపుతున్న జక్కా వెంకయ్య కూడా 1970లో వీరింటిలో కొన్నాళ్ళున్నారు.

మాలకొండారెడ్డిని పార్లకట్టగా విఎమ్ఆర్ అని కూడా పిలిచేవారు. ఇంకొందరు 'మాలకొండన్నా' అంటూ ఆత్మీయ బంధాన్ని కలగలిపి పిలిచేవారు. ఆయన తొలి రోజుల్లో ప్రధానంగా నెల్లూరు పట్టణ ఉద్యమంపై కేంద్రీకరించారు. అర్థపు పట్టణ కార్యదర్శిగా ఉండగా యువజనోద్యమంలో కలిసి పని చేశారు. స్కిల్ గేమ్స్ వ్యతిరేక పోరాటంలోనూ, ఇందిరాబ్రిగ్డ్ కాలంలో 'యంగ్ టర్కుల' దాడులను తిప్పికొట్టడంలోనూ అర్థపు మన్సూర్లతో కలిసి పాల్గొన్నారు. క్రేడ్ యూనియన్ నాయకునిగా రైసుమిల్లు (మిగతా 35వ పేజీలో)

1. విచ్ఛిన్నకుల నెదిలించిన యోధుడు మాలకొండారెడ్డి
ఉన్నం వెంకటేశ్వర్లు 2
2. అసాధారణ విప్లవకారుడు పైడల్ కాస్త్రాజీ
సీతారాం ఏచూరి 4
3. ఆందోళన, ప్రచారం, నిర్మాణం
ఎస్. వీరయ్య 7
4. లెనిన్ - అణ్ణోబర్ విప్లవం
ఎస్. వెంకట్రావు 10
5. అస్పృశ్యులు: జాతీయోద్యమం
బిబి రణదివే 16
6. విద్యుత్తరంగ సంస్కరణలు - సంక్షోభం
ప్రబీర్ పురకాయస్థ 21
7. ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో గుజరాత్ హత్యాకాండ
రానా అయ్యూబ్ 26
8. సహారా ముడుపులు - మోడీ
పరంజయ్ గుహా రాకూర్తా .. 30
9. డిజిటల్ లావాదేవీలతో పేదలపై పెను భారం
ప్రకాశ్ కరత్ 33
10. చాతుర్వర్ణం వంటి భ్రష్టవ్యవస్థ ప్రపంచంలో మరెక్కడా కనిపించదు
డాక్టర్ బిఆర్ అంబేద్కర్ 36

సంపాదకుడు:
ఎస్. వెంకట్రావు

సంపాదకవర్గం:
పాటూరు రామయ్య
బి.వి. రాఘవులు
తమ్మినేని వీరభద్రం
ఎస్. వీరయ్య
తెలకపల్లి రవి

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మార్క్సిస్టు)
ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటీ తరపున
ప్రచురణ కర్త, ముద్రాపకుడు: **బి.వి.రాఘవులు**
సంపాదకుడు : **ఎస్. వెంకట్రావు**
ముద్రణ : ప్రజాశక్తి డైరీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్,
ఫ్లోట్ నెం 21/1, అజమానాబాద్, హైదరాబాద్-20
ఫోన్: ఎడిటోరియల్ **0866-2577248**
మేనేజర్: **040-27673787**
email:venkataraoankarapu@gmail.com
visit cpi(m) site at : cpim.org

అమెరికా అధ్యక్షుడిగా డొనాల్డ్ ట్రంప్ ఎన్నికయ్యాక ప్రపంచ రాజకీయాలు ఒక్కసారిగా వేడెక్కాయి. ఎన్నికల ప్రచారంలో ట్రంప్ అమెరికాకూ, ఇతర దేశాలకూ మధ్య సంబంధాలపై చేసిన ప్రకటనలను ఆయన ఎన్నికైన తర్వాత కార్యరూపంలో పెడుతున్నాడు. వాటిలో ప్రధానమైనది చైనాకు వ్యతిరేకంగా పావులు కదపడం. రెండోది ట్రంప్ ప్రకటించిన అమెరికా ఫస్ట్ అన్న విధానంలో భాగంగా ఇతర దేశాలతో, కూటమిలతో అమెరికా సంబంధాలను రీ ఓరియెంట్ చేయడం. మూడు, ఈ మధ్య కాలంలో కొంత స్తబ్ధంగా ఉన్న ఆయుధపోటీని మరోమారు తీవ్రతరం చేయడం. జనవరి 20న ట్రంప్ అమెరికా అధ్యక్ష పదవిని చేపట్టేలోపుగానే ఆయన తన మంత్రులు, సలహాదారులు ఎవరో ప్రకటించారు. ఈ బృందంలోని సభ్యులను పరిశీలించినా కూడా రానున్న కాలంలో ప్రపంచ రాజకీయాల్లో ఈ మూడు అంశాలు ప్రముఖ స్థానం ఆక్రమించబోతున్నాయని తెలుస్తుంది.

ఇప్పటివరకు అమెరికా, ఇతర ప్రపంచమూ అనుసరిస్తూ వచ్చిన ఒకే చైనా విధానాన్ని పక్కన బెట్టి ట్రంప్ చైనాలో అంతర్భాగమైన తైవాన్ కు స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి ఇవ్వడానికి పావులు కదుపుతున్నాడు. అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికైన వెంటనే ఆయన తైవాన్ నేతతో టెలిఫోన్ లో మాట్లాడ్డమే కాకుండా, ఆమెను తైవాన్ అధ్యక్షురాలిగా ప్రస్తావిస్తూ ట్వీట్ చేశాడు. అంటే తైవాన్ ను స్వతంత్ర దేశంగా గుర్తించడానికి ఆయన సిద్ధపడుతున్నాడన్నమాట. ఇది ఒక రకంగా చైనాను యుద్ధానికి కప్పించడమే. ఎందుకంటే తైవాన్ తమ దేశంలో అంతర్భాగమని చైనా ఏనాటి నుండో చెబుతోంది. అలాగే దక్షిణ చైనా సముద్రంలో అమెరికన్ నౌకకు చెందిన డ్రోన్ ను చైనా “దొంగిలించింది” అని పెద్ద ఎత్తున రాధ్యాంతం చేయడమూ ఈ కప్పింపు వైఖరిలో భాగమే. డ్రోన్ ను తిరిగి ఇచ్చేయడం ద్వారా చైనా ఘర్షణ నివారణకు చొరవ చూపించింది.

అమెరికా వద్ద ఉన్న అణ్యాయుధాలను మరింత పదును దేల్చేందుకు బడ్జెట్ లో పెద్ద ఎత్తున నిధులు కేటాయించనున్నట్లు ట్రంప్ ప్రకటించాడు. ఇప్పటికే అమెరికా వద్ద వేలాది అణ్యాయుధాలున్నాయి. రష్యా, అమెరికాల వద్దనున్న అణ్యాయుధాలు ప్రయోగిస్తే దేశాలు కాదు ఈ ప్రపంచం వందసార్లు నాశనమవుతుంది. ఇంకా అణ్యాయుధాల విస్తరణ అని ట్రంప్ చెబుతున్నాడంటే రానున్న కాలంలో ఆయుధపోటీ తీవ్రం కానున్నదన్నమాట. ప్రపంచ శాంతి ప్రమాదంలో పడబోతోంది.

అన్నిటికీ మించి అమెరికా ఫస్ట్ పేరుతో ట్రంప్ ప్రకటించిన విధానాలను అమలు పరిస్తే సామ్రాజ్యవాద దేశాల మధ్య ఇప్పటికే పెరుగుతున్న వైరుధ్యాలు మరింత పెరిగే అవకాశం ఉంది. ప్రపంచీకరణ తరువాత సామ్రాజ్యవాదుల మధ్య వైరుధ్యాలు నిద్రావస్థలో ఉన్నాయని, అయితే అవి భవిష్యత్తులో పెరిగే అవకాశముందని సిపిఐ(ఎం) 20వ మహాసభ చెప్పింది. 2008 ప్రపంచ ఆర్థిక సంక్షోభం తరువాత తిరిగి ఈ మధ్య కాలంలో వాటి మధ్య వైరుధ్యాలు తలెత్తుతున్నాయి. ఐరోపా యూనియన్ నుండి బ్రిటన్ బయటకు రావడం (బ్రెగ్జిట్) ఇందులో భాగమే. ట్రంప్ హయాంలో ఈ వైరుధ్యాలు మరింత పెరిగే అవకాశం కనిపిస్తోంది. ఒకవైపు చైనాకు వ్యతిరేకంగా కాలుదుమ్ముతూనే మరోవైపు వాణిజ్యరంగంలో చైనాను నిలువరించేందుకు ఏర్పడిన టిపిపి (ప్రసిఫిక్ దేశాల ఒప్పందం) నుండి అమెరికా వైదొలగాలని పిలుపునివ్వడం జపాన్ ను కలవర పెడుతోంది. నాటో కూటమి ఖర్చును ఆ కూటమిలోని ఇతర దేశాలు కూడా మరింత ఎక్కువ భరించాలని ట్రంప్ కోరడం నాటో కూటమి భాగస్వాములకు కంగారు పుట్టిస్తోంది. జపాన్, జర్మనీలు స్వంతంగా అణ్యాయుధాలు తయారుచేయడానికి, విదేశాలకు తమ దళాలను పంపడానికి సమాయత్తమవుతున్నాయి. మొత్తం మీద 2008 ఆర్థిక సంక్షోభ ప్రభావం వల్ల సామ్రాజ్యవాద దేశాల ప్రయోజనాల మధ్య పెరుగుతున్న ఘర్షణ రానున్న రోజుల్లో మరింత తీవ్రమయ్యే అవకాశాలు కనిపిస్తున్నాయి. ట్రంప్ నేతృత్వంలోని అమెరికా ప్రపంచానికి మరింత పెద్ద సమస్యగా మారనుంది.

<p>చందా వివరాలు</p> <p>విడిపత్రిక: రూ.10, సంవత్సర చందా:రూ.100, పోస్టు ద్వారా రూ. 120</p> <p>పోస్టు ద్వారా లేదా ఏజెంటు ద్వారా తెప్పించుకోవచ్చు. లేదా మీ స్థానిక పార్టీ కార్యాలయంలో సంప్రదించండి. ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ అన్ని బ్రాంచీలలోనూ లభిస్తాయి.</p>	<p>చిరునామా</p> <p>మేనేజర్, మార్క్సిస్టు (సైద్ధాంతిక మాసపత్రిక), ఎం.వి.జ్ఞానకేంద్రం, డోర్ నెం. 27-30-3, ఆకులవారి వీధి, గవర్నర్ పేట, విజయవాడ-520 002</p>
---	--

అసాధారణ విప్లవకారుడు ఫైదల్ కాస్ట్రో

సీతారాం ఏచూరి ✍️

రచయిత సిపిఐ (ఎం)
ప్రధాన కార్యదర్శి

కామ్రేడ్ ఫైదల్ కాస్ట్రో మహానిపుణుడు. 20వ శతాబ్దపు ద్వితీయార్థంలో ప్రపంచ రాజకీయ చిత్రంపై అత్యంత ప్రభావం చూపిన బ్రహ్మాండమైన వ్యక్తిత్వం. అంతర్జాతీయ ప్రాముఖ్యత కలిగిన అనేకానేక అంశాలలో తన ముద్రను వేసిన మహావిద్యావంతుడు. తన జీవిత కాలంలో, ప్రయాణించిన మార్గంలో మానవ వికాసం కోసం, స్వేచ్ఛ కోసం ఓ కమ్యూనిస్టు ఆచరించాల్సిన ప్రాథమిక కర్తవ్యాన్ని ఏ క్షణం కూడా విస్మరించని నాయకుడు. భౌతికంగా మనతో లేకున్నా, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా మానవత్వ వికాసం కోసం జరిగే ప్రతి పోరాటంలోనూ ఓ ప్రేరణాత్మక శక్తిగా మనతోనే ఉంటారు. ఈ ప్రేరణ ఓ వాస్తవం నుండే ఉద్భవించింది. అత్యంత వెనుకబాటుతనం గలిగిన ఆర్థిక పరిస్థితులలో, వ్యవసాయ తోటలపై ఆధారపడి బ్రతికే బానిస జీవితాలున్న సమాజాన్ని, అత్యంత ఆధునికంగా, సోషలిస్టు దేశంగా మార్చిన ఫైదల్ కాస్ట్రో ఘనత నుండీ వుట్టింది. ఆయన నాయకత్వంలో క్యూబా సాధించిన విజయాలు అసామాన్యమైనవి. జాతి వివక్షను తొలగించడం, స్త్రీల దాస్య విమోచన, పసిబిడ్డల పురణ శాతం అనూహ్యంగా తగ్గించడంలో అత్యంత ప్రభావితమైన ఆరాధ్యనీయ ఫలితాలను సాధించారు. ఉన్నత విద్య, ఆరోగ్యం, ఆరోగ్య పరిశోధనలు, క్రీడా రంగాలలో క్యూబా సాధించిన ప్రగతి ప్రపంచంలో ఎన్నో అగ్రదేశాలకు అనూయ కల్పించేరితిలో ఉంది.

సామ్రాజ్యవాదం సృష్టించిన అనేకానేక దుష్ట సమస్యలను, ఆర్థికంగా ఎదురయిన నిరోధాలను, ముట్టడుగులను ఎదుర్కొంటూ ధీటుగా, అంచెలంచెలుగా ఎదిగింది. ఫైదల్ తన జీవిత కాలంలో ఐసెన్ హోవర్ నుండి బుష్ 2 వరకూ పదిమంది అమెరికా అధ్యక్షులను, 600కు పైగా హత్యాప్రయత్నాలను ఎదుర్కొన్నాడు. మాజీ సి.ఐ.ఎ ఏజెంట్ ఫిలిప్ ఆజీ తన రచనలో

“అమెరికా తన సామ్రాజ్యవాదంతో, ఆర్థిక కుట్రలతో క్యూబాను తల్లకిందులు చేసి, నాశనం చేయాలని ఎంతగా ప్రయత్నించినప్పటికీ, ఫైదల్ నాయకత్వంలో క్యూబా ఎలా నిలద్రొక్కుకుని స్వతంత్రంగా నిలబడిందో” స్పష్టంగా విశదీకరించాడు.

విప్లవకారులకు కాస్ట్రో ఎప్పటికీ ఓ చైతన్య ప్రపంతిలా ఉత్తేజకంగా, ప్రేరణగా నిలుస్తారు, నిజమైన కమ్యూనిస్టు ఉద్యమకారుడు నిత్య పరనశీలిగా, అధ్యయనాత్మకంగా ఎంతగా కృషి చేయాలో తన జీవితం ద్వారా ఆయన నిరూపించాడు. యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా చేతిలో తోలుబొమ్మలా వ్యవహరిస్తున్న నియంత బాటిస్టాకు వ్యతిరేకంగా, సామాజిక మార్పుకోసం 1953లో తన బృందంతో గెరిల్లా పోరాటం చేసి ఓటమి పాలయ్యాడు కాస్ట్రో. బందీగా విచరణపై ఫైదల్ తన దేశం కోసం, క్యూబా ప్రజల కోసం ఏం కావాలో చెప్పిన వాక్యాలు చారిత్రకం.

“నన్ను బంధించండి, శిక్షించండి నష్టం లేదు. చరిత్ర నన్ను విముక్తుడిని చేస్తుంది.” నిజంగా చరిత్రే విముక్తి చేసింది.

ఆరు సంవత్సరాలనంతరం 1959వ సం॥ జనవరి ఒకటిన, ఫైదల్ చేగువేరాతో పాటు విప్లవ బృందంలోని సభ్యులతో కలిసి నియంతృత్వపు సైన్యాన్ని ఓడించి, క్యూబాలో సోషలిస్టు మార్పులు తీసుకు రావడానికి ఆద్యుడయ్యాడు. 1953 నుండి 1959 మధ్య కాలంలో, కమ్యూనిస్టు విప్లవకారుడుగా జీవితంలో ఓ ప్రధాన సత్యాన్ని అర్థం చేసుకుని తన తప్పని దిద్దుకున్నాడు. “విప్లవాలు కేవలం గెరిల్లా ఉద్యమకారుల వల్ల రావు. సమాజంలో అణచివేతకు గురవుతున్న అధికశాతం ప్రజల సహకారం వల్లనే ఉద్యమాలు విజయవంత మవుతాయి అన్నదే ఆ సత్యం. ఆరు సంవత్సరాల ఆ సమయంలో ఫైదల్, అతని అనుచరులు క్యూబాలోని సామాన్యులను, చిన్నరైతులను

కలిసి వారిని విద్యావంతులుగా, చైతన్యవంతులుగా మలచడంలో విస్తృతంగా కృషి చేశారు. మరీ ముఖ్యంగా అత్యంత దయనీయమైన పరిస్థితులలో జీవితాన్ని గడుపుతున్న చెరుకు తోటల్లోని కూలీల బానిస బ్రతుకులలో మార్పుకై పని చేశారు. వారి శ్రమ వృధా పోలేదు. నియంత బాటిస్టా సైన్యాన్ని ఓడించడంలో కీలకపాత్ర వహించి దిద్దుబాటి!

32 సంవత్సరాల ఫైదల్ బాటిస్టా సైన్యాన్ని ఓడించి, విజయంతో హవానాలో ప్రవేశించిన రోజే, ఫ్రాన్స్ లోని ఫిఫ్త్ రిపబ్లిక్ మొదటి అధ్యక్షుడిగా జనరల్ ఛార్లెస్ డి గాల్లే నియమించబడ్డాడు. బ్రిటన్, థాయ్ లాండ్ లకు చెందిన నియంతలు అనాటి ఉత్తమ కార్యక్రమాలలో ఫైదల్ కన్నా ఎక్కువ సమయం గడిపారు. కానీ, కాస్ట్రో మాత్రమే ఓ ఉన్నతమైన రాజకీయ నాయకుడిగా ఎదిగి, సుదీర్ఘ కాలం పాలించి, సంపూర్ణమైన సోషలిస్టు క్యూబాను నిర్మించ గలిగాడు.

“నిర్దిష్ట పరిస్థితులను నిర్దిష్టంగా విశ్లేషించడంలోనే గతితత్వ సూత్రాల సారాంశం ఇమిడి ఉంటుందన్న “లెనిన్ సిద్ధాంతాలను ఏనాడూ అతిక్రమించక, ఆచరించడంలో నిరంతర కృషి ని, నిబద్ధతను ఫైదల్ యొక్క జీవితం, వ్యవహార శైలినుంచే కమ్యూనిస్టు విప్లవకారుడు నేర్చుకో వాలి. సోవియట్ పతనం వలన క్యూబా ఆర్థిక పరిస్థితులు, సోషలిజంపై బలమైన దెబ్బ పడింది. సోషలిస్ట్ క్యూబా తిరిగి కోలుకుంటుందని ప్రపంచంలో ఎవ్వరూ లేకమాత్రంగా నైనా విశ్వసించలేదు అంతర్జాతీయ వార్తా పత్రిక “టైమ్స్” తన కవర్ పేజీపై ఫిడెల్ బొమ్మ వేసి “క్యాస్ట్రో యొక్క క్యూబా - కరిగిన కల” అని (Castro's cuba - end of a dream) కథనం ముద్రించింది. సోవియట్ పతనానంతరం 1993వ సంవత్సరం సెప్టెంబర్ మాసంలో

సిపిఐ(యం) ప్రతినిధి బృందంగా కామ్రేడ్ జ్యోతి బసుతో కలిసి నేను క్యూబాను సందర్శించడం జరిగింది. ఓ రోజు సాయంత్రం పని ముగించు కుని విశ్రాంతి తీసుకుంటున్న తరుణంలో రాత్రి 11 గంటలకు “మిమ్మల్ని కలవడానికి కమాం డెంట్ ఎదురు చూస్తున్నారని” మాకో సందేశం వచ్చింది. ఆ సమయంలో ఊహించని ఆ ఆహ్వానానికి మాకు ఆశ్చర్యం కలిగింది. వెనువెంటనే ఆయనను కలవడానికి వెళ్లాం. ఆఫీసులోకి మేము అడుగుపెట్టే సరికి తనముందున్న అనేకానేక మ్యాపులు, చార్ట్ల పరిశీలనలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. అవి క్యూబాలోని ఖనిజాల నిక్షిప్తాలకు, ఇతర ఆర్థిక వనరులకు సంబంధించినవి. గతంలో సోవియట్ యూనియన్ నుండి ధారాళంగా జరిగిన దిగుమతులన్నీ ఒక్క సారిగా నిలచిపోగా, కునారిల్లుతున్న క్యూబా ఆర్థిక వ్యవస్థకు పునరుజ్జీవనం పోసే చేసే కార్యక్రమంలో తలమునకలవుతూ ఉన్నారు. మరీ ముఖ్యంగా చమురు దిగుమతులు నిలచిపోవడం, సోషలిస్ట్ క్యూబాను కదలకుండా చేసింది. ఈ పరిస్థితి నుండి క్యూబాను బయటకు తీసుకు వచ్చే ప్రత్యామ్నాయ ఆర్థిక విధానం కోసం ఫైడల్ అన్వేషిస్తున్నాడు.

అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదం క్యూబాను ఆర్థిక దిగ్బంధనం చేయాలన్న కుట్రతో, క్యూబాతో వ్యాపార సంబంధమున్న మిగిలిన దేశాలను సైతం నిర్బంధించింది. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను స్వయం సంపూర్ణం చేసుకోవలసిన పరిస్థితులను క్యూబా అన్వేషిస్తున్నది. ఆ దిశగా కృషి చేస్తుంది. అప్పటి వరకూ చెరకు పంటపై మాత్రమే దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ ఆధారపడి ఉంది. అమెరికా ఆర్థిక దిగ్బంధనాన్ని ఛేదిస్తూ, ఆటంకాలను అధిగమిస్తూ, తమ దేశానికి సన్నిహితంగా ఉండే లాటిన్ అమెరికా దేశాలకు, క్యూబాబందరూముద్దుగా “ఎర్రమట్టి” గా పిలుచుకునే “నికీల్” ఖనిజాన్ని ఎగుమతి చేసి, ఆర్థిక వ్యవస్థను పరిపూర్ణం చేయాలన్నదిగకా మార్గాన్ని వెతుకుతున్నాడు ఫైడల్. కామ్రేడ్ స్టాలిన్ ఒకానొక సందర్భంలో చెబుతారు. “నిజమైన విప్లవం యొక్క ముఖ్య లక్షణం 99 శాతం రోటీనిగా జరిగే పనులలో సైతం ప్రతిఅంశంపై సూక్ష్మంగా దృష్టి పెట్టడం” అని ఫైడల్ కలిసిన ఆ రాత్రి పై విషయం మాకు మరోసారి సుస్పష్టంగా కనిపించింది. మమ్మల్ని చూసిన వెంటనే తాను చేస్తున్న పని వదిలి మా దగ్గరకు వచ్చారు.

దాదాపు రెండు గంటలు కొనసాగిన మా చర్చల్లో సోవియట్ యూనియన్ పతనం వలన క్యూబాపై ప్రభావంతో సహా ఎన్నెన్నో అంశాలు చర్చకు వచ్చాయి. సంభాషణ హఠాత్తుగా మన

“క్యూబాలో విప్లవం బ్రతుకుతుందని, కొనసాగుతుందని బహుశా ఈ ప్రపంచంలో ఎవ్వరూ ఒక్కసెంటు కూడా పందెం కాసి ఉండరు. కానీ మేము సాధించాం... ఓ అద్భుతాన్ని ఆవిష్కరించాం... చైతన్యవంతమైన ప్రజానీకం, వివేకంతో, విద్యతో, సమైక్యంగా పోరాడి సాధించిన జాతీయ విజయమిది... విప్లవోద్యమమిది !”

చేగువేరా, రావుల్ కాస్ట్రో, ఫైడల్ కాస్ట్రో

దేశం పైకి మళ్లింది. మన దేశంలో ఉత్పత్తి అయ్యే ఇనుము, వ్యవసాయయోగ్యమైన భూమి శాతం, సాగునీటి ఆధారంతో జరిగే వ్యవసాయ భూమి మొత్తం, మొదలగు విషయాలలో అత్యంత సూక్ష్మమైన ప్రశ్నలవి. తెలతెలవారబోతున్న ఆ ప్రభాత సమయాన అటువంటి ప్రశ్నలను కా॥ జ్యోతిబసు ఏ మాత్రం ఊహించలేదు.... ఫైడల్, నావైపు తిరిగి “వయస్సు రీత్యా, జ్యోతి బసు క్షమార్హుడు.... కానీ ఈ వివరాలన్నీ నీ చేతి కొసలపై నాట్యమాడాలి” అన్నారు. ఆ తర్వాత రెండు వేర్వేరు సందర్భాలలో నేను ఫైడల్ కలిసినపుడు అత్యంత ఆధునిక గణాంకాలు గల నోటు పుస్తకం నా జేబులో ఉన్నది.

నిత్య విద్యార్థిగా, నిరంతరం కొత్త విషయాలను తెలుసుకోవడంలో, నేర్చుకోవడంలో, కమ్యూనిస్టులందరికీ ఫైడల్ ఎప్పటికీ ప్రేరణగానే మిగులుతాడు. సుదీర్ఘపాలనానంతరం, స్వచ్ఛందంగా పదవి నుండి వైదొలగి, తన జూనియర్ కామ్రేడ్లకు అధికారం అందించినప్పటికీ, జాతీయంగా, అంతర్జాతీయంగా జరిగే అనేకానేక అంశాలను పరిశీలిస్తూ ఎప్పటికప్పుడు ‘రి రిఫ్లెక్షన్స్’ లో తన వ్యాఖ్యానాలు చేస్తూనే ఉండేవారు.

కాస్ట్రోతో మా మొదటి అనుభవం జరిగిన కొద్ది సంవత్సరాలనంతరం.... ఓ సందర్భంలో ఆయనిలా అన్నారు. “క్యూబాలో విప్లవం బ్రతుకుతుందని, కొనసాగుతుందని బహుశా ఈ ప్రపంచంలో ఎవ్వరూ ఒక్క సెంటు కూడా పందెం కాసి ఉండరు. కానీ మేము సాధించాం... ఓ అద్భుతాన్ని ఆవిష్కరించాం... చైతన్యవంతమైన ప్రజానీకం, వివేకంతో, విద్యతో, సమైక్యంగా పోరాడి సాధించిన జాతీయ విజయమిది.... విప్లవోద్యమమిది !”

ఓ నిజమైన కమ్యూనిస్టు విప్లవకారుడిగా ఫైడల్ కి భిన్న ఆసక్తులుండేవి. వేర్వేరు అంశాలలో అత్యంత నూతన విషయాలను ఎప్పటికప్పుడూ తెలుసుకుంటూ, సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ అయినా, మానవ సౌందర్యాంశాలైనా, భగవంతుడు, మతంతో మానవ సంబంధాలైనా, ఇదీ, అదీ అని లేక అంశమేదైనా సంభాషణ సామర్థ్యం కలిగి ఉండేవారు. జీవితాంతం ఓ ఆకర్షణీయమైన వ్యక్తిత్వంలో కొనసాగడమే కాస్ట్రోలోని వైవిధ్యం. ఆయన సాధించిన విజయాలకు, చేసిన గొప్ప ప్రయత్నాలకు ధృష్టాంతం..... మానవ నాగరికతలోనే అత్యంత సృజనాత్మక మేధావులుగా చరిత్ర గుర్తించిన, ఎర్రెస్ట్ హిమింగ్వే,

“ భారతదేశపు కమ్యూనిస్టులకు, విప్లవ కారులకు, ఫైడల్ కాస్ట్రో, చేగువేరా అన్న నామధేయాలు ఇంటింటా సుపరిచితాలు. బానిసత్వం నుండి మానవత్వం వైపు ఫైడల్ వేయించిన పాద ముద్రలు, 20వ శతాబ్దపు చీకటి నుండి 21వ శతాబ్దపు వెలుగు రేఖల వైపు మానవ సమాజాన్ని నడిపించిన ఫైడల్ కాస్ట్రో ప్రభావం. ”

జోస్ మార్టి

హ్యూగో ఛావెజ్

జీన్ - పాల్ - సార్త్రే, సైమన్ బోలీవర్, పాబ్లో నెరుడా, గాబ్రియల్ గ్రేషియా, మార్కెజ్ జోస్ శరమాగో లాంటి మహోన్నత వ్యక్తుల ఫైడల్ కున్న వ్యక్తిగత అనుబంధం.

కాస్ట్రోకున్న ఈ నద్గుణం క్యూబా విప్లవంలో కీలక పాత్ర వహించి, సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా లాటిన్ అమెరికాలోని పలు ప్రాంతాలలో జరిగిన అనేకానేక ప్రాంతాలలో విప్లవానికి, విజయానికి జీవం పోసింది. మధ్య అమెరికాలో ప్రజాస్వామ్య బద్ధంగా ఎన్నికయిన అనేక దేశాలు, క్యూబా యొక్క సంఘీభావం వలన సోషలిజం వైపు మొగ్గు చూపడాన్ని, ప్రపంచ చరిత్రలోనే తొలిసారిగా ఈ శతాబ్దం చూసింది. లాటిన్ అమెరికాను వెనక్కి నెట్టాలన్న యునైటెడ్ స్టేట్స్ సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా, లెన్న్ భావజాలమున్న విప్లవకారులను, ప్రజాస్వామ్యవాదులను లాటిన్ అమెరికాలో “సావోపాలో” ఉమ్మడి వేదికపైకి తీసుకురావడంలో కాస్ట్రో విజయం సాధించాడు. వెనిజులాకు చెందిన హ్యూగో ఛావెజ్ నుండి బోలీవియా యొక్క “ఈవో మొర్రోన్” వరకు ఫైడల్, క్యూబా విప్లవం ఓ నిరంతర స్ఫూర్తి. లాటిన్ అమెరికా దేశస్థుల,

దేశాల విముక్తి కోసం, సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా నిరంతర పోరాటం చేసిన “జోస్ మార్టి”, ఫైడల్ కు ఆరాధ్యనియము. జోస్ మార్టి దేశానికి అంత్య క్రియలు జరిగిన ప్రదేశానికి అత్యంత చేరువగా కామ్రేడ్ ఫైడల్ కాస్ట్రో చితా భస్మం కలపడం ఆయనకిచ్చిన నిజమైన నివాళి. ఫైడల్ నాయకత్వంలోని క్యూబాకు, భారతదేశానికి ఓ ప్రత్యేక సంబంధం ఏర్పడింది. భారతదేశపు కమ్యూనిస్టులకు, విప్లవ కారులకు, ఫైడల్ కాస్ట్రో, చేగువేరా అన్న నామధేయాలు ఇంటింటా సుపరిచితాలు. బానిసత్వం నుండి మానవత్వం వైపు ఫైడల్ వేయించిన పాద ముద్రలు, 20వ శతాబ్దపు చీకటి నుండి 21వ శతాబ్దపు వెలుగు రేఖల వైపు మానవ సమాజాన్ని నడిపించిన ఫైడల్ కాస్ట్రో ప్రభావం. అతని విమర్శకులు సైతం అంగీకరించే యధార్థాలు స్వేచ్ఛను ప్రేమించే అభ్యుదయవాదులు, శాంతిని ఆకాంక్షించే ప్రజాస్వామ్యవాదులు, ప్రపంచవ్యాప్తంగా కామ్రేడ్ ఫైడల్ కాస్ట్రోకి సెల్యూట్ చేస్తున్న సమయంలో, అతనికి అత్యంత విరోధుల నివాళలు సైతం మనం విస్మరించరాదు. ఫ్రెంచ్ మాజీ అధ్యక్షుడు “మిట్టరాండ్” ఒకానొక సందర్భంలో తనపై

అత్యంత ప్రభావం చూపిన ముగ్గురు నాయకులలో ఫైడల్ కాస్ట్రో ఒకరని, భవిష్యత్తు పట్ల దాదర్శనికత, ప్రజాచైతన్యం, చరిత్రను సృష్టించగలిగే సత్తా ఉండటమే కారణమనీ పేర్కొన్నారు.

ఆధునిక వైద్య విజ్ఞానంలో క్యూబా వేసిన ముందడుగు చారిత్రాత్మకం. అది వ్యాధినిరోధక మందులైనా, స్యూరోప్లెన్సెస్ అయినా! ప్రపంచం లోనే హెపటైటిస్ - బి కి మొట్ట మొదటిగా వ్యాధినిరోధకాన్ని కనుగొన్నది క్యూబా దేశమే! వైద్య రంగంలో నైపుణ్యాన్ని సాధించి ప్రపంచానికి మార్గదర్శి అయ్యింది. క్యూబాలో వైద్య శిక్షణ కోసం, అమెరికా సైతం తమ వైద్య బృందాన్ని పంపడం ఎవ్వరూ కొట్టి వేయలేని నిజం. అమెరికా ఆర్థిక ముట్టడి చేసి, అనేక నిర్బంధాలు అమలు చేసినప్పటికీ, ఆ దేశం పట్ల ఎలాంటి వ్యతిరేకత ప్రదర్శించక, అత్యంత ఉదారంగా, అమెరికా వైద్య బృందానికి క్యూబా శిక్షణ ఇవ్వగలగడానికి మూలం సోషలిజం యొక్క శక్తి తప్ప మరేం కాదు.

ఆర్థిక సంక్షోభాలెదురయినా, అమెరికా సామ్రాజ్యవాదంతో నిరంతర పోరాటమయినా, ఫైడల్, క్యూబా విప్లవ కారులు కమ్యూనిస్టు ప్రాథమిక నూత్రమైన శ్రామిక వర్గ అంతర్జాతీయతను ఏనాడూ విస్మరించ లేదు.

క్యూబా వైద్యులు, ఉపాధ్యాయులు, సాయుధ దళ సిబ్బంది, సుదూర తీరాలు ప్రయాణం చేస్తూ, స్వాతంత్ర్యం కోసం, స్వేచ్ఛ కోసం పోరాటం ఎక్కడ జరిగినా, అక్కడకు వెళ్లి అండదండగా నిలచేవారు. అది దక్షిణాఫ్రికా లోని నమీబియా, జాంబియా, మొజాంబిక్ అయినా, పరాయి దేశాలైనా! స్వేచ్ఛ కోసం జరిపే పోరాటంలో క్యూబాసాయుధ దళాలకు తోడుగా క్యూబా వాలంటీర్లు సైతం ఆయుధాలతో వెంటనుండేవారు. ఆఫ్రికాలోని ఎన్నో దేశాల కోట్లాది ప్రజలు, స్వార్థరహితంగా క్యూబా డాక్టర్లు తమకోసం అందించిన ఆరోగ్య సేవలకు ఎప్పటికీ ఋణపడే ఉంటారు.

కామ్రేడ్ ఫైడల్ కాస్ట్రో భౌతికదేహానికి కడపటి వీడ్కోలు అందించే ఈ సమయంలో శెల్యూట్ చేస్తూ ‘ఆయన జీవితం, ప్రజల కోసం కష్టించినవైనం, చరిత్రలో శాశ్వతంగా, భవిష్యత్తు తరాల విప్లవకారులకు నిత్య ప్రేరణగా నిలుస్తాయని ప్రగాఢంగా నమ్ముతున్నాను.’ మరో ముఖ్యమైన విషయం

“విమోచన కోసం పోరాటం చేస్తూనే, ఓ కమ్యూనిస్ట్ విప్లవకారుడు ఉన్నత మానవుడిగా సైతం ఎలా జీవించవచ్చో, కామ్రేడ్ ఫైడల్ కాస్ట్రో జీవితం ప్రతిదృశ్యనిస్తూనే ఉంటుంది.

అనువాదం: డాక్టర్ శమంతకమణి

ఆందోళన, ప్రచారం, నిర్మాణం

ఎస్. వీరయ్య ✍️

రచయిత సిపిఐ (ఎం) కేంద్రకమిటీ సభ్యులు

కమ్యూనిస్టు పార్టీ శ్రేణులు సరైన రాజకీయ, సైద్ధాంతిక అవగాహనను పెంచుకోవడం, నిర్మాణ సూత్రాలను అధ్యయనం చేయడంతో పాటు సరైన పని పద్ధతులను కూడా అలవర్చుకోవాలి. పని పద్ధతులంటే ఆచరణకు సంబంధించిన ఎత్తుగడలే. వీటినే మనం ఆందోళన, ప్రచారం, నిర్మాణం అంటున్నాము. కమ్యూనిస్టు పని ప్రజా సమస్యల మీద పనిచేయడంతో ప్రారంభిస్తే ఆ ప్రజల్లో పార్టీ శాఖను ఏర్పాటు చేసేవరకూ నిరంతర కృషి కొనసాగాలి. ఇందుకు ఆందోళన, ప్రచారం, నిర్మాణం పద్ధతులు తోడ్పడతాయి. ఈ మూడింటి మధ్య ఉన్న సంబంధాన్ని అర్థం చేసుకుంటే సరైన ఫలితాలు వస్తాయి. కృషిలో కొనసాగింపు లేనప్పుడు చేసిన పని మొత్తం వృధా అవుతుంది. ఫలితాలుండవు.

ఆందోళన

తక్కువ విషయాలు, తక్కువ సమయంలో, ఎక్కువ మందికి చేరవేసేది ఆందోళన. ఆర్థిక, రాజకీయ, సైద్ధాంతిక తదితర సమస్యల మీద ప్రజలను సమీకరించడానికి, ఉద్ద్యమ బాట పట్టించడానికి ఇది సాధనం. కమ్యూనిస్టు పార్టీ శ్రేణులకు ప్రజా కార్యచరణలో ఈ నైపుణ్యం అత్యవసరం. ప్రజలను చైతన్యపరిచేందుకు, కదిలించేందుకు అవసరమైన విషయాలు ప్రజల దృష్టికి తెచ్చేందుకు ఆందోళన మార్గం తోడ్పడుతుంది. గోడ రాతలు, వాల్ పోస్టర్, కరపత్రం, పత్రికా ప్రకటన, ట్రైబ్ కార్నర్ మీటింగ్స్, బహిరంగసభలు, డిప్లిటోమ్ములు తగలబెట్టడం, ప్రజాసమస్యల మీద వినతిపత్రాల వంటివి ఆందోళనా సాధనాలు. వాలెంటీరింగ్, పోస్టర్లు, వినతిపత్రం రాసేటప్పుడు సహజంగానే తక్కువ విషయానికి పరిమితమవుతాము. కానీ కరపత్రం, పత్రికా ప్రకటనలు రాసేటప్పుడు గానీ, బహిరంగసభల్లో ప్రసంగించేటప్పుడు గానీ అవి ఆందోళనా రూపాలన్న విషయం మర్చిపోయి ఎక్కువ విషయాలు, ఎక్కువ సమయం వివరించే

ప్రయత్నం చేస్తుంటాము. ఇలాంటి లోపాలు జరగకుండా ఎవరికి వారు స్వీయ నియంత్రణ చేసుకోవటం అవసరం. కరపత్రం సైజు పెరుగుతున్న కొద్దీ చదువరుల సంఖ్య తగ్గిపోతుంది. చిన్న కరపత్రమయితే రెండు లేదా మూడు నిమిషాల్లో చదివేస్తారు. పెద్ద కరపత్రమయితే తర్వాత చదువుదామని మడిచి జేబులో పెడతారు. నాలుగు రోజుల తర్వాత చించి వేస్తారు. జేబులోకి వెళ్ళిన కరపత్రం దాదాపు చదవరు. పత్రికా ప్రకటన ఎంత చిన్నదిగా ఉంటే అంతగా ప్రచురణకు అవకాశాలు ఎక్కువ. సైజు పెరుగుతున్న కొద్దీ ప్రచురణకు అవకాశాలు తగ్గుతాయి. సమయం ఒత్తిడి రీత్యా పెద్ద పెద్ద ప్రకటనలను చిన్నవిగా రాసేందుకు పత్రికా సిబ్బంది సమయం కేటాయించజాలరు. పత్రిక యాజమాన్యాల దృష్టిలో చాలా ముఖ్యమైన వార్త అయితే వారు కూడా దానికోసం ఎదురు చూస్తున్నదయితే తప్ప దాని కోసం సమయం వెచ్చించరు. అందువల్ల కష్టపడి రాసిన కరపత్రం గానీ, పత్రికా ప్రకటన గానీ వృధా అవుతాయి. బహిరంగ సభల్లో ఎక్కువసేపు మాట్లాడటం వల్ల శ్రోతలకు విసుగుపడుతుంది. మనం చెప్పదల్చుకున్న విషయం ఎక్కడు. బహిరంగ సభ కోసం వెచ్చించిన సమయం, చేసిన శ్రమ, ఖర్చు వృధా అవుతాయి. అందువల్ల ఆందోళన స్వభావాన్ని, దాని లక్ష్యాన్ని సరిగా అర్థం చేసుకుని సక్రమంగా వినియోగించుకోవాలి. ఉదాహరణకు రాష్ట్రంలో పంచాయితీ కార్యకుల వేతనాల పెంపు కోసం జరిగే ప్రదర్శనకు పేదలను కదిలించేందుకు ఉపన్యసించవచ్చు. “గ్రామపంచాయితీల్లో పనిచేస్తున్న పారిశుధ్య సిబ్బందికి వేతనాలు పెంచేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదు. బదులు, బలహీన వర్గాల కోసమే పనిచేస్తామని ఎన్నికలకు ముందు చెప్పిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అధికారం చేజిక్కిన తర్వాత మాట తప్పింది. గ్రామ

పంచాయితీ కార్యకులంతా దళితులు, అందునా అత్యధికులు మహిళలే. వీరిపట్ల సమాజంలో ఉన్న చిన్నచూపునే ప్రభుత్వం కూడా ప్రదర్శిస్తున్నది. అత్యధిక చిన్న గ్రామ పంచాయితీలలో కేవలం మూడు లేదా నాలుగు వందల రూపాయలు మాత్రమే వేతనంగా ఇస్తున్నారు. అది కూడా ప్రతి నెలా చెల్లించడం లేదు. పొట్ట గడవటం లేదంటే ఇంటింటికి తిరిగి అడుక్కోవాలని సర్పంచేలు ఉచిత సలహాలు ఇస్తున్నారు. చేసిన చాకిరికి హక్కుగా రావలసిన వేతనం చెల్లించకపోగా అడుక్కోవాలనటం అన్యాయం. ప్రభుత్వమే నిర్ణయించిన కనీస వేతనానికి కనుచూపు మేరలో కూడా లేని ఈ నామమాత్రపు జీతం కూడా అడుక్కోవలసిన దుస్థితి సృష్టించింది ప్రభుత్వం. ఒక వైపు కూరగాయలతో సహా నిత్య జీవితావసర సరుకుల ధరలు విపరీతంగా పెరుగుతున్నాయి. విద్య, వైద్యం ఖర్చులకు అంతలేదు. ఈ నేపథ్యంలో కనీస వేతనాల కోసం గ్రామ పంచాయితీ కార్యకులు సంఘటితంగా పోరాడటం తప్ప మరో మార్గం లేదు. వేతనాల పెంపు కోసం రేపు జరగనున్న ప్రదర్శనలో గ్రామపంచాయితీ కార్యకులంతా పాల్గొనవలసిందిగా కోరుతున్నాను.” ఇందులో బాధితులకు సంబంధించిన సమస్యను సూటిగా చెప్పాలి. వారిని ఉద్దామబాట పట్టించేందుకు, ఉత్సాహపరిచేందుకు వీలుగా సమస్య తీవ్రతను వివరించాలి. సమస్యకు కారణమైన పాలకులు లేదా అధికారుల వివక్ష, అణచివేత వంటి స్వభావాలను వివరించాలి. న్యాయం కోసం పోరాడాలన్న పట్టుదల పెంచాలి. అందుకవసరమైన విషయాలకు పరిమితం కావాలి.

ఆందోళన కూడా అనేక రకాలు. ప్రజా సమస్యలపైనే లేదా సైద్ధాంతిక సమస్యలపైనే లేదా రాజకీయ సమస్యలపైనే కూడా ఆందోళన చేయవచ్చు. సమస్య స్వభావం ఏదైనప్పటికీ తక్కువ సమయంలో తక్కువ విషయాలను ఎక్కువ

“మనం రాసే వివేచనాత్మకం లేదా కరపత్రం లేదా పత్రికా ప్రకటన లేదా చేసే ప్రసంగానికి నిర్దిష్ట లక్ష్యం ఉన్నది. అది ప్రజలను కదిలించాలి. పోరుబాట పట్టించాలి. ఈ లక్ష్య సాధన కోసం ఎంచుకున్న ఆందోళన రూపాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవాలంటే తగిన కసరత్తు మీద శ్రద్ధ పెట్టాలి. లేనట్లయితే సమయం, డబ్బు, కార్యకర్తల శ్రమ వృధా అవుతుంది.”

మనం చేసే ఆందోళనలన్నీ పోరాటాల కోసమే

మందికి చేరవేయడమే లక్ష్యంగా ఉండాలి. ఉదాహరణకు వెనుకబడిన తరగతులకు సంబంధించిన సమస్యలపైనే ఉపన్యాసం చేయవచ్చు. “సమాజం అభివృద్ధి చెందుతున్న నేపథ్యంలో కుల వ్యత్యలు ధ్వంసమవుతున్నాయి. అభివృద్ధి పేరుతో ఆధునీకరణకు ప్రోత్సాహాన్నిస్తున్న పాలకులు ఇందుకు సమీధలవుతున్న వృత్తిదారులను మాత్రం నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారు. వృత్తులు దెబ్బతిన కుటుంబాలు వీధినపడుతున్నాయి. ఉపాధి దొరకక అనేక కుటుంబాలు అర్ధాకలితో అలమటిస్తున్నాయి. కష్టపడి అప్పు చేసి పిల్లలను చదివించినప్పటికీ వారికి ఉద్యోగాలు రాకపోగా తల్లిదండ్రుల కులవృత్తి దెబ్బతినడంతో పేదరికం పెరిగిపోతున్నది. వెనుకబడిన తరగతులను వేధిస్తున్న సమస్య ఇది. కాంగ్రెస్, బిజెపి, టిడిపి లేదా టిఆర్ఎస్ వంటి పార్టీలలో కొంతమంది నాయకులు ఈ సమస్య గురించి మాట్లాడకుండా చట్టసభల్లో బీసీ రిజర్వేషన్ల గురించి మాత్రం రోజూ మాట్లాడుతున్నారు. చట్టసభల్లో బీసీలకు రిజర్వేషన్లు వస్తే అభ్యంతరమేమీ లేదు. కానీ కోట్లాది బీసీ కుటుంబాలు ఉపాధి సమస్యకు అది పరిష్కారం కాదుకదా. అందువల్ల ఉపాధి కోసం పోరాడకుండా

వెనుకబడిన తరగతుల మౌలిక సమస్యలు పరిష్కారం కావు.” రాజకీయ సమస్యపైన కూడా ఉపన్యాసానికి ఒక ఉదాహరణ చూడవచ్చు. “తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రైతుల ఆత్మహత్యల గురించి రాష్ట్ర శాసనసభలో రెండు రోజులు చర్చ జరిపింది. ఈ రెండు రోజుల చర్చ ద్వారా కొండను తవ్వి ఎలుకను పట్టినట్లయింది తప్ప సమస్యకు పరిష్కారం దొరకలేదు. వామపక్షాలు మినహా మరెవ్వరూ రైతుల ఆత్మహత్యలకు దారితీస్తున్న మౌలిక కారణాల మీద దృష్టి సారించలేదు. అధికార టిఆర్ఎస్ పార్టీ మొదలుకొని కాంగ్రెస్, బిజెపి, టిడిపి వంటి ప్రతిపక్షాలన్నీ కూడా ఆత్మహత్య చేసుకున్న రైతు కుటుంబాలకు నష్టపరిహారం, ఏకమొత్తంగా రుణమాఫీ వంటి విషయాలకే పరిమితమైనాయి. రైతుల ఆత్మహత్యలను అరికట్టేందుకు తీసుకోవలసిన చర్యల మీద మాత్రం దృష్టి సారించలేదు. శాసనసభలో జరిగిన ఈ రెండు రోజుల చర్చలో వామపక్షాలు మినహా అధికార, ప్రతిపక్ష పార్టీల మధ్య మౌలికంగా తేడా ఏమీ లేదని తేలిపోయింది”. ఇలా అనేక ఉదాహరణలు చూడవచ్చు. ఒక ఉపన్యాసం చేసినా, కరపత్రం రాసినా హడావుడిగా

కాకుండా తగిన కసరత్తు చేయడం అవసరం. ఆశువుగా ఉపన్యసించడం మంచిది కాదు. మనం రాసే వివేచనాత్మకం లేదా కరపత్రం లేదా పత్రికా ప్రకటన లేదా చేసే ప్రసంగానికి నిర్దిష్ట లక్ష్యం ఉన్నది. అది ప్రజలను కదిలించాలి. పోరుబాట పట్టించాలి. ఈ లక్ష్య సాధన కోసం ఎంచుకున్న ఆందోళన రూపాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవాలంటే తగిన కసరత్తు మీద శ్రద్ధ పెట్టాలి. లేనట్లయితే సమయం, డబ్బు, కార్యకర్తల శ్రమ వృధా అవుతుంది.

పోరాటం

ప్రజలు పాల్గొనేది పోరాటం. ఎంత విస్తృతంగా ప్రజలు పాల్గొంటే అంత విస్తృతమైన పోరాటం అవుతుంది. ఎంత ఎక్కువ సంఖ్యలో ప్రజలు పాల్గొంటే అంత పెద్ద పోరాటం అవుతుంది. చట్టాన్ని ధిక్కరించి పాల్గొంటే అది సమరశీల పోరాటం అవుతుంది. మనం చేసే ఆందోళనలన్నీ ఈ పోరాటాల కోసమే. ఆర్థిక, సామాజిక, సైద్ధాంతిక, రాజకీయ ఆందోళనలు ఏవైనా అంతిమంగా పోరాటంలోకి ప్రజలను సమీకరించేందుకే. అందుకే ఆందోళన ఎంత కాలం చెయ్యాలి అంటే ప్రజలు పోరాటాల్లోకి వచ్చేదాకా అనేదే సమాధానం. ఆందోళనలకు పరిమితి లేదు. వాటికున్న ఏకైక పరిమితి పోరాటం. పోరాటాలు జయప్రదమయ్యేంత వరకూ మళ్ళీ మళ్ళీ పోరాటాలు చేస్తూనే ఉంటాము. ఆ పోరాటాల్లోకి ప్రజలను సమీకరించేందుకు ఆందోళన చేస్తూనే ఉంటాము. అందుకే ఒక సమస్య మీద ఎన్నిసార్లు కరపత్రం వేయాలి లేదా సభలు నిర్వహించాలి అంటే ఆ సమస్య పరిష్కారమయ్యేదాకా అని చెప్పాలి. అందుకే కమ్యూనిస్టు కార్యకర్తలకు విరామం ఉండదు. ప్రజలు పాల్గొనకుండా ప్రజల తరపున కార్యకర్తలు పాల్గొనేది ప్రజా పోరాటం కాదు. వివిధ సందర్భాలలో కేవలం కమ్యూనిస్టు పార్టీ శ్రేణులు పాల్గొనే ధర్మాలు, ప్రదర్శనలు ఆచరణలో అవి ఆందోళన రూపాలు గానే ప్రతిఫలిస్తాయి. సాధారణ ప్రజలను ప్రభావితం చేసేందుకు మాత్రమే ఉపయోగపడతాయి. అందుకే ఇతర ఆందోళన రూపాలు ఇచ్చే ఫలితాలనే ఇవి కూడా ఇస్తాయి. సాధారణ ప్రజలు పాల్గొన్నప్పుడే అది నిజమైన పోరాటమవుతుంది.

పోరాట రూపాలు కూడా అనేకం. నల్ల బ్యాడ్జిలు ధరించటం, డిమాండ్ బ్యాడ్జిలు ధరించడం, సంతకాల సేకరణ, ధర్మాలు, ప్రదర్శనలు, భోజన విరామ సమయంలో చేసే నిరసన రూపాలు, సమ్మెలు, టూల్ డౌన్, పికిటింగ్, రాస్త్రాకో, నల్లజెండాల ప్రదర్శన, ఘెరావ్

వంటివన్నీ పోరాటాలే. అయితే నల్లబ్యాడ్జీలు, డిమాండ్ బ్యాడ్జీలు, సంతకాల సేకరణ వంటి పోరాట రూపాలకన్నా మిగిలినవి చురుకైన పోరాట రూపాలు. ప్రజల సంసిద్ధతను బట్టి పోరాట రూపాన్ని ఎంచుకోవాలి. ప్రజలలో అసంతృప్తి ఉన్నప్పటికీ కదలడానికి సిద్ధంగా లేనప్పుడు కార్యకర్తలే వారి వద్దకు వెళ్లి నల్లబ్యాడ్జీలు లేదా డిమాండు బ్యాడ్జీలు ధరింప జేయవచ్చు. వినతిపత్రం మీద వారి సంతకాలు సేకరించవచ్చు. స్వయంగా బ్యాడ్జీ ధరించినా లేదా సంతకం చేసినా ఆ మేరకు తాను స్వయంగా పాల్గొనటమే. ఇలాంటి పోరాట రూపాలు క్రమంగా వారి చైతన్యాన్ని పెంచుతాయి. చురుకైన పోరాటాలకు వారిని ప్రోత్సహిస్తాయి. ధర్మాలు, ప్రదర్శనలు వంటివి చురుకైన పోరాట రూపాలే. కానీ సమరశీలమైనవి కావు. పోలీసుల అనుమతితో లేదా అవగాహనతో చేసే పోరాటాలేవీ సమరశీలమైనవి కావు. చట్టాన్ని ఉల్లంఘించేవి సమరశీలమైనవి. టూల్డౌన్ కానీ, పికెటింగ్లు, రాస్తారోకోలు, నల్లజెండాలు ప్రదర్శనలు, ఘెరావ్ వంటి రూపాలు చట్టాన్ని ఉల్లంఘించేవి. అందుకే ఇవి సమరశీలమైనవి. పోరాట రూపాన్ని నాయకులు లేదా కార్యకర్తల ఇష్టానుష్ఠానను బట్టి కాకుండా ప్రజల సంసిద్ధతను బట్టి నిర్ణయించాలి. ప్రజలను సమీకరించి పోరాడుతున్న సమయంలోనే సైద్ధాంతిక, రాజకీయ పోరాటాలు కూడా చేయవలసి ఉంటుంది. ఆందోళనా రూపాలన్నీ ఇందుకు ఉపయోగపడతాయి. పోరాటం నీరుగారి పోకుండా ప్రజలను పోరాటంలో నిలబెట్టడానికి ఇవి తోడ్పడతాయి. పోరాడుతున్న ప్రజలకు ఇతరుల నుండి సంఘీభావం కూడ గట్టేందుకు కూడా ఇవి తోడ్పడతాయి.

అనేక సందర్భాలలో ఆందోళన, పోరాటాల మధ్య గందరగోళపడుతుంటాము. ప్రజలు పాల్గొనే పోరాటాలను కూడా ఆందోళనా కార్యక్రమాలుగా చెప్పుతుంటాము. కానీ ప్రజలను పోరాటానికి సంసిద్ధం చేసే క్రమంలో ఉపయోగించే సాధనాలే ఆందోళనా రూపాలు. ప్రజలను కదిలించేందుకు చేసే ప్రయత్నమే ఆందోళన. ఒకసారి ప్రజలు కదిలితే, ప్రత్యక్షంగా పాల్గొంటే అది పోరాటమే అవుతుంది. అందుకే ఆందోళన, పోరాటాల మధ్య కమ్యూనిస్టు శ్రేణులకు స్పష్టత అవసరం.

ప్రచారం

ఎక్కువ విషయాలు, తక్కువ మందికి, ఎక్కువ సమయం వివరించేది ప్రచారం. ప్రజలు ఎదుర్కొనే సమస్యలకు శాశ్వత పరిష్కార మార్గాలు వివరించే సాధనం ఇది. ఇక్కడ కూడా

“పోలీసుల అనుమతితో లేదా అవగాహనతో చేసే పోరాటాలేవీ సమరశీలమైనవి కావు. చట్టాన్ని ఉల్లంఘించేవి సమరశీలమైనవి. టూల్డౌన్ కానీ, పికెటింగ్లు, రాస్తారోకోలు, నల్లజెండాలు ప్రదర్శనలు, ఘెరావ్ వంటి రూపాలు చట్టాన్ని ఉల్లంఘించేవి. అందుకే ఇవి సమరశీలమైనవి. ”

ఆందోళన, ప్రచారాల మధ్య అనేక సందర్భాలలో గందరగోళ పడుతుంటాము. ఆంగ్లంలో రెండు వేరు వేరు అర్థాలకు సరిపడు విధంగా రెండు ఆంగ్ల పదాలున్నాయి. పబ్లిసిటీ అనే పదం తెలుగులో ఆందోళనకు సంబంధించినది. ఆటోలో మైకు ద్వారా చేసే క్యాంపెయిన్ గానీ, కరపత్రాలు పోస్టర్ల ద్వారా చేసేది గానీ పబ్లిసిటీ కిందికి వస్తుంది. మార్క్సిస్టు పరిభాషలో ప్రచారం అన్న పదం దీనికి సరైంది కాదు. ఒక సమస్యకు సంబంధించిన పూర్వాపరాలన్నీ వివరంగా, లోతుగా వివరించినప్పుడే అది ప్రచారం అవుతుంది. ఆంగ్లంలో దీన్ని ప్రాపగాండా అంటాము. పబ్లిసిటీ, ప్రాపగాండాలకు తెలుగులో ప్రచారం అనే ఒకే పదం ఉండటం వల్ల కొంత గందరగోళానికి కారణమవుతున్నది. ఆర్థిక, సామాజిక, సైద్ధాంతిక లేదా రాజకీయ సమస్యపైన లోతైన అవగాహన కల్పించేందుకు అనేక వివరాలు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. ఎక్కువ సమయం తీసుకుంటుంది. కానీ ఎక్కువ సమయం వినేందుకు లేదా చదివేందుకు అత్యధికాలు సిద్ధంగా ఉండరు. అందుకే లోతైన అవగాహన కలిగించే ప్రచార కార్యక్రమంలో తక్కువ సంఖ్యలోనే పాల్గొంటారు. స్వభావం రీత్యానే ఆచరణలో ప్రచారానికి ఈ పరిమితి ఏర్పడింది. అందుకే ఎక్కువ విషయాలు ఎక్కువ సమయంలో తక్కువ మందికి వివరించేది ప్రచారం.

పిక్నిక్స్, సెమినార్లు, చర్చాగోష్టులు, స్టడీ సర్కిల్స్, రాజకీయ తరగతులు, వ్యాసాలు, పుస్తకాలు, జనరల్ బాడీలు, శాఖా కార్యదర్శుల సమావేశాలు, పత్రికలు, వ్యక్తిగత చర్చలు, వర్క్ షాపుల వంటివన్నీ ప్రచార సాధనాలుగా ఉపయోగపడతాయి. కమ్యూనిస్టు శ్రేణులు నిర్వహించే పిక్నిక్లు కేవలం వినోద కార్యక్రమాలు కావు. వినోద కార్యక్రమానికి ముందు ఒక గంట పాటు సమావేశం అంశాలపైన సరైన అవగాహనతో చైతన్యం కల్పిస్తాము. ఆ తర్వాతే భోజనం, వినోద కార్యక్రమాలు. జనరల్ బా

డీలు, శాఖా కార్యదర్శుల సమావేశాలు కూడా అనేక అంశాల ప్రాధాన్యతను గుర్తించజేసి కర్తవ్యోన్ముఖులను చేసేందుకు వినియోగించే సాధనాలే. ప్రచార రూపాల్లో అత్యుత్తమమైనది వ్యక్తిగత చర్చ. ఆందోళన, పోరాటాల సందర్భంగా వచ్చిన నూతన సంబంధాలను సమీకరించి వారికి లోతైన అవగాహన కల్పించేందుకు ప్రచార రూపాలను వినియోగించాలి. కార్యకర్తలను, నాయకులను తయారుచేసుకునేందుకు ప్రచారమే సాధనం. భాగస్వాముల చైతన్యస్థాయిని బట్టి ప్రచార రూపాన్ని ఎంచుకోవాలి. అత్యంత బలహీనమైన కొత్త సంబంధాలను ఆకర్షించేందుకు పిక్నిక్లు ఉపయోగపడతాయి. నూతన సంబంధాలకు కనీస అవగాహన కల్పించేందుకు సెమినార్లు, గోష్టులు, ఒక గంటకు మించకుండా నిర్వహించే స్టడీసర్కిల్స్ ఉపయోగపడతాయి. ఆ తర్వాత దశలో పూట లేదా రోజు లేదా రెండు, మూడు రోజుల తరగతులలో ప్రాథమిక స్థాయి అంశాలు బోధించవచ్చు. క్రమంగా వ్యాసాలు, పార్టీ పత్రికలు, పుస్తకాలు చదివించటం ఎంత ప్రోత్సహిస్తే అంత ఉపయోగం. కార్యకర్తలకు నిర్వహించే తరగతులకు మాత్రం సాధ్యమైనన్ని ఎక్కువ రోజులు, వారి స్థాయికి తగినవిధంగా లోతైన అవగాహన కల్పించే అంశాలు బోధించాలి. నూతన సంబంధాలకైనా, కార్యకర్తలకైనా వ్యక్తిగత చర్చ అత్యుత్తమమైన సాధనమే అవుతుంది. కార్యకర్తలను, నాయకులను తయారు చేసుకోవడంలో ప్రచారం ఒక ముఖ్య సాధనం.

నిర్మాణం

ప్రజలను సంఘటితపరిచే సాధనం, ఐక్యంగా నడిపించే ఆయుధమే నిర్మాణం. ఆందోళన, ప్రచార కార్యక్రమాల సందర్భంగా వచ్చిన నూతన సంబంధాలను పార్టీలో ఇముడ్చుకోవడం కోసం చేసే కృషితో పార్టీ నిర్మాణం ప్రారంభమవుతుంది. పార్టీ నిర్మాణం లో తొలి దశ పార్టీ సభ్యత్వం పెంపుదల. వివిధ సమస్య (మిగతా 34వ పేజీలో)

లెనిన్ - అక్టోబర్ విప్లవం

రచయిత సివిఐ (ఎం) రాష్ట్రకమిటీ సభ్యులు

ఎన్ వెంకట్రావు ✍️

మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతాన్ని నిర్దిష్ట పరిస్థితుల్లో నిర్దిష్టంగా అమలుచేయడం ఎలాగో కార్మిక వర్గానికి బోధించాడు లెనిన్. అందుకే మార్క్స్-ఎంగెల్స్ తరువాత మార్క్సిస్టు మహామహోపాధ్యాయునిగా చరిత్రలో చిరస్థాయి స్థానం సంపాదించుకున్నాడాయన. మార్క్సిజం అనే శాస్త్రీయ సిద్ధాంతాన్ని మరో మెట్టు పైకి తీసుకుపోయి దాన్ని ఒక కళగా మార్చాడు లెనిన్. అందుకే లెనిన్ తరువాత మార్క్స్-ఎంగెల్స్ సిద్ధాంతం మార్క్సిజంగా కాక మార్క్సిజం-లెనినిజంగా మారింది. “మా సిద్ధాంతం పిడివాదం కాదు, అది ఆచరణకు కరదీపిక” అన్నారు మార్క్స్-ఎంగెల్స్. సిద్ధాంతానికీ, ఆచరణకూ మధ్య ఉన్న గతితార్కిక సంబంధాన్ని ఆచరణలో చూపించడం ద్వారా అక్టోబర్ విప్లవం సాధించాడు లెనిన్. మార్క్సిజం సిద్ధాంతంగా ఉంటే అది ఒక శాస్త్రంగా (సైన్సుగా) మిగిలిపోతుంది. కానీ అది ఆచరణకు మార్గదర్శిగా మారినప్పుడు ఒక కళగా మారుతుంది. సైన్సు ఉనికిలో ఉన్నదాన్ని గురించి చెబుతుంది. కళ ఎలా పనిచేయాలో చెబుతుంది. మార్క్సిజాన్ని గొప్ప కళగా మార్చడమే లెనిన్ మానవాళిక చేసిన మహోపకారం.

“మార్క్స్ మొదటి ఇంటర్నేషనల్ ను స్థాపించకపోయినా ఆయన మార్క్స్ గానే ఉండేవాడు. కానీ లెనిన్ బోల్షివిక్ పార్టీని నిర్మించకుండా, 1905 విప్లవానికీ, తరువాత 1917 విప్లవాలకూ నాయకత్వం వహించకుండా, కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ (కొమింటర్న్) స్థాపించకుండా చనిపోయి ఉంటే ఆయన లెనిన్ కాకుండా ఉండేవాడు” అని అంటాడు లెనిన్ జీవిత చరిత్ర రాసిన రచయిత టోనీ క్లిఫ్. ఎంగెల్స్ తో కలిసి మార్క్స్ శాస్త్రీయ సిద్ధాంతాన్ని కార్మిక వర్గానికి అందించాడు. అది ఆయనకు చరిత్రలో విశిష్టత కల్పించింది. ఆయన మొదటి ఇంటర్నేషనల్ (అంతర్జాతీయ వర్కింగ్ మెన్ అసోసియేషన్) స్థాపించకపోయినా ఆయన స్థానానికి, ఆయన కంట్రీబ్యూషన్ కు ధోకా ఉండేది కాదు. కానీ లెనిన్ మార్క్సిజాన్ని ఆచరణ

లో పెట్టడం ద్వారా అంటే రష్యన్ విప్లవాన్ని నడపడం ద్వారా మార్క్సిజాన్ని ఆచరణాత్మకంగా నిరూపించాడు. అంటే శాస్త్రీయ సిద్ధాంతాన్ని అందించడం ద్వారా మార్క్స్, దాన్ని ఆచరణలో నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు నిర్దిష్టంగా అన్వయించడం ద్వారా లెనిన్ మార్క్సిస్టు-లెనినిస్టు మహోపాధ్యాయులైనారు. “మార్క్సిజాన్ని సిద్ధాంతం నుండి ఆచరణకు, సైన్సు నుండి కళకు అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా లెనిన్ ఈ రెంటి మధ్య ఉన్న గతితార్కిక సంబంధాన్ని అంటే రెంటి మధ్య ఉమ్మడిగా ఉన్నదేమిటి, రెంటి మధ్య తేడా ఏమిటి అన్నదాన్ని చూపించాడు” అని టోనీ క్లిఫ్ పేర్కొన్నాడు. రష్యాలో అక్టోబర్ విప్లవం జయప్రదం చేయడంలో లెనిన్ అనుసరించిన వ్యూహాలు, ఎత్తుగడలను పరిశీలిస్తే ఈ విషయం మనకు తేటతెల్లమవుతుంది.

లెనిన్ జీవితం గురించి క్లుప్తంగా

లెనిన్ అసలు పేరు వ్లాదిమీర్ వోలోడ్యా ఇల్యిచ్. 1870 ఏప్రిల్ 10న జన్మించాడు. తండ్రి మధ్యతరగతి ఉద్యోగి. చిన్న తనం నుండి లెనిన్ చదువులో ముందుండే వాడు. చదరంగం ఆటగాడు. క్రమశిక్షణతో మెలిగేవాడు. 1886లో లెనిన్ 16వ ఏట తండ్రి చనిపోయాడు. అదే ఏడాది సెంట్ పీటర్స్ బర్గ్ విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుతున్న ఆయన అన్న అలెగ్జాండర్ ను ఉరి తీశారు. నాటి జారు చక్రవర్తి నిరంకుశత్వానికి వ్యతిరేకంగా జరిగే నిరసన ప్రదర్శనల్లో అలెగ్జాండర్ పాల్గొనేవాడు. ఆ క్రమంలో ఆయన ఒక విప్లవ గ్రూపులో చేరాడు. జారు చక్రవర్తిని హత్యచేసేందుకు ఆ గ్రూపు ప్రణాళిక వేసింది. బాబు తయారుచేసే పనిని అలెగ్జాండర్ కు అప్పగించింది. అయితే అతన్ని జారు పోలీసులు ముందుగానే అరెస్టు చేసి, విచారణ జరిపి ఉరి తీశారు. తండ్రి, అన్న ఆరు మాసాల తేడాతో మరణించినప్పటికీ లెనిన్ మానసికంగా కృంగి పోకుండా చదువు కొనసాగించాడు. మంచి ప్రతిభ కనబరిచి బంగారు పతకం సాధించాడు. తదుపరి న్యాయశాస్త్రం చదవడం కోసం కజాన్

విశ్వవిద్యాలయానికి వెళ్లాడు. అక్కడ ఆయన రాడికల్ రాజకీయాలను వంటబట్టించుకున్నాడు. విద్యార్థి ఉద్యమంలో పాల్గొన్నాడు. అధికారులు ఆయనను యూనివర్సిటీ నుండి బహిష్కరించారు. ఆయన కుటుంబానికి చెందిన ఎన్నేటుకు ప్రవాసం పంపారు. అక్కడ ఆయన బాగా పుస్తకాలు చదివాడు. ప్రవాసం ముగిసిన తరువాద మళ్లీ కజాన్ వచ్చాడు. అక్కడ విప్లవ కారుల స్టడీ సర్కిల్ లో చేరాడు. ఆ సందర్భంగా ఆయన కారల్ మార్క్స్ రాసిన పెట్టుబడి గ్రంథాన్ని కమ్యూనిస్టు మ్యానిఫెస్టోను చదివి మార్క్సిస్టుగా మారాడు. అనాడు రష్యాలో ప్రముఖ మార్క్సిస్టు నాయకుడైన ప్లెఖానోవ్ రచనలను లెనిన్ చదివాడు. 1883లో ప్లెఖానోవ్ ‘కార్మిక విముక్తి సమితి’ పేరుతో రష్యాలో మొదటి మార్క్సిస్టు సంస్థను ఏర్పాటు చేసి సరోద్రిక్కులు అనబడేవారి తప్పదు సిద్ధాంతాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడేవాడు.

లెనిన్ కు ముందు రష్యాలో విప్లవోద్యం

1855లో రష్యాకు చక్రవర్తిగా పగ్గాలు చేపట్టిన అలెగ్జాండర్-2 అనేక రాజకీయ, సామాజిక సంస్కరణలు తెచ్చాడు. బానిసత్వాన్ని నిషేధించాడు. సరోద్రియా వోల్గా అనే సంస్థ జారు చక్రవర్తి అలెగ్జాండర్-2ను 1881లో హత్య చేసింది. అతని వారసునిగా వచ్చిన అలెగ్జాండర్-3 ప్రజలపై తీవ్రమైన నిర్బంధం ప్రయోగించాడు. ఈ కాలంలోనే రష్యాలో పరిశ్రమలు బాగా పెరిగాయి. కార్మిక పోరాటాలు పెరిగాయి. కార్మికోద్యం వెల్లువలా అభివృద్ధి చెందింది. అయితే మార్క్సిస్టు గ్రూపులతో పాటు ఆ కాలంలో కార్మికవర్గంపై సరోద్రిక్కులు (ప్రజా మిత్రులు) ప్రభావం ఎక్కువగా ఉండేది. వీరితో పాటు అనార్కిస్టులు, ఆధునికరణను వ్యతిరేకించే స్లావోఫిల్స్ కూడా కార్మికవర్గంపై ప్రభావం కలిగించేవారు. 1894లో అలెగ్జాండర్-3 మరణం తరువాత నికోలాస్-2 రష్యన్ చక్రవర్తి అయినాడు. రష్యన్ సామ్రాజ్య విస్తరణకోసం

జారు ప్రభుత్వం నిరంతర యుద్ధాల్లో మునిగి ఉండేది. ఒకవైపు రష్యన్ గ్రామీణ ప్రాంతంలో భూస్వాముల పీడన, మరోవైపు పట్టణాల్లో పెట్టుబడిదారీ దోపిడీ వీటికి తోడు నిరంతర యుద్ధాలతో రష్యన్ ప్రజానీకం దుర్భర పరిస్థితులనెదుర్కొంటున్న రోజులవి.

మార్క్సిస్టు పార్టీ నిర్మాణం

మార్క్సిజం రష్యాలో వేళ్లాసుకుంటున్న దశలో లెనిన్ రంగ ప్రవేశం చేశాడు. ఆయనకు ముందు రష్యాలో ప్లెఖానోవ్ మార్క్సిజాన్ని ప్రచారం చేసేవాడు. 1888 చివరిలో లెనిన్ కజాన్ లోని ఒక మార్క్సిస్టు కేంద్రంలో సభ్యుడుగా చేరాడు. మరుసటి ఏడాది సమారా వెళ్లి అక్కడ తానుగా ఒక మార్క్సిస్టు కేంద్రాన్ని నెలకొల్పాడు. తరువాత పీటర్స్ బర్గ్ లోని మార్క్సిస్టులతో సంబంధాలు నెలకొల్పుకున్నాడు. అప్పటివరకు రష్యాలో మార్క్సిజం ఒక సిద్ధాంతంగా మాత్రమే ఉండేది. కార్మిక వర్గ ఉద్యమంతో దానికి సంబంధాలు ఉండేవి కావు. లెనిన్ విప్లవ కార్యచరణకు మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతాన్ని మార్గదర్శకంగా మార్చాడు. ఆయనలోని విశేషమేమంటే ఆయన రచనలన్నీ కూడా రష్యన్ కార్మికవర్గ విప్లవంలో వచ్చే ఎడా పెడా ధోరణులను ఖండించేవిధంగా ఉంటాయి. పెడధోరణులను పూర్వపక్షం చేయడం ద్వారా ఆయన మార్క్సిస్టు కార్యచరణ పద్ధతి సరైనదిని నిరూపించేవాడు. దీనికి అధ్యయనం, సమగ్ర పరిశీలన పద్ధతిని ఆయన అనుసరించాడు.

నరోద్నిజాన్ని ఓడించడం కోసం ఆయన రష్యన్ రైతాంగ పరిస్థితులను సమగ్రంగా అధ్యయనం చేసి 1893లో “రష్యన్ రైతాంగ జీవితంలో నూతన ఆర్థిక పరిణామాలు” అన్న వ్యాసం రాశాడు. ఇదే లెనిన్ మొదటి రచన. రష్యాలో కార్మికవర్గం అభివృద్ధి కాదనీ, రైతాంగమే విప్లవం తెస్తుందని నరోద్నిక్కుల వాదనను పూర్వపక్షం చేయడం కోసం ఆయన ఈ అధ్యయనం చేసి రష్యన్ రైతాంగంలోని వైరుధ్యాలను వివరించాడు. అలాగే ప్రపంచ పరిణామాల పట్ల నరోద్నిక్కుల తప్పుడు భావాలను విమర్శిస్తూ “ప్రజామిత్రుల నిజస్వరూపం” అన్న పుస్తకాన్ని రాశాడు. అది 1894లో రహస్యంగా అచ్చయింది. తరువాత రష్యాలోని చట్టబద్ధ మార్క్సిస్టులుగా చెలామణి అవుతున్న మేధావుల బూర్జువా ఆలోచనా ధోరణిని ఎండగట్టాడు. రష్యాలోని వివిధ మార్క్సిస్టు గ్రూపులను ఏకం చేయడం, కార్మిక వర్గంలో రాజకీయ ప్రచారం చేయడం, వారికి శిక్షణనివ్వడం, నిర్మాణం చేయడం లెనిన్ కర్తవ్యంగా ఎంచుకున్నాడు. దానికోసం ఆయన 1895లో ‘కార్మిక విమోచనా పోరాట సమితి’

“రష్యాలోని వివిధ మార్క్సిస్టు గ్రూపులను ఏకం చేయడం, కార్మిక వర్గంలో రాజకీయ ప్రచారం చేయడం, వారికి శిక్షణనివ్వడం, నిర్మాణం చేయడం లెనిన్ కర్తవ్యంగా ఎంచుకున్నాడు. దానికోసం ఆయన 1895లో ‘కార్మిక విమోచనా పోరాట సమితి’ పేరుతో సోషల్ డెమోక్రటిక్ సంస్థను ఏర్పరిచాడు.”

అక్టోబర్ విప్లవం లేకుండా లెనిన్ లేడు లెనిన్ లేకుండా అక్టోబర్ విప్లవం లేదు

పేరుతో సోషల్ డెమోక్రటిక్ సంస్థను ఏర్పరిచాడు. ఇది మూడు లెనినిస్టు సూత్రాలపై నిర్మించబడింది. 1. కేంద్రీకృత నిర్వహణ 2. ఖచ్చితమైన క్రమశిక్షణ 3. ప్రజలతో సన్నిహిత సంబంధాలు. ఈ సంస్థ తరపున వెలువడిన పత్రికలకు లెనిన్ సంపాదకుడుగా వ్యవహరించాడు. కార్మిక విమోచనా పోరాట సమితి కార్యకలాపాలకు కంగారు పడిన జారు ప్రభుత్వం లెనిన్తో సహా సమితి నాయకులనూ, 40 మంది కార్యకర్తలనూ అరెస్టు చేసి 1895లో అరెస్టు చేసింది. రెండేళ్ల తరువాత ఆయనను సైబీరియాకు ప్రవాసం పంపింది. లెనిన్ జైలులోనూ, ప్రవాసంలోనూ ఉండగా సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ లో కార్మిక పోరాట సమితి అధ్యక్షులలో పెద్ద ఎత్తున కార్మిక పోరాటాలు ప్రజ్వరిల్లాయి. ఇవి దేశమంతా వ్యాపించాయి. ఈ సమైలు, పోరాటాలు తొలిసారిగా సోషల్ డెమోక్రాటిక్ పార్టీ నాయకత్వంలో జరగడం విశేషం. ఈ సందర్భంగా లెనిన్ రెండు ముఖ్యమైన రచనలు చేశాడు. ఒకటి, రష్యాలో పెట్టుబడిదారీ అభివృద్ధిపై వాస్తవ సమాచారాన్ని సేకరించి 1899లో రాసిన “రష్యాలో పెట్టుబడిదారీ విధానం అభివృద్ధి” అన్న రచన. ఈ రచనలో

ఆయన రష్యాలో పెట్టుబడిదారీ విధానం అభివృద్ధిని గురించి వివరిస్తూ అంతకుముందున్న అర్థబానిస అవశేషాలకూ, ముందుకు వస్తున్న పెట్టుబడిదారీ విధానానికీ మధ్య తలెత్తిన వైరుధ్యాన్ని వివరించాడు. దేశంలో విప్లవ శక్తులు రూపొందుతున్నాయనీ, ప్రస్తుత వ్యవస్థ నిర్మూలనకు పరిస్థితులు పరిపక్వమవుతున్నాయనీ చెప్పాడు. కార్మిక వర్గం నిర్ణయాత్మకంగా మారుతోందని వివరించాడు. లెనిన్ పరిశీలన నరోద్నిక్కుల అభిప్రాయాలలోని డొల్లతనాన్ని ఎండగట్టింది. లెనిన్ నిర్ధారణల ఆధారంగా రష్యన్ సోషల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ తన కార్యక్రమాలనూ, రష్యాలో మార్క్సిస్టు ఆలోచనలకు లెనినిస్టు ఆచరణ తోడైంది. రెండవది, దేశంలో పెరిగిపోయిన ఆర్థిక వాదాన్ని విమర్శిస్తూ 1902లో లెనిన్ రాసిన “ఏమి చేయాలి” గ్రంథం. రష్యన్ సోషల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీలో ఈ కాలంలో ఆర్థిక వాదం బలంగా ముందుకు వచ్చింది. సోషల్ డెమోక్రాటిక్ ఆర్థిక సమస్యలపై పోరాటాలకే పరిమితం కావాలనీ, రాజకీయ పోరాటాన్ని ఇతర లిబరల్ పార్టీలకు వదిలిపెట్టాలని వాదించారు. రాజ

“ ప్రదర్శన వింటర్ ప్యాలెస్ కు చేరుకున్నంతనే వారిపై జారు కాల్పులు జరిపించాడు. వెయ్యి మంది కార్మికులు చనిపోగా అనేక వేల మంది గాయపడ్డారు. చనిపోయినవారిలో బోల్షివిక్కులు కూడా ఉన్నారు. ఆ రోజున పీటర్స్ బర్గ్ వీధుల్లో కార్మిక రక్తం ప్రవహించింది. అందుకే ఆ రోజును “బ్లాక్ సండే” అంటున్నారు. ”

కీయ సంస్థ లేకుండా సంకుచితమైన ట్రేడ్ యూనియన్ల నిర్మాణంతో సరిపెట్టాలనీ, ఆర్థిక సమస్యలపై పోరాడితే సరిపోతుందనేది వీరి వైఖరి. ఈ వైఖరి అవకాశవాదం, సంస్కరణ వాదమని లెనిన్ విమర్శించాడు. కార్మిక వర్గానికి స్వతంత్రమైన స్వంత పార్టీ ఉండాలన్న మార్క్స్ నిర్ధారణను అంతర్జాతీయ కార్మికోద్యమం పూర్తిగా అనుసరించాలని లెనిన్ చెప్పాడు. కార్మికవర్గ అగ్రగామి దళంతో పార్టీ ఏర్పడాలన్నాడు. అది కార్మికోద్యమానికి సోషలిస్టు చైతన్యాన్ని అందించే పనిని చేయాలన్నాడు. ఈ పార్టీ రైతు ఉద్యమాలకు సహాయం అందించాలనీ, గ్రామీణ ప్రాంతాలతో కార్మికోద్యమం సంబంధాలు కలిగిఉండాలనీ చెప్పాడు. ఇస్ట్రా పత్రికలో నిత్యం రాసే వ్యాసాల ద్వారా లెనిన్ కార్మిక వర్గ పార్టీ నిర్మాణానికి కృషి చేశాడు. 1903 లో ఆయన రాసిన ‘గ్రామీణ పేదలకు’ అన్న గ్రంథంలో ఆయన ఉద్యమంలో కార్మికులు, రైతుల మధ్య సంబంధాన్ని గురించి వివరించాడు. ఉద్యమంలో కార్మికులు, రైతులు మిత్రులుగా పాల్గొనాలని చెప్పాడు.

1898లో లెనిన్ ప్రవాసంలో ఉండగా రష్యన్ సోషల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ ప్రథమ మహాసభ జరిగింది. ఈ మహాసభ అనంతరం పార్టీలో అంతులేని సిద్ధాంత గందరగోళం ఏర్పడింది. లెనిన్ ప్రవాసం నుండి వచ్చిన తరువాత ఈ సిద్ధాంత గందరగోళానికి వ్యతిరేకంగా మార్క్సిజం ఆధారంగా తీవ్రమైన సైద్ధాంతిక పోరాటం జరిపాడు. పార్టీ పత్రిక ఇస్ట్రా ఇందులో కీలక పాత్ర వహించింది. 1903 లో జరిగిన ద్వితీయ మహాసభలో అవకాశవాద మెన్షివిక్కులకూ, విప్లవకర బోల్షివిక్కులకూ మధ్య తీవ్రమైన ఆంతరంగిక పోరాటం జరిగింది. విప్లవ పార్టీలో ఉండాల్సిన కేంద్రీకృత ప్రజాస్వామ్య నిర్మాణ సూత్రాలపై చర్చ పతాక స్థాయికి అందుకుంది. నరోద్నిక్కులపై పోరాటంలో లెనిన్ తో పాటు కృషి చేసిన ప్లెఖానోవ్ లాంటివారు కూడా ఊగిసలాటకు గురయ్యారు.

మారు వేషంలో లెనిన్

అలాంటి పరిస్థితుల్లో మెన్షివిజం యొక్క దివాళాకోరుతనాన్ని ఎండగట్టడం కోసం లెనిన్ 1904లో “ఒక అడుగు ముందుకు రెండడుగులు వెనక్కు” అన్న గ్రంథాన్ని రచించాడు. అధికారం కోసం జరిపే పోరాటంలో త్రామికవర్గానికి పార్టీ నిర్మాణానికి మించిన ఆయుధం లేదని లెనిన్ ఈ గ్రంథంలో వివరిస్తాడు.

1905 విప్లవం: గుణపాఠాలు

1905 నాటికి రష్యాలో లెనిన్ నాయకత్వంలోని బోల్షివిక్కులకూ, మెన్షివిక్కులకూ మధ్య చీలిక తీవ్ర రూపం దాల్చింది. రెండు గ్రూపులుగా విడిపోయి రెండు కేంద్రకమిటీలు ఏర్పడ్డాయి. ఎవరి పత్రిక వారు పెట్టుకున్నారు. రెండు గ్రూపుల మధ్య సయోధ్య కుదర్చడానికి రెండవ ఇంటర్నేషనల్ చేసిన ప్రయత్నాలు ఫలించలేదు. ఇంతలో రష్యాలో 1905 విప్లవం ప్రారంభమైంది.

19వ శతాబ్దం చివరిలో జారిస్తు రష్యా అనేక దురాక్రమణ యుద్ధాలు చేసింది. అదే సమయంలో దేశంలో కార్మికోద్యమం ఉధృతమైంది. దీన్ని అదుపులో పెట్టాలంటే యుద్ధమే శరణ్యమని జారు భావించాడు. దానికోసం అతను జపాన్ పై దాడి చేశాడు. ఈ యుద్ధంలో

గెలిస్తే ప్రజల్లో తన స్థానం మరింత పటిష్టమవుతుందని భావించాడు. కానీ జారు సైన్యాలకు సరైన శిక్షణ, ఆయుధాలు లేకపోవడంతో రష్యా బాగా దెబ్బతిన్నది. ఓటమి మీద ఓటమి చవి చూసింది. లక్షల మంది సైన్యం చనిపోయారు. మరిన్ని లక్షల మంది గాయపడ్డారు. జారు యుద్ధం ద్వారా రష్యాలో పెరుగుతున్న విప్లవోద్యమాన్ని దెబ్బతీయవచ్చుననుకున్నాడు కానీ యుద్ధమే విప్లవాన్ని ముందుకు తెచ్చింది. 1904 చివరిలో ప్రారంభమై 1905 జనవరి నాటికి రష్యాలో కార్మిక సమ్మెలు ఉధృతమైనాయి. జనవరి 3న సెంట్ పీటర్స్ బర్గ్ లో పెద్ద సమ్మె జరిగింది. సమ్మెలో పాల్గొన్న కార్మికుల ముందు గేసన్ అనే మతాధిపతి ఒక కార్యమం ప్రతిపాదించాడు. ఆయన ఇచ్చిన కార్యక్రమాన్ని అనుసరించి పీటర్స్ బర్గ్ లోని వివిధ ఫ్యాక్టరీలకు చెందిన కార్మికులు 1 లక్ష 40 వేల మంది జనవరి 9 ఆదివారం నాడు కుటుంబాలతో సహా జారు చక్రవర్తి నివసించే వింటర్ ప్యాలెస్ కు జారు చిత్రపటాలు పట్టుకుని, వినతి పత్రాలతో హాజరైనారు. ఆ విధంగా చేస్తే జారు వారి విన్నపాలను మన్నిస్తాడని గేసన్ వారిలో భ్రమలు కల్పించాడు. వినతుల ద్వారా విముక్తి రాదని బోల్షివిక్కులు కార్మికులకు చెబుతూనే ఆ ప్రదర్శనలో పాల్గొన్నారు. ప్రదర్శన వింటర్ ప్యాలెస్ కు చేరుకున్నంతనే వారిపై జారు కాల్పులు జరిపించాడు. వెయ్యి మంది కార్మికులు చనిపోగా అనేక వేల మంది గాయపడ్డారు. చనిపోయినవారిలో బోల్షివిక్కులు కూడా ఉన్నారు. ఆ రోజున పీటర్స్ బర్గ్ వీధుల్లో కార్మిక రక్తం ప్రవహించింది. అందుకే ఆ రోజును “బ్లాక్ సండే” అంటున్నారు.

ఈ దారుణ హత్యాకాండతో రష్యాలో కార్మిక సమ్మెలు దేశమంతటా వ్యాపించాయి. ఇప్పుడు కార్మికులు “జారు చక్రవర్తి సశిచాలి” అన్న రాజకీయ నినాదాన్ని ఎత్తుకున్నారు. దేశవ్యాపితంగా జనవరి నెలలోనే 4 లక్షల 40 వేల మంది సమ్మెలో పాల్గొన్నారు. కార్మికోద్యమం ఆర్థిక డిమాండ్లనుండి రాజకీయ డిమాండ్లకు మారడం ద్వారా విప్లవ స్థాయి నందుకుంది. రాజకీయ సమ్మెలు అక్కడక్కడా జారు సైన్యంతో సాయుధ ఘర్షణలకు కూడా దారితీయడం, క్రమంగా విస్తరించడం ప్రారంభించాయి. పట్టణాలనుండి ఉద్యమం పల్లెలకు వ్యాపించింది. రైతులు పోరాటంలోకి దిగారు. భూస్వాముల ఎస్టేట్లు స్వాధీనం చేసుకోవడం ప్రారంభించారు. భూస్వాములు పట్టణాలకు పారిపోయారు. ఈ లోగా 1905 జూన్ లో జారు సైన్యంలోని పొటమిన్ యుద్ధ నౌకలో నావికులు తిరుగుబాటు చేసి విప్లవకారుల పక్షం

చేరారు. ఇది జారు పక్షం స్వయిర్యాన్ని బాగా దెబ్బతీసింది. ఒకవైపు కార్మికుల రాజకీయ సమ్మెలు ఉధృతం కావడం, ఉద్యమంలో రైతాంగం చేరడం, మరోవైపు సైన్యంలో తిరుగుబాటు, ఇవన్నీ దేశంలో సాయుధ తిరుగుబాటుకు పరిస్థితులు పక్కుమైనాయన్న విషయాన్ని స్పష్టం చేస్తున్నట్లు లెనిన్ పేర్కొన్నాడు. ఈ పరిస్థితుల్లో బోల్షివిక్కుల ఎత్తుగడలను వివరిస్తూ లెనిన్ “ప్రజాస్వామ్య విప్లవంలో సోషల్ డెమోక్రాట్ల రెండు ఎత్తుగడలు” అన్న పుస్తకాన్ని రాశాడు. ఇందులో ఆయన ఎత్తుగడలకు సంబంధించి మూడు సూత్రీకరణలు చేశాడు. 1. కార్మిక వర్గం బూర్జువా విప్లవానికి నాయకత్వం వహిస్తుంది, వహించాలి. 2. జారు ప్రభుత్వాన్ని కూలద్రోసి ప్రజాస్వామిక రిపబ్లిక్కు స్థాపించాలంటే సాయుధ పోరాటమే మార్గం. 3. ప్రజాస్వామిక దశతో విప్లవం అగిపోదు. ఈ దశలో నిర్వహించాల్సిన కర్తవ్యాలు నిర్వహించిన అనంతరం కార్మిక వర్గ నాయకత్వంలో సోషలిస్టు విప్లవం కోసం పోరాడుతుంది. లెనిన్ ఎత్తుగడలను మెన్నివిక్కులు తిరస్కరించారు. రైతాంగపు విప్లవ పోరాట శక్తిని వారు తక్కువ అంచనా వేశారు. దేశం పూర్తిగా పారిశ్రామిక వంతెమై కార్మిక వర్గం జనాభాలో అధికశాతం అయినప్పుడు మాత్రమే సోషలిస్టు విప్లవం వస్తుందని వారు వాదించారు. వారి వాదనలను లెనిన్ తిరస్కరించాడు. దీనిపై “రెండు ఎత్తుగడలు” అనే గ్రంథం రాస్తూ సోషలిస్టు విప్లవాన్ని గురించిన మార్క్సిస్టు అవగాహనను మరింత పెంచాడు.

1905 అక్టోబర్ నాటికి రష్యాలో జనరల్ రాజకీయ సమ్మె ఉధృతమైంది. జనజీవనం స్తంభించి పోయింది. దాంతో లెనిన్ విదేశాల నుండి పీటర్స్ బర్గ్ చేరుకుని విప్లవానికి నేరుగా నాయకత్వం వహించాడు. అక్టోబర్-డిసెంబర్ మధ్య దేశంలోని పెద్ద పట్టణాల్లో కార్మిక సోవియట్లు, సైనిక సోవియట్లు, రైతాంగ సోవియట్లు ఏర్పడి అధికారాన్ని చేతుల్లోకి తీసుకున్నాయి. డిసెంబర్లో మాస్కో కార్మికులు తొమ్మిది రోజుల పాటు సాయుధ తిరుగుబాటు చేయడంతో విప్లవం తారా స్థాయికి చేరుకుంది. మాస్కోలో జరిగిన తిరుగుబాటు ఇతర నగరాలకు కూడా వ్యాపించింది. అయితే విడివిడిగా జరిగిన ఈ తిరుగుబాట్లను జారు ప్రభుత్వం ఎక్కడికక్కడ అణచివేసింది. 1907 నాటికి విప్లవ వెల్లువ పూర్తిగా అణచివేయబడింది. అయితే 1905 విప్లవం ఓడిపోలేదనీ, రానున్న విప్లవానికి రిహార్సల్గా ఉపయోగపడిందనీ లెనిన్ గుణపాఠాలు తీశాడు. తిరుగుబాటులోని విప్లవ లక్షణాన్ని ప్రశంసిస్తూనే నిర్మాణ లోపా

“1907 నాటికి విప్లవ వెల్లువ పూర్తిగా అణచివేయబడింది. అయితే 1905 విప్లవం ఓడిపోలేదనీ, రానున్న విప్లవానికి రిహార్సల్గా ఉపయోగపడిందనీ లెనిన్ గుణపాఠాలు తీశాడు. తిరుగుబాటులోని విప్లవ లక్షణాన్ని ప్రశంసిస్తూనే నిర్మాణ లోపాలను ఆయన నిర్నిహమాటంగా వెల్లడించాడు.”

బ్లాక్ సందే రోజు కార్మికులపై హత్యాకాండ

లను ఆయన నిర్నిహమాటంగా వెల్లడించాడు. సాయుధపోరాటాన్ని మరింత కృతనిశ్చయంతో చేయాల్సి ఉండిందనీ, దెబ్బ కాచుకోవడం కాకుండా ఎదురు దాడి చేసి ఉండాల్సిందనీ, సైన్యాన్ని తమవైపు తిప్పుకోవాల్సిందనీ, ఈ పోరాటంలో రైతాంగం పాల్గొనేట్లు ముందుగానే చర్యలు తీసుకోవాల్సిందనీ ఆయన చెప్పాడు. ఈ గుణపాఠాలతో కొత్త పోరాటానికి సిద్ధం కావాలని ఆయన కార్మికవర్గానికి పిలుపునిచ్చాడు.

1914 మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం

1905 విప్లవ ఓటమి తరువాత మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమయ్యేవరకు లెనిన్ రెండవ ఇంటర్నేషనల్ పార్టీల్లోని మితవాద, రివిజనిస్టు పోకడలకు వ్యతిరేకంగా ఉధృతమైన పోరాటం నడపాల్సి వచ్చింది. యూరప్లోని అనేక సోషల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీలు బూర్జువా ప్రభావానికి లోనై జాతీయవాదం బాట పట్టాయి. “ఫాదర్ లాండ్ రక్షణ” పేరుతో యుద్ధాలకు సహకరించే వైఖరి చేపట్టాయి. మితవాద ధోరణులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడే ఈ దశలోనే 1909లో లెనిన్ “మెట్రీరియలిజం అండ్ ఎంపీరియో క్రిటిసిజమ్” అనే గ్రంథాన్ని రాశాడు. జెనివా, లండన్లలో ప్రవాసంలో ఉన్నప్పుడు ఆయన ఈ పుస్తకాన్ని రాశాడు. మానవుల ఆలోచనలు బాహ్య ప్రపంచంలోని వాస్తవికతను ప్రతిబింబిస్తాయని ఆయన ఇందులో పేర్కొన్నాడు.

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధాన్ని లెనిన్, బోల్షివి

క్కులు సామ్రాజ్యవాద యుద్ధంగా నిర్వచించారు. కానీ అనేక ఐరోపా సోషల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీలు ఈ సూత్రీకరణను అంగీకరించలేదు. ఈ యుద్ధాన్ని అవి జాతీయవాద యుద్ధాలుగా అభివర్ణించి తమ దేశాల బూర్జువా పాలకవర్గాలను వెనకేసుకొచ్చాయి. యుద్ధంలో కార్మికవర్గం ఇతర దేశాలకు చెందిన తన తోటి కార్మిక వర్గం మీదకు తుపాకులు ఎక్కుపెట్టేందుకు సహకరించాయి. జర్మన్ నాయకుడు కార్ల్ కాట్స్కీ పంటివారు తమ దివాళాకోరు విధానాలకు సైద్ధాంతిక సమర్థనలకు దిగారు. రివిజనిస్టుల యుద్ధ సమర్థనలను ఖండిస్తూ ఇది సామ్రాజ్యవాద యుద్ధం అని నిరూపించేందుకు లెనిన్ విస్తృతంగా రచనలు చేశారు. ఆ రచనల్లో అతి ముఖ్యమైనది, లెనిన్ నిర్దిష్ట పరిశీలనకు మచ్చు తునక అయినదీ “సామ్రాజ్యవాదం - పెట్టుబడి దారీ విధానం యొక్క అత్యున్నత దశ” అన్న ఆయన గ్రంథం. లెనిన్ రాసిన ఈ గ్రంథం నేటికీ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థను అర్థం చేసుకోడానికి కమ్యూనిస్టులకు కరదీపికగా ఉపయోగపడుతుంది. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ అంతకుముందున్న స్వేచ్ఛా అభివృద్ధి దశనుండి గుత్త దశకు చేరుకు, పరాన్నభుక్కు దశకూ, పతన దశకూ, చివరికి మరణావస్థకూ చేరుతుందని లెనిన్ ఈ గ్రంథంలో వివరించాడు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ఉచ్చ దశలో ఉండగా 1916 లో లెనిన్ ఎంతో సమాచారాన్ని సేకరించి ఈ పుస్తకాన్ని రాశాడు.

సామ్రాజ్యవాద యుద్ధం ప్రపంచంలో తీవ్రమైన వినాశనాన్ని సృష్టించింది. కోటిమంది ప్రజలు మరణించారు. అనేక కోట్లమంది క్షతగాత్యులైనారు. వివరీతమైన విద్వంసం జరిగింది. ఆయా దేశాల కార్మిక వర్గం తమ తోటి కార్మికులపైకి ఎత్తుపెట్టిన తుపాకులను తమ దేశాల్లోని అభివృద్ధి నిరోధక పాలకవర్గాలపై ఎక్కుపెట్టినప్పుడే యుద్ధం అంతమౌతుందని లెనిన్ చెప్పాడు. కానీ రెండవ ఇంటర్నేషనల్ దీనికి విరుద్ధంగా విద్రోహవైఖరి తీసుకున్నది.

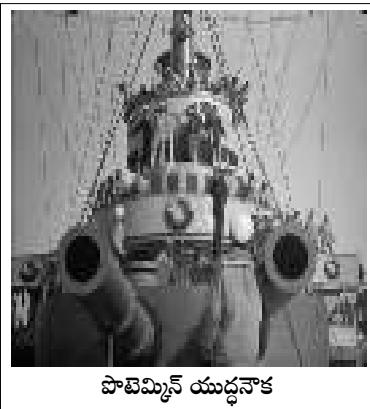
“విప్లవం తొలిదశ నుండి రెండో దశకు పరివర్తన చెందాల్సి ఉంది. శ్రామికవర్గంలో తగినంత వర్గ చైతన్యం, నిర్మాణ పటిమ లేనందున విప్లవ తొలిదశ బూర్జువావర్గం చేతిలో అధికారాన్ని పెట్టింది. రెండవ దశలో అధికారం శ్రామిక వర్గం, పేద రైతాంగం చేతుల్లోకి వెళ్లాలి.”

అయితే లెనిన్ పిలుపును రష్యాలో బోల్షివిక్కులు ఆచరణలో పెట్టారు.

1917 ఫిబ్రవరి విప్లవం

లెనిన్ నాయకత్వాన రివిజనిజంపై జరిపిన పోరాటంలో బోల్షివిక్ పార్టీ కొత్త విప్లవ జవనత్వాలు సమకూర్చుకున్నది. “సామ్రాజ్యవాద యుద్ధాన్ని అంతర్ముద్దంగా మార్చండి” అన్న లెనిన్ నినాదాన్ని రష్యాలో బోల్షివిక్ పార్టీ అమలు చేసింది. ఇదే సమయంలో సైనిక రంగంలో రష్యన్ కార్మికుల స్థితి మరింత హీనంగా మారింది. వారికి సరైన తిండిలేదు. దుస్తులు లేవు. బూట్లు లేవు. తుపాకులు లేవు. దానికి తోడు రష్యాలో తీవ్రమైన ఆర్థిక సంక్షోభం ఏర్పడింది. ఆహార కొరత వచ్చింది. ఇలాంటి స్థితిలో బోల్షివిక్కులు లెనిన్ ఇచ్చిన పిలుపును అమలు చేశారు. మొదటిది, రష్యన్ పార్లమెంటు (డ్యూమా)లో బోల్షివిక్ ప్రతినిధులు యుద్ధ ప్రయత్నాలకు వ్యతిరేకంగా ఓటు చేశారు. రెండు, వారు ప్రజల్లో యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగా పెద్ద ఎత్తున ప్రచారం చేశారు. మూడోది, సైన్యంలో కూడా ప్రవేశించి వారిలో యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగా పెద్ద ఎత్తున ప్రచారం చేశారు. సైన్యంలో పార్టీ శాఖలు నిర్మించారు.

ఈ పరిస్థితుల్లో రష్యన్ బూర్జువా వర్గంలో కూడా అసంతృప్తి బయలు దేరింది. వారూ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేక పక్షంలో చేరారు. అయితే అధికారాన్ని తమ హస్తగతం చేసుకుని నడపాలన్న కోర్కెలో వారు వ్యవహరించేవారు. 1917 జనవరి 9న రష్యాలోని అనేక నగరాల్లో సమ్మెలు ప్రారంభమై రోజురోజుకూ ఉధృతమైనాయి. ఫిబ్రవరి 23వ తేదీ (రష్యా పాత క్యాలెండరు ప్రకారం ఫిబ్రవరి 23వ తేదీ నేటి క్యాలెండరు ప్రకారం మార్చి 8వ తేదీ) అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం. ఆ రోజున రష్యాలో కార్మికవర్గ నాయకత్వంలో బూర్జువా ప్రజాతంత్ర విప్లవం ప్రారంభమైంది. ఆరోజు పెట్రోగ్రాడ్ లోని ఫ్యాక్టరీలలో పనిచేసే 10 వేల మంది కార్మిక మహిళలు (వీరిలో అనేకమంది సైనికుల భార్య

పొటెమిన్ యుద్ధనౌక

లు) యుద్ధం వద్దు, తిండి కావాలి అనే నినాదంతో సమ్మె చేసి ప్రదర్శన జరిపారు. 1 లక్ష 30 వేల మంది కార్మికులు వీరితో చేరిపోయి సమ్మెలో పాల్గొన్నారు. మరునాటికి సమ్మె చేసే కార్మికుల సంఖ్య 2 లక్షలకు చేరింది. పెట్రోగ్రాడ్ లోని కార్మికుల్లో దాదాపు సగం మంది సమ్మెలోకి వచ్చేవారు. వీరు జారు గడ్డెదిగాలి అన్న రాజకీయ నినాదాన్ని అందుకున్నారు.

26వ పెట్రోగ్రాడ్ పార్టీ కార్యాలయం ప్రజా తిరుగుబాటుకు పిలుపునిచ్చింది. 27వ తేదీనాటికి సైనికులు కూడా ప్రజల తిరుగుబాటులో చేరారు. ఆ రోజు ఉదయం 10 వేల మంది సైనికులు ప్రజలతో చేరితే సాయంత్రానికి వారి సంఖ్య 60 వేలు దాటిపోయింది. వెనువెంటనే విప్లవకారులు జారు మంత్రుల్ని, సైనికాధికారుల్ని అరెస్టు చేశారు. జైల్లోని విప్లవకారుల్ని విడుదల చేశారు. ఇతర నగరాల్లో కూడా తిరుగుబాటుదార్లు జారిస్టు అధికారులను తొలగించి అధికారం చేపట్టారు. ఈ విధంగా ఫిబ్రవరి విప్లవం జయప్రదమైంది. ఈ విప్లవానికి కార్మికవర్గం నాయకత్వం వహించినప్పటికీ స్టేట్ డ్యూమాలోని బూర్జువా వర్గం నాయకత్వంలో తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. ఈ ప్రభుత్వంలో మెన్షివిక్కులు, సోషలిస్టులు చేరా

రు. మరోవైపు దేశంలోని కార్మికుల సోవియట్లు, సైనికుల సోవియట్లుతో కూడిన మరో అధికార సంస్థ ఏర్పడింది. అంటే విప్లవానంతరం దేశంలో రెండు అధికార కేంద్రాలు, రెండు అధికార నియంతృత్వాలు ఏర్పడ్డాయి. ఒకటి బూర్జువా అధికార కేంద్రం, బూర్జువా నియంతృత్వం. రెండోది కార్మిక, సైనిక (సైనికులంటే యూనిఫారమ్ లో ఉన్న రైతులే) అధికార కేంద్రం, కార్మిక కర్షక నియంతృత్వం.

బలాబలాల్లో వచ్చిన ఈ మార్పును ప్రవాసంలో ఉన్న లెనిన్ గ్రహించాడు. విప్లవాన్ని ఇంకా ముందుకు తీసుకుపోకుండా విప్లవ లక్ష్యాలు నెరవేరబోవని గ్రహించాడు. తాత్కాలిక ప్రభుత్వం యుద్ధాన్ని విడనాడకపోగా క్రమశిక్షణను పునరుద్ధరించే పేరుతో ప్రజల ప్రజాస్వామిక హక్కులపై దాడి ప్రారంభించింది. ఈ పరిస్థితుల్లో బోల్షివిక్ పార్టీ ప్రజల్లో చేరి సైనికులు, కర్షకులు కార్మికవర్గంతో కలిసి పనిచేయాలన్న విషయాన్ని ప్రచారం చేయాలని నిర్దేశిస్తూ లెనిన్ అనేక లేఖలు రాశాడు. పరిస్థితి కీలక దశకు వచ్చిందని తెలుసుకుని 1917 ఏప్రిల్ 3వ తేదీన ఆయన రష్యా తిరిగి వచ్చేసి విప్లవానికి ప్రత్యక్షంగా నాయకత్వం వహించాడు. ఏప్రిల్ 4వ తేదీన జరిగిన బోల్షివిక్ పార్టీ కేంద్ర కమిటీ సమావేశంలో లెనిన్ ఒక సిద్ధాంత పత్రం ప్రవేశపెట్టాడు. దాన్ని ఏప్రిల్ ఢిస్ సెన్ అంటున్నారు. అందులో ఆయన కొన్ని ముఖ్యమైన సూత్రీకరణలు చేశాడు. వాటిలో ఒకటి రష్యాలో రెండు అధికార కేంద్రాలు, రెండు నియంతృత్వాలు ఎక్కువ కాలం ఉండలేవు. “విప్లవం తొలిదశ నుండి రెండో దశకు పరివర్తన చెందాల్సి ఉంది. శ్రామిక వర్గంలో తగినంత వర్గ చైతన్యం, నిర్మాణ పటిమ లేనందున విప్లవ తొలిదశ బూర్జువావర్గం చేతిలో అధికారాన్ని పెట్టింది. రెండవ దశలో అధికారం శ్రామిక వర్గం, పేద రైతాంగం చేతుల్లోకి వెళ్లాలి” అని లెనిన్ నిర్ధారించాడు. బూర్జువా విప్లవం సోషలిస్టు విప్లవంగా పరివర్తన చెందాలన్నాడు. ఈ నిర్ధారణలను మెన్షివిక్కులు, బూర్జువా వర్గం వాటితోచేరిన పార్టీలు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించాయి. చివరికి ప్లేఖానోవ్ కూడా దీన్ని పిచ్చి వాగుడుగా జమకట్టాడు. కానీ బోల్షివిక్ పార్టీ కమిటీలన్నీ దీన్ని ఆమోదించాయి. ఏప్రిల్ 24 నుండి 29 వరకు జరిగిన అఖిల రష్యా బోల్షివిక్ మహాసభ దీన్ని ఆమోదించింది. దానికి అనుగుణంగా పార్టీ కార్యక్రమం సవరించబడింది. పార్టీ ప్రజల్లో ఈ కొత్త కార్యక్రమాన్ని విస్తృతంగా ప్రచారంలో పెట్టింది. శాంతి, భూమి, భుక్తి, సోవియట్లకే సర్వాధికారాలు అన్న నినాదాలతో

బోల్షివిక్కులు ప్రజలను ఉత్తేజ పరిచారు. ఒక వైపు పారిశ్రామిక ప్రాంతాల్లో సమ్మె పోరాటాలు ఉధృతం కాగా మరోవైపు వ్యవసాయ రంగంలో అతాంతి పెరిగింది. కౌలు రైతులు భూస్వాముల కిచ్చే కౌలు తామే నిర్ణయించడం ప్రారంభించారు. ఈ లోగా జూన్ నెలలో పార్టీ ఏర్పాటు చేసిన అఖిల రష్యన్ బోల్షివిక్ సైనిక సంస్థల సమావేశం సైన్యంలో బోల్షివిక్ పార్టీ కృషిని పటిష్టం చేసే కార్యక్రమాన్ని తీసుకుంది. అప్పటికి రష్యన్ సైన్యంలో 26 వేల మంది పార్టీ కార్యకర్తలున్నారు.

అధికారంలోని బూర్జువా వర్గం బోల్షివిక్ లను బలహీనపరచడానికి అనేక కుయుక్తులకు పాల్పడినా ఫలితంలేదు. యుద్ధంలో ఎదురు దాడి చేసి గెలవడం ద్వారా ప్రజల మన్ననలు పొందాలనుకున్న బూర్జువా ప్రభుత్వ పన్నాగం కూడా పారలేదు. యుద్ధంలో రష్యా సైన్యాలు ఓడిపోయాయి. దాంతో జులై నెలలో దేశంలో సంక్షోభం మరింత ముదిరింది. యుద్ధరంగం నుండి ప్రభుత్వం సైన్యాలను పెట్రోగ్రాడ్ కు రప్పించి నిర్బంధానికి దిగింది. ప్రభుత్వ సైన్యం కార్మిక వాదల్లోకి ప్రవేశించి బోల్షివిక్ లను నిరాయుధులను చేసింది. బోల్షివిక్ పార్టీని నిషేధించింది. ప్రచురణాలయాన్ని ధ్వంసం చేసింది. లెనిన్ కనిపిస్తే కాల్చేయమని ఆదేశించింది. జులై ఘటనలు దేశ రాజకీయ పరిస్థితు ల్లో ముఖ్యమైన మార్పు తెచ్చాయి. మొదటిది, ఇప్పటివరకు బూర్జువా ప్రభుత్వానికి సహాయ కంగా ఉన్న మెనిషివిక్ లూ, సోషలిస్టు రివల్యూషనరీలు ప్రభుత్వంలో భాగంగా మారి నిర్బంధంలో పాల్గొన్నారు. రెండవది దేశంలో రెండు అధికార కేంద్రాలు పోయి ఒకే కేంద్రం - బూర్జువా నియంతృత్వం ఏర్పడింది.

వెంటనే లెనిన్ పరిస్థితిలో మార్పు గమనించాడు. సర్వాధికారాలు విప్లవ ప్రతీఘాత శక్తుల చేతుల్లోకి వెళ్లాయి కనుక కార్మిక వర్గం సాయుధ తిరుగుబాటు ద్వారా మాత్రమే అధికారం హస్తగతం చేసుకోవాలి ఉంటుందని పిలువించాడు. అయితే తక్షణమే ప్రత్యక్ష చర్యలకు పూనుకోవలసిన సమయం రాలేదని చెప్పాడు. జులై 26 నుండి ఆగస్టు 3 వరకు పెట్రోగ్రాడ్ లో పార్టీ 6వ మహాసభ జరిగింది. ఇందులో సాయుధ పోరాటం పిలుపుతోబాటు, “కార్మిక-కర్షక మైత్రి”తోనే విప్లవం విజయం సాధిస్తుందని పిలుపునివ్వడం జరిగింది. ఈ లోగా అమెరికా, బ్రిటన్, ఫ్రెంచి ప్రభుత్వాల మద్దతుతో రష్యా సర్వసైన్యాధికారి కార్మిలోవ్ అధికారం చేపట్టడానికి సైన్యాన్ని పంపాడు. కార్మిలోవ్ తిరుగుబాటును బోల్షివిక్ పార్టీ నాయకత్వంలోని

“విప్లవం ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కూలదోసి బోల్షివిక్కులు అధికారం చేపట్టడమొక్కటే మార్గమని గ్రహించాడు. సోషలిస్టు విప్లవానికి రష్యా సిద్ధంగా ఉందని చెప్పాడు. ఈ సమయంలో లెనిన్ “రాజ్యాంగ యంత్రం-విప్లవం” అనే గ్రంథాన్ని పూర్తిచేశాడు. రాజ్యాంగ యంత్రం యొక్క స్వభావాన్ని ఆయన అందులో స్పష్టం చేశాడు.”

అక్టోబర్ విప్లవంలో పాల్గొన్న సైనికులకు ఆహ్వానం పలుకుతున్న రష్యన్ ప్రజలు

కార్మిక-కర్షక జనం అణచివేశారు. **1917 అక్టోబర్ విప్లవం** కార్మిలోవ్ తిరుగుబాటు అణచివేయడంతో రష్యా పరిస్థితుల్లో పెద్ద మార్పు వచ్చింది. కార్మిక, సైనిక సోవియట్లను త్వరితగతిన బోల్షివిక్కులు వశం చేసుకున్నారు. సోవియట్లకే సర్వాధికారాలు అన్న నినాదం మళ్ళీ మారుమోగింది. ఈ సారి బూర్జువా ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా సాయుధ పోరాటం కోసం ఈ నినాదం ఇప్పబడింది. రైతాంగ పోరాటంలో కూడా మార్పు వచ్చింది. వారు భూస్వాములను తరిమేసి భూములను స్వాధీనం చేసుకోవడం ప్రారంభించారు. సైన్యం లో కూడా మార్పు వచ్చింది. తిరుగుబాటుకు అనుకూలమైన సైన్యం అభివృద్ధి నిరోధక అధికారులను తొలగించి ఆ స్థానాలను బోల్షివిక్కు అనుకూల అధికారులతో నింపడం ప్రారంభించారు. ఈలోగా రష్యన్ విప్లవ ప్రతీఘాతకులు బ్రిటిష్, ఫ్రెంచ్, జర్మన్ సామ్రాజ్యవాదులతో చేతులు కలిపి విప్లవాన్ని అణచివేయడానికి ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. రహస్య జీవితం గడుపుతున్న లెనిన్ ఈ పరిస్థితి గమనించాడు. విప్లవం ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కూలదోసి బోల్షివి

క్కులు అధికారం చేపట్టడమొక్కటే మార్గమని గ్రహించాడు. సోషలిస్టు విప్లవానికి రష్యా సిద్ధంగా ఉందని చెప్పాడు. ఈ సమయంలో లెనిన్ “రాజ్యాంగ యంత్రం-విప్లవం” అనే గ్రంథాన్ని పూర్తిచేశాడు. రాజ్యాంగ యంత్రం యొక్క స్వభావాన్ని ఆయన అందులో స్పష్టం చేశాడు. సోషలిజం నిర్మించాలంటే బూర్జువా రాజ్యాంగ యంత్రం స్థానే శ్రామికవర్గ రాజ్యాంగ యంత్రాన్ని నెలకొల్పాలని చెప్పాడు. చారిత్రక మార్పు సంభవిస్తున్న వేళ లెనిన్ రాసిన ఈ పుస్తకం సిద్ధాంతానికీ, ఆచరణకూ మధ్య గల సంబంధాన్ని తెలియజేస్తుంది. 1917 సెప్టెంబర్ 12-14 తేదీల్లో లెనిన్ రాసిన రెండు లేఖలు - “బోల్షివిక్కులు అధికారం చేపట్టాలి”, “మార్క్సిజం - సాయుధ తిరుగుబాటు” అన్నవి సాయుధ తిరుగుబాటుకు దిశానిర్దేశం చేశాయి. ఈ లేఖల సారాంశాన్ని కేంద్ర కమిటీ ఆమోదించింది. సాయుధ విప్లవానికి సన్నాహాలు జరిగాయి. తిరుగుబాటు దశల కేంద్ర కార్యాలయం ఏర్పాటుయింది. కీలక స్థావరాలను తిరుగుబాటు దారులు ఆక్రమించుకోవడం ప్రారంభించారు. మరోవైపు విప్లవాన్ని అణచివేయడానికీ, పక్కదోప (మిగతా 34వ పేజీలో)

అస్పృశ్యులు: జాతీయోద్యమం

రవయిత సిపిఐ (ఎం) పొలిట్ బ్యూరో మాజీ సభ్యులు

బటి రణదివే

భారతదేశ సమగ్రతను నిరంతరం కాపాడు తున్న అరేడు కోట్ల మంది అస్పృశ్యులు తక్షణమే తమ సమస్యలకు సమాధానం చెప్పాలని డిమాండ్ చేస్తున్నారు. జాతీయ ఐక్యత, దేశీయ ప్రభుత్వ ఏర్పాటుకు జరుగుతున్న పోరాటంలో వీరిస్థానం ఎక్కడ? అందులో వారి పాత్ర ఏమిటి? అగ్ర కులాల అణచివేతకు గురవుతామేమో అన్న భయాన్ని అస్పృశ్యుల హృదయాల నుండి తొలగించి, జాతీయోద్యమం వారిని ఈ పోరాటంలో ఎలా మమేకం చేస్తుంది? చివరగా జాతీయోద్యమం నుండి వారు ఏ ఏ భరోసాలను డిమాండ్ చేస్తున్నారు ?

అస్పృశ్యతను ఖండించడంలో గాంధీని మించినవారెవరూ లేరు. 1921, జనవరి 15వ తేదీ యంగ్ ఇండియా పత్రికలో ఒక వ్యాసంలో ఆయన ఇలా ప్రశ్నించారు.

“అస్పృశ్యత మనం ఏనాడో చేసుకున్న కర్మ ఫలం కాదా? మనం చేతులారా చేసుకున్నది కాదా? మన బంధుమిత్రులైన అస్పృశ్యుల యెడల డయ్యరిజానికి, లేదా ఓడయ్యరిజానికి మనం పాల్పడడం లేదా? బ్రిటిష్ వలస వాదులు మనలను వేరుగా పెట్టారు. మనం ‘పరియా’ (అస్పృశ్యులు)లను వేరుగా పెట్టాం మనం మన బావులను వారిని వాడుకోనివ్వం. మన ఎంగిలి కంచాలను వారి మీద పారేస్తాం. అతని నీడే మనలను మలినం చేస్తుందంటాం. నిజం చెప్పాలంటే మనం బ్రిటిష్ వారిపై మోపే ప్రతి అభియోగాన్ని ‘పరియా’ మనపై మోప దగినదే.”

కాంగ్రెస్ - అస్పృశ్యత :

అస్పృశ్యులకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని జాతీయోద్యమం విస్మరించలేదు. పెట్టుబడిదారునికి వ్యతిరేకంగా కార్మికుని తరువున వకాల్తా పుచ్చుకోక ముందే, కౌలుదార్లను పీల్చి పిప్పి చేస్తున్న భూస్వాములను వ్యతిరేకించక ముందే హిందూ సమాజంలోని అస్పృశ్యుల అవమానాలకు రక్షకుడిగా నిలిచింది.

స్వాతంత్ర్యోద్యమంలోని మొట్టమొదటి ప్రజాసమ్మాహాలు పాల్గొన్న ఉద్యమం - 1920లోని సహాయ నిరాకరణోద్యమం -

స్వరాజ్య పోరాట వేదికలో అస్పృశ్యతా నివారణను ప్రధాన అంశంగా పేర్కొంది. ఈ ఉద్యమ నాయకుడు గాంధీ స్వరాజ్య పోరాటంలో అస్పృశ్యతా నివారణను మమేకం చేశారు. ఆయనే అస్పృశ్యత వ్యతిరేకతను జాతీయ రాజకీయాలలో అగ్రపీఠీన నిలిపారు. ఆయన వలసనే నాగ్ పూర్ జాతీయ కాంగ్రెస్ సభలో సహాయ నిరాకరణకు ఆమోదం తెలపడమే కాక అస్పృశ్యతను పాపంగా కూడా ప్రకటించారు. ఆయన అస్పృశ్యతకు వ్యతిరేకంగా అలుపెరుగని పోరాటం చేసినందువలననే లెక్కకు మించిన అస్పృశ్యుల బాధల పట్ల లక్షలాది మంది భారతీయులలో స్పృహ ఏర్పడింది. అస్పృశ్యతను అంతం చేసే వరకు భారతీయులకు స్వరాజ్యం కోరేవాక్కు లేదని ఆయన స్పష్టంగా ప్రకటించారు.

1920లలో ఖిలాఫత్ ఉద్యమానికి, అస్పృశ్యతా వ్యతిరేక ఉద్యమానికి మద్దతుగా కాంగ్రెస్ ను గాంధీ నిలపడమే స్వేచ్ఛ, స్వరాజ్యాలకు మద్దతుగా అశేష ప్రజాసేకాన్ని కలిపే మొట్టమొదటి చారిత్రాత్మక ప్రయత్నం. పదేళ్ళ తరువాత జరిగిన కరాచీ కాంగ్రెస్ జాతీయ సదస్సులో ప్రాథమిక హక్కులపై ఒక ప్రకటన వెలుపడింది. అందులో స్వరాజ్యంలో ప్రతి పౌరుడికీ సమాన హక్కులుంటాయని, బావులు, చెరువులు, బడులు మొదలైన పబ్లిక్ ప్రదేశాలు అందరికీ అందుబాటులో ఉంటాయని ప్రకటించారు. ఈ ప్రత్యేక ప్రకటన ముఖ్యంగా అస్పృశ్యులను ఉద్దేశించి చేసినదే.

సంస్కరణల విధానం :

ఇంత చేసినా కాంగ్రెస్ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో అస్పృశ్యులను తనవైపు తిప్పుకోలేక పోయింది. ఎందుకని ? కాంగ్రెస్ కి గాని, గాంధీ జీకి గాని ప్రాథమిక రాజకీయ అవగాహన లేదు. తప్పుడు అవగాహన ఉంది. వారు అస్పృశ్యతను ఒక సామాజిక సమస్యగా చూశారు. అందువలన హిందూ సమాజంలోని ఏ దుర్మార్గాల వలన, మూఢనమ్మకాల వలన అన్యాయమైన ఈ అస్పృశ్యత ఏర్పడిందో వాటికి వ్యతిరేకంగా పోరాడితే సరిపోతుందనుకున్నారు. అస్పృశ్యత పట్ల కాంగ్రెస్ కున్న ఈ అవగాహన

వలసనే అస్పృశ్యత ఒక మానవీయ సంస్కరణల కార్యంగా తయారయి, వారికి కొన్ని బడులు తెరవడానికి, కొన్ని స్కాలర్ షిప్లు ఇవ్వడానికి దారి తీసింది. అంటే ఇది హరిజన సేవాసంఘ కార్యక్రమంగా తయారయింది. రాజకీయ పోరాటానికి, కాంగ్రెస్ కార్యక్రమానికి దూరమయ్యింది. ప్రజలకు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి మధ్య జరుగుతున్న పోరాటంలో అస్పృశ్యుల ప్రత్యేక హక్కులకు, రాజకీయ డిమాండ్లకు ఎక్కడా స్థానం లేకుండాపోయింది.

అస్పృశ్యుల సమస్యలు :

గుడిలోకి ప్రవేశాన్ని అనుమతించడానికి, బహిరంగ ప్రదేశాలలో అస్పృశ్యులను అనుమతించడానికి, ఇతర కొన్ని ఇటువంటి సమస్యలకే అంటరానితనం పరిమితమైందని కాంగ్రెస్ భావించింది. మత పరమయిన అసమానతలు తొలగించడం ఒక్కటే కాదు. యుగయుగాలుగా పాత సమాజం వారికి జీవనాధారం లేకుండా చేసి, ఒక తరగతి నంతటిని కట్టు బానిసలుగా చేసి, గ్రామానికి వెలుపలనే వెలివాడలను ఏర్పరచి, గ్రామ దాసులుగా కాక మరో పనేదీ చేయనీయక అణచి వేయడం తదితరాలను వ్యతిరేకించే పోరాటంగా దానిని వారు చూడలేదు.

అస్పృశ్యులలో అత్యధికులకు ఏమాత్రం భూమిలేదు. ఇది వారిని అగ్రకులాలపై ఆధారపడేటట్టు చేసి, అస్పృశ్యత కొనసాగించేందుకు దోహదపడింది. గ్రామానికి వెలుపలే ఉండడం వలన స్వతంత్రంగా బ్రతికేందుకు వీలయిన వేరే ఏ పనీ చేయలేకపోయారు. అగ్రకులాల వారు వారివద్ద నుండి ఏమీ కొనరు. అత్యంత పేదరికం వారికి చదువుకునేందుకు గాని, వేరే పనులు చేసేందుకు గాని, వృత్తులు, వ్యాపారాలు, పరిశ్రమలు ఏర్పరచుకునేందుకు గాని అవకాశం లేకుండా చేసింది. హిందూ సమాజం వారిని ఆదిమదాసులను చేసి నలువైపుల నుండి కట్టిడి చేసింది. దీనిని బద్దలు చేయాలన్న స్పృహతో

ప్రత్యేకమైన కృషి చెయ్యనిదే అస్పృశ్యులు వారి పాత బతుకుల నుండి బయటపడలేరు.

ఆచరాణాత్మక విధానాల లోపం :

హిందూ సమాజ గులాముల స్థానం నుండి అస్పృశ్యులను బయట పడేసేందుకు వారి కోసం ప్రత్యేక హక్కులను, చట్టాలను కోరేందుకు మహోద్యమాన్ని చేపట్టవలసిన బాధ్యత జాతీయోద్యమానికి ఉంది. అన్ని రంగాలలో - చదువు, ఉద్యోగాలు, పరిపాలనలో - సమానత్వం కల్పించే భరోసాను ఇవ్వాలి ఉంది. సమానత్వాన్ని ఇచ్చే తక్షణ చర్యలు చేపట్టాలి ఉంది.

సరైన విద్యా సౌకర్యాలు కల్పించనిదే ఉద్యోగాలలో, పరిపాలనలో సరైన వాటా దక్కేలా ప్రత్యేక చర్యలు చేపట్టనిదే, భూమి ఇవ్వనిదే అస్పృశ్యులకు సమానత్వం కల్పించడం సాధ్యపడదు. అంటే స్వతంత్రంగా జీవన భృతిని సంపాదించుకునే ప్రత్యేక మార్గం కల్పించనిదే అగ్రకులాల బంధం నుండి అతనిని తప్పించలేము. సమాన హోదా కల్పించలేము. అంటే అస్పృశ్యుల ప్రత్యేక ఆర్థిక, రాజకీయ డిమాండ్లను ప్రకటించవలసినదే. ఇటువంటి ప్రకటన ద్వారా మాత్రమే జాతీయోద్యమం ఆరుకోట్ల అస్పృశ్యుల సమ్యక్సాన్ని గెలుచుకొని, వారిని జాతీయోద్యమంలో కలుపుకోగలదు.

అయితే దురదృష్టవశాత్తు కాంగ్రెస్ అస్పృశ్యులకు ప్రత్యేక డిమాండ్లు పెట్టేస్థితిలో లేదు. ప్రభుత్వానికి జాతి డిమాండ్లను సమర్పిస్తున్నపుడు అస్పృశ్యుల కోసం అవసరమైన ప్రత్యేక డిమాండ్లకు అందులో స్థానం కల్పించలేరు. దీనిని హిందూ సమాజంలోని అంతర్గత సమస్యగా చూడడం వలన అస్పృశ్యుల డిమాండ్లకే వత్తిడి చేయలేక పోయింది. వాళ్ళ సమ్యక్సాన్ని పొందలేక పోయింది. అందుకు విరుద్ధంగా ఏ ప్రత్యేక డిమాండునైనా ప్రతీఘాతుకమైనదిగా చూడడం, వ్యతిరేకించడం జరిగింది. ఉదాహరణకి 1935 రాజ్యాంగం అస్పృశ్యులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలను కేటాయించింది. కాని గాంధీ అందుకు వ్యతిరేకించడమే కాదు. నిరాహార దీక్ష ప్రారంభించారు. చివరికి హిందూవులలో కలిపిన నియోజకవర్గాలను రూపొందించడంలో సఫలీకృతులయ్యారు.

అందువలననే కాంగ్రెస్ కోట్లాది అస్పృశ్యులను ఉత్తేజ పరచలేక పోయింది. జాతీయ సంఘం ఇచ్చిన పిలుపులకు దూరంగా ఉండి పోయింది. కాంగ్రెస్ మంత్రులు అస్పృశ్యుల హక్కులను అమలు చేయడంలో వైఫల్యం వారికి మరింత చేదు అనుభవాలను మిగిల్చింది. కనీసం హోటళ్ళలోకి, ఫలహారశాలలలోకి వెళ్ళేందుకు ఉన్న హక్కునయినా అమలు చేయలేదు. కేవలం

“ఇదే సూచిస్తున్నది? కాంగ్రెస్, ముస్లిమ్ లీగ్ కు నాయకత్వం వహిస్తున్న తరగతి చేతుల లోనే ఇది కూడా ఉందని స్పష్టంగా తెలియజేస్తున్నది. ఊహించనలవికాని అడ్డంకులను ఎదుర్కొని అస్పృశ్యులలో కొంతమంది చదువు కున్నారు. అస్పృశ్యులు ఈ బుద్ధిజీవులలోనే తమ నాయకత్వాన్ని చూసుకుంటున్నారు.”

హోటళ్ళు, ఫలహారశాలల యజమానులు అస్పృశ్యులకు 'ప్రవేశం లేదన్న' నోటీసులు పెట్టడం మాత్రమే మాన్పగలిగారు.

కాంగ్రెస్ మంత్రులు ప్రజల సహకారంతో గాని న్యాయస్థానాల సహకారంతో గాని వారి హక్కులను ఆచరణలోకి తేలేక పోయారు. అస్పృశ్యుల ఉద్యమం జాతీయోద్యమం నుండి వేరుపడి ఒంటరియ్యింది. ఈ రోజు ఆ ఉద్యమం ఏ స్థితిలో ఉంది?

షెడ్యూల్డ్ కులాల ఫెడరేషన్ :

29.9.44లో సమావేశమయిన షెడ్యూల్డ్ కులాల ఫెడరేషన్ వర్కింగ్ కమిటీ కార్యకలాపాలు చూసినట్లయితే మనదేశ ప్రజలలోని ఇంత పెద్ద సమాహానికి సంబంధించిన రాజకీయాలు మనకు స్పష్టంగా తెలుస్తాయి. షెడ్యూల్డ్ కులాల ఫెడరేషన్ తనకు ఆరుకోట్ల ప్రజల మద్దతు ఉందని చెప్పుకుంటుంది. ఇది నిస్సందేహంగా కొంత అవాస్తవమయిన అంచనా అయినప్పటికీ ఇందులో ఈ తరగతి తమకు మార్గదర్శకులని చెప్పుకుంటున్నవారందరూ ఉన్నారనడంలో సందేహంలేదు. షెడ్యూల్డ్ కులాల ఫెడరేషన్ను వారి బాగుకోసం బలపరిచి తీరాలనడాన్ని సందేహించక్కరలేదు.

మద్రాసులో జరిగిన వర్కింగ్ కమిటీకి ఆరు ప్రాంతాల నుండి ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు. అందులో (బెంగాల్, అస్సాం) ప్రాంతీయ మంత్రులు, ఒక పార్లమెంటరీ కార్యదర్శి, తొమ్మిదిమంది ఎమ్.ఎల్.ఎలు ఉన్నారు. వీరిలో ఎక్కువ మంది డాక్టర్లు, లాయర్లు ఇంజనీర్లు కాగా ఒక వ్యాపారి కూడా ఉన్నారు.

ఇదే సూచిస్తున్నది? కాంగ్రెస్, ముస్లిమ్ లీగ్ కు నాయకత్వం వహిస్తున్న తరగతి చేతుల లోనే ఇది కూడా ఉందని స్పష్టంగా తెలియజేస్తున్నది. ఊహించనలవికాని అడ్డంకులను ఎదుర్కొని అస్పృశ్యులలో కొంతమంది చదువు కున్నారు. అస్పృశ్యులు ఈ బుద్ధిజీవులలోనే తమ నాయకత్వాన్ని చూసుకుంటున్నారు. డా॥ అంబేద్కర్ నాయకుడుగా ఈ బుద్ధిజీవులు తమ

కులసంఘాన్ని నిర్మించుకుంటున్నారు.

“మేం పాలక వర్గం కావాలి” ఈ మాటలలో అంబేద్కర్ ఆరుకోట్ల మన దేశస్థుల కనీస ఆకాంక్షలను స్పష్టంగా తెలియజెప్పారు. ఈ కోరిక నెవ్వరూ అన్యాయమనో, జాతి వ్యతిరేకమనో అనలేరు. మిగిలిన దేశ ప్రజలలాగానే ఈ ఆరుకోట్ల మంది పరిపాలనలో తమవంతు భాగస్వామ్యం కోరుకోవడం ప్రజాస్వామ్యంలో వారి ప్రాథమిక హక్కు. స్వతంత్ర భారతదేశంలో ఆరుకోట్ల ప్రజలకు పరిపాలనలో భాగస్వామ్యం లేకపోతే భారతదేశం ఒక ప్రజాస్వామిక దేశం కాలేదు.

హక్కుల ప్రకటన :

నాగ్పూర్ లో (1942) జరిగిన షెడ్యూల్డ్ కులాల ఫెడరేషన్ సమావేశంలో అస్పృశ్యుల ఈ లక్ష్యం పొందుపరచబడింది. ఈ మధ్యనే మద్రాస్ లో జరిగిన సమావేశంలో ఇదే తిరిగి చెప్పబడింది. ఈ లక్ష్యసాధన కోసం క్రింది ప్రాథమిక డిమాండ్లు పెట్టబడ్డాయి.

1. ఈ దేశ రాజ్యాంగం అస్పృశ్యుల అనుమతితోనే ఏర్పడాలి.
2. ఈ రాజ్యాంగంలో అస్పృశ్యులు ప్రత్యేకమైన వారుగానూ, ప్రధానమైన వారుగానూ గుర్తింపబడాలి.
3. కేంద్ర, ప్రాంతీయ ప్రభుత్వ పరిపాలనలోనూ, చట్టసభలలోనూ, స్థానిక సంస్థలలోనూ, ప్రభుత్వరంగంలోనూ అస్పృశ్యులకు చట్టపరంగా ప్రాతినిధ్యం కల్పించాలి.
4. అస్పృశ్యులకు ఉన్నత విద్యను అందించేందుకు తగిన వనరులను బడ్జెట్ లో మొట్టమొదటగా కేటాయించాలి.
5. ప్రభుత్వ భూములలో సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ ద్వారా అస్పృశ్యుల కోసం ప్రత్యేక సెటిల్ మెంట్ నిర్మించాలి.
6. ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలలో నిజ జీవిత పద్ధతి (real lifemethod) ద్వారా అస్పృశ్యుల చట్టసభలకు, స్థానిక సంస్థలకు ఎన్నికవ్వాలి.
7. ఈ డిమాండ్లు అప్రజాస్వామిక

“ ప్రత్యేకంగా విద్యనందించడం వలన, సదుపాయాలు కల్పించడం వలన, ఉద్యోగాలలో ప్రత్యేక సదుపాయాలు కల్పించడం వలన ఈ రోజు అస్పృశ్యతలో విప్లవాత్మక మార్పులు వచ్చాయి. గ్రామాలలో ఈనాటికీ అస్పృశ్యత ఉండడానికి కారణం వారి కక్కడ భూమిలేక పోవడం, అగ్ర వర్ణాలపై జీవనాధారం కోసం ఆధారపడడం. చదువు కోవడం వలన ఉద్యోగాలు వస్తాయి. ”

వైనవా? జాతి వ్యతిరేకమయినవా? ఉదాహరణకు అస్పృశ్యులను ప్రత్యేకమైనవారు గానూ, ప్రధానమైన వారుగానూ గుర్తించబడాలనే డిమాండునే తీసుకుందాం. ఈ డిమాండ్ ఎందుకొచ్చింది? ఎందుకంటే అస్పృశ్యులవి అణగారిన బ్రతుకులు. వారి హక్కులను హిందూ సమాజం గాని, కాంగ్రెస్ గాని పట్టించుకోలేదు. హిందూ సమాజం రాజకీయంగా వారికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నదన్న దానికి ఇది వ్యతిరేకం. అలాగే కాంగ్రెస్ వారి తరపున మాట్లాడుతున్నదన్న దాన్నీ సవాలు చేస్తుంది. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం తమకు ఏరకమయిన భరోసా ఇవ్వకుండా మిగిలిన బాగస్వామ్య పక్షాలతో సంప్రదింపులు చేసి తరలిపోతే అగ్రకుల హిందువులు హద్దులు మీరిన ఆధిపత్యం చలాయిస్తారనే భయం వలన ఈ డిమాండ్ వచ్చింది. ఇది జాతీయోద్యమం వారి డిమాండ్లను ఏమాత్రం పట్టించుకోకపోవడమే కాదు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాతయినా అందరికీ నిజమయిన స్వాతంత్ర్యం వస్తుందన్న నమ్మకం కలిగించక పోవడం వలన వచ్చిన డిమాండు.

కాంగ్రెస్ ఊగిసలాటలు :

ఎప్పుడూ అస్పృశ్యులను అణచివేస్తూ, తమలో ఒకరిగా చూడని హిందూ సమాజం వారికి ప్రత్యేకమయిన రాజకీయ జీవితాన్ని నిరాకరించడాన్ని విజ్ఞులవరూ హర్షించారు. వారి డిమాండ్లను సంరక్షించడంలో విఫలమయిన కాంగ్రెస్, ఈ రోజు జాతీయ కాంగ్రెస్ గా వారి ఆకాంక్షలకు సరిగా ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుందని ఎవరూ చెప్పలేదు. అస్పృశ్యులను ప్రత్యేకమయిన వారుగానూ, ప్రధానమయినవారు గానూ గుర్తించి, వారి అనుమతితోనే రాజ్యాంగం రూపుదిద్దుకునేందుకు ఒప్పుకుంటే అస్పృశ్యులు ఆ హక్కుతో పురోగమనానికి అడ్డుకట్ట వేస్తారని, స్వాతంత్ర్యం రావడం వెనకపట్టు పడుతుందని కాంగ్రెస్ భయపడింది. మన మధ్యనున్న విభేదాలను నిరంతరంగా కొనసాగించేందుకు, తద్వారా

లాభపడేందుకు సామ్రాజ్యవాదుల కుట్రగా కాంగ్రెస్ దీనిని భావించింది. ఇందుకు ఒప్పుకున్నట్లయితే కాంగ్రెస్ వ్యతిరేక ఫ్రంట్ ను కూడదీసే అవకాశం సామ్రాజ్యవాదులకు కలుగుతుందని, దీనివలన ప్రజాతంత్ర రాజ్యానికే ముప్పు ఏర్పడుతుందని భయపడింది. అస్పృశ్యులు కూడా సంస్థానాలలాగానే బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల రిజర్వు శక్తిగా తయారవుతారని అనుకుంది.

వారి వాదన జాతీయోద్యమంలోని బలహీనతను బయటపడేస్తున్నది. అందరి పూర్తి స్వేచ్ఛకోసం కాంగ్రెస్ నిలబడుతున్న పక్షంలో ఆరేడు కోట్ల బానిసలకు భయపడాల్సిన పనే ముంది? రాజులు స్వలాభానికి ప్రతిరూపాలు. అస్పృశ్యులు అణగారిన ప్రజల ప్రతినిధులు. ప్రజాతంత్ర రాజ్యాంగాన్ని, స్వేచ్ఛను గెలవలేక సామ్రాజ్యవాదుల దోపిడీకి లేదా మితవాద స్వార్థానికి గురికావడం కాంగ్రెస్ కు సిగ్గు చేటు.

స్వతంత్ర భారతదేశ రాజ్యాంగం కార్మికుల, కర్షకుల అనుమతి పొందినట్టే ఈ జన సమూహం సమృతము పొందాలి కదా! దీని నెవరూ కాదనలేరు. ఏ శషబిషలు లేకుండా ఇందుకొప్పుకోవడమంటేనే అస్పృశ్యులకు వారిని ప్రత్యేకంగానూ, ప్రాధమికంగానూ గుర్తించి మెజారిటీ హిందువులతో కలగలిపి వారికి గుర్తింపు లేకుండా చేయకపోవడం. వారిని స్వాతంత్ర్య పోరాటంలోకి తెచ్చేందుకు, ప్రజాస్వామ్యానికి, న్యాయాన్ని నిలబెట్టేందుకు ఇది అవసరం.

ఈ విధంగానే సామ్రాజ్యవాదుల ఆటలు కట్టించగలం. అప్పుడే ప్రతి అస్పృశ్యుడూ స్వతంత్ర భారతదేశం అస్పృశ్యత నుండి కూడా విముక్తి పొందిందని అవగాహన చేసుకోవడం జరుగుతుంది.

న్యాయబద్ధమయిన డిమాండ్లు :

చదువుకునేందుకు ప్రత్యేక సదుపాయాలు, ప్రజాసంస్థలలో చట్టసభలలో, మంత్రిత్వ శాఖలలో సరైన ప్రాతినిధ్యాన్ని కోరడం కూడా

న్యాయమే. దీనిని మితవాద, మతతత్వ కోరికని అనలేం. ఇది అసమానతలను తొలగించేందుకు అవసరం. ఉద్యోగాలు భారతీయులకు కేటాయించడం వలన అగ్రకులాల వారే లాభపడ్డారని, ఉద్యోగాలలో చట్టసభల స్థానాలలో అధికారంలో వారే సింహభాగం హస్తగతం చేసుకున్నారు అస్పృశ్యులు భావిస్తున్నారు. పరిపాలనా యంత్రాంగంలో వారి ప్రాతినిధ్యం ఉండాలని, విద్యలో ప్రత్యేక సదుపాయాలు ఉండడం వలననే వారు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో ప్రవేశించగలమని అనుకుంటున్నారు.

సమానత్వం కోసం అశేష ప్రజానీకం చేస్తున్న డిమాండ్ :

ఈ డిమాండు ఊరికి దూరంగా పెట్టి వారిని నిర్వీర్యులను చేసినందువలన ప్రత్యేక సదుపాయాల ద్వారానే వారికి సమానత్వం కల్పించగలిగించేందుకు అవకాశం ఉండాలని చేసిన డిమాండు

ప్రత్యేకంగా విద్యనందించడం వలన, సదుపాయాలు కల్పించడం వలన, ఉద్యోగాలలో ప్రత్యేక సదుపాయాలు కల్పించడం వలన ఈ రోజు అస్పృశ్యతలో విప్లవాత్మక మార్పులు వచ్చాయి. గ్రామాలలో ఈనాటికీ అస్పృశ్యత ఉండడానికి కారణం వారి కక్కడ భూమిలేక పోవడం, అగ్రవర్ణాలపై జీవనాధారం కోసం ఆధారపడడం. చదువు కోవడం వలన ఉద్యోగాలు వస్తాయి. తద్వారా అస్పృశ్యతకు మూలమైన ఆర్థిక మూలాలను సరికేయడం మొదలవుతుంది. బతికేందుకు బానిసల మారాల్సిన అవసరం ఉండదు. అందువలన చదువుకునేందుకు సదుపాయాలు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, ఆర్థికంగా మెరుగు పడడానికే కాదు సామాజిక బంధనాల నుండి విముక్తిని పొందడానికి ఉపయోగపడతాయి.

జాతీయ కాంగ్రెస్ తొలి దినాలలో ఇటువంటి డిమాండ్లను పెట్టిన విషయం మరచి పోకూడదు. భారతదేశ పరిపాలనలోనూ, ఉన్నత విద్యలోనూ భారతీయులకు అవకాశాలుండాలని కాంగ్రెస్ ఎందుకు డిమాండ్ చేసింది? ఎందుకంటే ఈ ఆయుధాలే భారతీయులకు, యురోపియన్లకు మధ్య నున్న అంతరాలను అంతం చేస్తుంది. ఈ రోజు అస్పృశ్యులు కూడా ఈ డిమాండ్లనే కోరుకుంటున్నారు. అస్పృశ్యులకు ప్రభుత్వ భూములలో ప్రత్యేక సెటిల్ మెంట్ల నిర్మాణం కోరుకుంటున్నారు. ఎందుకంటే ఇప్పుడున్న హిందూ గ్రామాలకు దూరంగా వారుండవచ్చు.

ఈ రోజు అస్పృశ్యులలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు భూమిలేని కూలాలూ. వారు అగ్రకులాలపై

పూర్తిగా ఆధారపడి ఉన్నారు. ప్రతిగ్రామంలోనూ వారు అల్పసంఖ్యాకులుగా ఉండడం వలన తమంత తాముగా ఎవరి ఆదరణాలోకుండా ఏవ్యవహారమూ చేసుకోలేరు. ఈ ఆదరణ వారికి అగ్రకులాల నుండి లభించదు. అందువలన వారు స్వతంత్రంగా ఉండడం, అగ్రకుల పెత్తనాన్ని తప్పించుకోవడం అసాధ్యం. అస్పృశ్యత కొనసాగుతుండడానికి కారణం ఇదే.

అస్పృశ్యులకు గనక ప్రభుత్వం భూమిని ఇస్తే వారు అగ్రకుల ఆధిపత్యం లేకుండా స్వతంత్రంగా బతక గలుగుతారు. బానిసత్వం అంతం అవుతుంది. స్వతంత్రంగా వ్యాపారులు గానూ, కొట్ల యజమానులు గానూ బతకగలుగుతారు. బానిసత్వం అంతం అవుతుంది. మొట్టమొదటి సారిగా వారు అభివృద్ధి బాటలో పయనిస్తారు. ఇది అంటరానితనాన్ని కూకటివేళ్ళతో పెకలించ గలదు. అందువలన అస్పృశ్యులు స్వాతంత్రోద్యమంలో భాగస్వాములు కావాలని కోరుకునే వారందరూ, అస్పృశ్యతను రూపుమాపాలను కునేవారందరూ, ఈ న్యాయమైన డిమాండుకు మద్దతు ఇచ్చితిరాలి.

ప్రత్యేక నియోజక వర్గాలు :

చివరగా ప్రత్యేక నియోజక వర్గాల డిమాండ్నే తీసుకుందాం.

ప్రత్యేక నియోజకవర్గాల ఏర్పాటుతో మత ప్రాతిపదికపై ప్రజలను విభజించి, విభజన నిరంతరం కొనసాగేలా చేస్తుందని జాతీయోద్యమ నాయకులు భయపడ్డారు. జాతీయత పెంపొందించుకు ఇది అవరోధం అవుతుందని, జాతీయ భావనను విచ్ఛిన్నం చేసేందుకు మిత వాదుల చేతిలో ఆయుధంగా మారతుందని భావించారు. 'స్వాతంత్రోద్యమ కాలంలో నియోజక వర్గాలు ఉమ్మడిగా ఉండాలా వేరుగా ఉండాలా అన్నది పెద్ద చర్చనీయాంశం అయింది. ఇది ముస్లింల విషయానికి వచ్చే సరికి మరింత ముందుకొచ్చింది. కాంగ్రెస్ ఉమ్మడిగా ఉండాలన్న దాని పైనే గట్టిగా పట్టు పట్టింది. ఇతరులను ఒప్పించలేని పరిస్థితులలో మాత్రమే ప్రత్యేక నియోజక వర్గాలకు ఒప్పుకుంది.

జాతీయోద్యమ కాలంలో ముస్లింలు ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలను సాధించుకోగలిగారు. అస్పృశ్యులు 1935 చట్టంలోనే ఈ సదుపాయాన్ని పొందినా గాంధీ నిరాహార దీక్ష చేపట్టడం, తదనంతరం జరిగిన పూనా ఒప్పందంతో హిందువులలో కలిసిన ఉమ్మడి నియోజకవర్గాలే అమలయ్యాయి.

ఈ రోజు షెడ్యూల్డ్ కులాలవారు తిరిగి వెనక్కు వెళ్ళి ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలు కోరుకుంటున్నారు. ఇది దేశ వ్యతిరేకమా ? కులతత్వ

“ఎందుకంటే అస్పృశ్యులకు న్యాయమైన అసంతృప్తులు ఉన్నాయి. అమానవీయంగా నిరాదరణకు గురిచేయడం, సామాన్యహక్కులు లేకుండా చేయడమే కాక, జాతీయ కాంగ్రెస్ తో సహా ఏ ఒక్క సంఘం వారి సమస్యలను పట్టించుకోలేదు. ఈ వర్గం తన కనీసహక్కుల కోసం పోరాడుతున్న ఒక అణగారిన వర్గం!”

మా? ఉన్న విభేదాలను కొనసాగిస్తుందా? అంతం చేయడానికి ఉపయోగపడుతుందా? ఈ డిమాండు ఎందుకొచ్చింది? ఎందుకంటే అస్పృశ్యులకు న్యాయమైన అసంతృప్తులు ఉన్నాయి. అమానవీయంగా నిరాదరణకు గురిచేయడం, సామాన్యహక్కులు లేకుండా చేయడమే కాక, జాతీయ కాంగ్రెస్ తో సహా ఏ ఒక్క సంఘం వారి సమస్యలను పట్టించుకోలేదు. ఈ వర్గం తన కనీసహక్కుల కోసం పోరాడుతున్న ఒక అణగారిన వర్గం!

ఉమ్మడి నియోజక వర్గాలు ఏర్పాటుతో అగ్రకులాలకు నియోజక వర్గాన్ని ఎవరు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తారో నిర్ణయించడంలో తన మాట చెల్లించుకునే అవకాశం ఏర్పడింది. అగ్రకులాల వారు ప్రతి నియోజకవర్గంలోనూ మెజారిటీగా ఉండగా అస్పృశ్యులు మైనారిటీలుగా ఉన్నారు. ఉమ్మడి నియోజకవర్గాలలో అస్పృశ్యులకు సచ్చనివ్యక్తినైనా అగ్రకులాలూ గెలిపించుకో గలుగుతున్నారు. ఏ నియోజకవర్గంలో ఎవరు ప్రాతినిధ్యం వహించాలో వారే నిర్ణయించగలుగుతున్నారు.

షెడ్యూల్డు కులాల వారు దీనినే నిలువరించాలనుకుంటున్నారు. ఉమ్మడి నియోజక వర్గాలు వారికి చేదు అనుభవాలను రుచి చూపించాయి. క్రిందటి ఎన్నికలలో ఉమ్మడి నియోజక వర్గాలలో షెడ్యూల్డు కులాలపై అగ్రకులాల వ్యక్తిని రుద్ది, వారి ఓట్ల అధిక్యతలో ఆ వ్యక్తిని గెలిపించుకోవడం జరిగింది. కాంగ్రెస్ తరపున పోటీలో నిలబడ్డవారు బావులను, ఫలహారశాలలను, ఇతర సాధారణ జనం ఉపయోగించే స్థలాలను అస్పృశ్యుల వినియోగం కోసం తెరిచి ఉంచే ప్రయత్నమేదీ చేయలేదు. వారి మంత్రులూ ఇందుకు సహకరించలేరు.

ఈ బాధాకరమైన అనుభవాల దృష్ట్యా, జాతీయోద్యమం అస్పృశ్యుల నమ్మకాన్ని పొందలేక పోయింది. అందుకే వారు ప్రత్యేక నియోజక వర్గాలను కోరుకుంటున్నారు. ఇది ఎవరితప్పు? నిస్సందేహంగా జాతీయోద్యమందే. జాతీయో

ద్యమం గనుక సమర్థవంతంగా వారి అవసరాలను ఛాంపియన్ చేయగలిగి ఉంటే ఈ డిమాండు వచ్చేది కాదు.

కాంగ్రెస్ కర్తవ్యం :

ఈ రోజు ఉన్న పరిస్థితులలో కాంగ్రెస్ పై ఆసమ్మతం లేదు. ఒకరిపై ఒకరికి పూర్తి నమ్మకం లేకుండా ఉమ్మడి నియోజక వర్గాలండడం కేవలం భంగపాటుకు దారితీస్తుంది. అగ్రకుల ఆధిపత్యాన్ని రుద్దేమరో ప్రయత్నంగా షెడ్యూల్డు కులాల వారు దీనిని అర్థం చేసుకుంటున్నారు. ఉమ్మడి నియోజకవర్గంలో ఉండాలా, ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలందాలా అనే నిర్ణయం తీసుకునే హక్కు అణగారిన ఈ తరగుతులకే ఉండాలన్నది న్యాయపరంగా ఆలోచించినా, ప్రజాస్వామ్య పరంగా ఆలోచించినా సరైనదే. ఇతర తరగతులెవరికీ ఉమ్మడి నియోజకవర్గాలే ఉండాలని రుద్దేహక్కులేదు. ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలను కోరుకోవడంలోని ఔచిత్యాన్ని కాంగ్రెస్ గ్రహించి, అందుకు మద్దతునివ్వడమే ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాపాడుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది. అంతేకాదు జాతీయోద్యమం అస్పృశ్యుల ప్రయోజనాలు కాపాడుతుందనే భరోసాను కూడా వారికివ్వాలి.

ఈ ప్రాతిపదికనైనా మితవాదులతో పోరాడవచ్చు : ఈ పరిస్థితులను అదునుగా తీసుకొని తమ ప్రయోజనాలు కాపాడుకోవాలనే సామ్రాజ్యవాదుల ప్రయత్నాలను నిలువరించవచ్చు. వారి నమ్మకాన్ని గెలిచి, జాతీయోద్యమం అస్పృశ్యుల పోరాటంతో జత కలిస్తే కాంగ్రెస్ మితవాదులుగా ఓడిపోతారు. అందులోంచే స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడే వీరులు వస్తారు. అది వారికి, దేశానికి కూడా మేలుచేస్తుంది. షెడ్యూల్డు కులాల ఫెడరేషన్ కోర్కెలు న్యాయం, సమానత్వంపై ఆధారపడాలి. నిజానికి జాతీయ కాంగ్రెస్ వీటిని, మరికొన్ని తక్షణ డిమాండ్లను పెట్టడంలో చొరవ చూపించి ఉండవలసింది. కదానే తీర్మానంలోని పౌరసమానత్వాన్ని అమలు చేసే విధంగా జాతీయ కాంగ్రెస్ చొరవ తీసుకొని

“దేశ సత్వర పారిశ్రామికాభివృద్ధి, భూస్వామ్య విధానం రద్దు, వ్యవసాయంలో విప్లవాత్మకమైన మార్పులు - ఇవి అస్పృశ్యులు స్వేచ్ఛగా తమ జీవనాన్ని ఎంచుకునే అవకాశం కల్పిస్తాయి. అస్పృశ్యత అంతం అవడానికి దారి ఏర్పరుస్తాయి. ఇందుకు విదేశీ పాలనకు చరమగీతం పాడాలి.”

ఉంటే అస్పృశ్యులు జాతీయోద్యమంలో మమేకమై ఉండేవారు, జాతీయోద్యమ శక్తి మరింతగా పెరిగేది. ఆరుకోట్ల అజాగిరన ప్రజలు జాతీయ కాంగ్రెస్ వెనక ఉండి దానికి మద్దతుగా నిలిచేవారు.

స్వాతంత్రం సమస్య మరుగున పడేయడం:

షెడ్యూల్డ్ క్యాస్ట్ ఫెడరేషన్ డిమాండ్లను సమర్థిస్తూనే దాని ప్రాథమిక బలహీనతలను చూడకుండా ఉండలేము. దాని కార్యక్రమంలో సంపూర్ణ స్వరాజ్యం ఊసేలేదు. ప్రాథమికమైన ఆలయ ప్రవేశ డిమాండు నుండి అస్పృశ్యతా వ్యతిరేక ఉద్యమం ఎంతో ముందుకు పోయినా, ఇప్పుడు రాజకీయాలలో భాగస్వామ్యం కోరుకుంటున్నప్పటికీ, వారి కార్యక్రమంలో ఎక్కడా ఈ అధికారం బ్రిటిష్ వారి దగ్గరి నుండి పొందాలన్నది సూచన ప్రాయంగా కూడా లేదు.

భారతీయ ప్రజలందరూ కలసి కట్టుగా బ్రిటిష్ వారి నెదిరిస్తే తప్ప స్వతంత్రం రాదు. అస్పృశ్యుల కయినా వారి వాటా దక్కదు. వాస్తవం ఇదయినప్పటికీ షెడ్యూల్డ్ కులాల ఫెడరేషన్ కార్యక్రమంలో స్వాతంత్ర్యం ప్రస్తావనే లేదు. వారి కార్యక్రమంలో భారతదేశం పరాయి పాలన నుండి విముక్తి చెందుతుందన్న దృష్టిలేదు. అందుకు భిన్నంగా డా॥ అంబేద్కర్ ప్రసంగాలలో అస్పృశ్య నాయకులు ఒక అధినివేశ రాజ్య స్థాయి గురించే మాట్లాడుతున్నారు.

బ్రిటిష్ పాలన ఇంకా కొనసాగుతుందన్న భావనతోనే వారి డిమాండ్లు రూపొందించబడ్డాయి. అధికారం బ్రిటిష్ వారి వద్ద నుండి బదిలీ అయిన తరువాత వారి వాటాను అడగడమే తప్ప బ్రిటిష్ వారి నుండి అధికారం బదలాయింపు కోసం బలవంతం చేసే కార్యక్రమం ఫెడరేషన్ కు లేదు. బ్రిటిష్ వారు ఎంత అధికారాన్నిస్తే అంతటితో ఫెడరేషన్ సంపృప్తి పడేందుకే సుముఖంగా ఉంది.

ఈనాడది క్షతంవ్యం కాదు :

ఉద్యమం తొలిరోజుల్లో ఇది ఫరవాలేదు. కాని ఈ రోజు సంపూర్ణ స్వరాజ్యం నినాదాన్ని

తీసుకోకపోవడంలో ఔచిత్యం లేదు. ఈ అనాసక్తి అస్పృశ్యులకే అనర్హదాయకం. దేశానికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం రావాలనీ, వచ్చిన తరువాత అస్పృశ్యులకు అధికారంలో తగిన వాటా ఉండాలనీ, అప్పుడే అస్పృశ్యత తొలగి పోతుందనడానికి ఎటువంటి సందేహం లేదు. ఫెడరేషన్ పెట్టిన డిమాండ్లు రేపే సాకారం అయినా గానీ అస్పృశ్యత మాయమవదు. దానికో గట్టిదెబ్బ తగులుతుంది కాని పూర్తిగా నాశనం కాదు. ఆరుకోట్ల మంది అస్పృశ్యులు ఏ సెటిల్ మెంట్ లో ఇమడ్లు బడతారు? లేదా ఈనాడున్న పరిస్థితులలో ఏ ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో నింపబడతారు?

దేశ సత్వర పారిశ్రామికాభివృద్ధి, భూస్వామ్య విధానం రద్దు, వ్యవసాయంలో విప్లవాత్మకమైన మార్పులు - ఇవి అస్పృశ్యులు స్వేచ్ఛగా తమ జీవనాన్ని ఎంచుకునే అవకాశం కల్పిస్తాయి. అస్పృశ్యత అంతం అవడానికి దారి ఏర్పరుస్తాయి. ఇందుకు విదేశీ పాలనకు చరమగీతం పాడాలి. షెడ్యూల్డుకులాల ఫెడరేషన్ దీనినెలా విస్మరించింది? బానిసత్వాన్ని కొనసాగించడం అంటే అస్పృశ్యుల బానిసత్వం కూడా కొనసాగడమే.

ఫెడరేషన్ స్వతంత్రం కావాలన్న డిమాండును తిరస్కరించే తప్పు చేయలేదన్నది నిజం. నిజానికి క్రోన్ పూర్ సమావేశంలో రావ్ బహూదూర్ షిర్ డిమాండ్లుగా ఇలా అన్నారు. “భారతదేశ స్వాతంత్ర్యానికి మేం వ్యతిరేకం కాదు. కాని నాగపూర్ లో మేం ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండ్లకు మాకు గ్యారంటీ కావాలి” అయితే వారి అభిప్రాయం వ్యతిరేకంగా ఉండనంత మాత్రాన సరి పోదు. అది భారతదేశ ప్రజలందరితో పాటుగా స్వాతంత్ర్యం కోసం పని చేస్తామని ప్రకటిచాలి. అదే సమయంలో అస్పృశ్యుల ప్రత్యేక డిమాండ్లు సాధించడం కోసం కూడా కృషి చేయాలి.

స్వాతంత్ర్యం కోసం ఐక్యత :

ఇప్పుడిక ఆలయప్రవేశ డిమాండ్ నుండి రాజకీయ అధికారం డిమాండుకు చేరుకున్న

నేపథ్యంలో మిగిలిన రాజకీయ పార్టీల పట్ల, ప్రజల పట్ల వారి వైఖిరిలో కూడా సవరణలు చేసుకోవాలి. డా॥ అంబేద్కర్ ఇలా ప్రకటించారు. “భారతదేశం స్వరాజ్యాన్ని సాధించినట్లయితే దానిని ముగ్గురు పంచుకుంటారు. హిందువులు, ముస్లిములు, అస్పృశ్యులు” (30.1.44న క్రోన్ పూర్ సమావేశంలో)

అదే నిజమయితే స్వరాజ్య సాధనలో కూడా ఈ ముగ్గురూ పాలు పంచుకోవాలి కదా! అందువల్ల జాతీయ కాంగ్రెస్ తో అస్పృశ్యులు కలవనందు వలన ఇద్దరూ నష్టపోవడమే కాక, భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమం కూడా నష్టపోతుంది. అందరూ కలిసి అధికారం హస్తగతం చేసుకోవాలి, అస్పృశ్యతను పారద్రోలాలి ఇందుకోసం అందరం కలిసి సామ్రాజ్యవాదాన్ని తరిమికొట్టగలం గాని వేరు వేరుగా కాదు.

జాతీయకాంగ్రెస్ వెనక అశేషజనం ఉన్నారు. - కార్మికులు, కర్షకులు, నిజాయితీగల విజ్ఞాలు - వీరందరి సహకారం లేకుండా అధికారం హస్తగతం చేసుకోవడం సాధ్యమయే పనికాదు. అందువలన అస్పృశ్యులు వారి డిమాండ్ల సాధనకు కాంగ్రెస్ మద్దతును తీసుకోవడంలో ఉపేక్షించ లేదు. కేవలం కాంగ్రెస్ కి, గాంధీకి వ్యతిరేకంగా ఉండడం వలన వారు మిగిలిన ప్రజలందరి నుండి దూరమవుతారు.

భారతదేశం స్వాతంత్ర్యం పొందాలన్నా అస్పృశ్యులు అధికారంలో వారి వాటా వారు పొందాలన్నా అన్ని పార్టీలు కలవాలని అస్పృశ్యులు గ్రహించాలి. ఈ అవగాహనను సవరించుకొని సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేక పోరాటంలో ఎంతో చరిత్ర ఉన్న జాతీయ కాంగ్రెస్ తో సహచర్యం చేయాలి. అస్పృశ్యుల ఉద్యమాల వెంటే కార్మిక కర్షక ఉద్యమాలూ ఉన్నాయి. బ్రిటిష్ యూనియన్లు, కిసాన్ సభ, కార్మిక, కర్షకుల వర్గ సంఘాలు ఇవి ఆయా సంఘాలలోని వారిని వారి కులం ప్రసక్తి లేకుండా కేవలం వారి డిమాండ్ల ప్రాతిపదికనే కలిపి ఉంచుతాయి. అస్పృశ్యులలో ఎక్కువ మంది ఈ తరగతికి చెందినవారే. ఈ తరగతిలో ఉండే అస్పృశ్యులంతా బ్రిటిష్ యూనియన్ లోనూ, కిసాన్ సభలోనూ చేరి వాటిని బలపరచాలి అందులోని ఇతర కార్మిక, కర్షకులతో కలిసి వారి డిమాండ్లను కూడా సాధించగలుగుతారు.

వర్గ సంఘాలైన బ్రిటిష్ యూనియన్, కిసాన్ సభలతో వారి అనుబంధం ఎంత గట్టిగా ఉంటే మిగిలిన పార్టీలపై వత్తిడి అంత ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఆయా తరగతి ప్రజలు అస్పృశ్యులు (మిగతా 34వ పేజీలో)

విద్యుత్ రంగ సంస్కరణలు - సంక్షోభం

ప్రజీర్ పురకాయస్థ

రచయిత డి.బీ. సైన్స్ ఫోరం అధ్యక్షులు

మూడు దశాబ్దాలకు పైగా అమలు జరుగుతున్న విద్యుత్ రంగ సంస్కరణల ఫలితమైన సంక్షోభం, 2003 విద్యుత్ చట్టం అనంతరం ఇంకా తీవ్రంగా మారుతున్నది. పంపిణీ కంపెనీలు విద్యుత్తుకు చెల్లింపులు చేయలేకపోవుట వలన 25,000 మెగావాట్ల సామర్థ్యం కలిగిన విద్యుత్ వృధా అవుతుందని అంచనా వేయబడింది. ఆర్థిక మంత్రిత్వశాఖ నుండి వచ్చే ఒత్తిడుల వల్ల బ్యాంకులు ప్రైవేట్ విద్యుత్ పంపిణీ చేసే కంపెనీలకు అప్పులు ఇచ్చాయి. పర్యవసానంగా భారతీయ బ్యాంకులు పరిశ్రమలకు ఇచ్చే ఋణాలలో (2015 సెప్టెంబర్ నాటికి) 22 శాతం, అంటే 5.8 లక్షల కోట్ల రూపాయలు విద్యుత్ రంగానికి ఇవ్వడం జరిగింది. ఇచ్చిన ఋణాలలో పెద్ద మొత్తం అదానీ, వేదాంత, జె.పి., జిందాల్, అంబానీలు, జి.వి.కె., టాటాలు లాంటి భారత దేశంలోని పెద్ద పెట్టుబడిదారులకు ఇవ్వబడి నాయి. ఈ ఋణాలు బ్యాంక్ భాషలో చెప్పాలంటే నాన్ పెర్ఫార్మింగ్ అసెట్స్, అంటే తిరిగి చెల్లించబడని ఋణాలుగా పరిగణించబడే అవాయంలో పడబోతున్నాయి.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు స్వంతంగా కలిగి ఉన్న పంపిణీ కంపెనీలు ఈ క్రమంలో సుమారు 3.8 లక్షల కోట్ల రూపాయల నష్టాలను పోగుచేసుకున్నాయి. 2015 మార్చి నాటికి అవి 4.3 లక్షల కోట్లకు చేరాయి. ఋణాలలో అధిక భాగాన్ని యు.డి.ఎ.వై. (ఉదయ్) పథకానికి బదిలీచేస్తూ, పంపిణీ కంపెనీలకు వడ్డీ భారాలను తగ్గిస్తుండగా, 90వ దశకంలో ప్రారంభించబడిన ఆర్థిక సంస్కరణల ఫలితంగా కంపెనీల నష్టాల సమస్య ప్రారంభమై, 2003 విద్యుత్ చట్టంతో బలపడి, సరేంద్ర మోడీ ప్రభుత్వంలో ఇప్పటికీ కొనసాగుతూ ఉన్నది.

విభజించబడుతున్న విద్యుత్ రంగం

దేశం యొక్క అభివృద్ధిలో విద్యుత్ రంగం యొక్క పాత్రపై భారతదేశ రాజకీయ నాయకత్వం దృష్టి పెద్ద మార్పును సంతరించుకున్నది.

ఒక ఆధునిక దేశానికి విద్యుత్ రంగం వెన్నెముక లాంటిది అనే అవగాహనతో మనం ప్రారంభ మయ్యాం. అభివృద్ధి అవసరాలను తీర్చడానికి ఈ రంగాన్ని అభివృద్ధి చేయాల్సిన, ప్రజలకు హేతుబద్ధమైన ధరలకు విద్యుత్ సరఫరా చేయాల్సిన బాధ్యత కూడా ప్రభుత్వాలకు ఉంటుంది. డా. బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ అధ్యక్షతన రచించబడిన భారత రాజ్యాంగంలో, 1948 విద్యుత్ చట్టం యొక్క దృష్టి కూడ అదే. దాని ఫలితంగానే రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డులు (స్టేట్ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డ్స్) ఏర్పడ్డాయి. ప్రస్తుతం ఉన్న 'దృష్టి' ఏమంటే ఆశ్రిత పెట్టుబడిదారీ విధానం ద్వారా పెద్ద మొత్తంలో సహాయం చేయబడుతున్న మార్కెట్ రక్షకులు (కార్పొరేట్ శక్తులు), ప్రజలకు విద్యుత్ సరఫరా చేస్తూ, విద్యుత్ రంగాన్ని అభివృద్ధి చేసే క్రమంలో ఉత్పన్నమయ్యే సమస్యలను పరిష్కరించడం అన్నమాట. కానీ విద్యుత్ రంగంలో ధరలు, ఆర్థిక సంక్షోభాలు కూడా ఎక్కువగా ఉంటున్నాయి.

90వ దశకానికి ముందు విద్యుత్ రంగం ప్రజలకు సేవలను అందించే సంస్థల ద్వారా నిర్వహించబడేది. ఒక నిర్దిష్టమైన షాగోళిక ప్రాంతంలో 'ఉత్పత్తి, సరఫరా, పంపిణీ' చేసే మూడు విధులను నిర్వహించే విద్యుత్ సేవాకేంద్రాలు ఉండేవి. 90వ దశకంలో ప్రపంచ బ్యాంక్, ఇతర అంతర్జాతీయ ఏజెన్సీలు విద్యుత్ రంగాన్ని విభజించాలన్న భావనను బాగా వృద్ధి చేశాయి. అంటే ఉత్పత్తి, సరఫరా, పంపిణీ వ్యవస్థలు విభజించబడతాయి. దీని ఫలితంగా విద్యుత్ ఉత్పత్తి చేసే వారి మధ్య పోటీ ఏర్పడి, విద్యుత్ రేటు తగ్గుతుందని మనకు చెప్పారు. విద్యుత్ రంగంలో బాగా లాభాలు వచ్చేకొన్ని విభాగాలను ప్రైవేటీకరించి, నష్టాలు వస్తాయనుకున్న వాటిని ప్రభుత్వాలకు వదిలివేయడం దీని అసలు ఉద్దేశ్యం.

విద్యుత్ రంగాన్ని విభజించిన ఫలితంగా భారతదేశం విద్యుత్ ఉత్పత్తిరంగంలోకి పెద్ద సంఖ్యలో ప్రైవేట్ ఉత్పత్తిదారులు (కార్పొ

రేట్ వ్యాపారులు) వచ్చారు. సరఫరా వ్యవస్థ దాదాపుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల చేతుల్లోనే ఉండిపోయింది. కేవలం రెండు రాష్ట్రాలు - ఒరిస్సా, ఢిల్లీ మాత్రమే పంపిణీ వ్యవస్థను ప్రైవేటీకరించాయి.

విభజించటం వలన వచ్చిన అనుభవం ఏమిటి? అంతకు ముందు చెప్పిన విధంగా విభజించిన తరువాత విద్యుత్ సేవాకేంద్రాలు మరింత సామర్థ్యాన్ని సంతరించుకున్నాయా?

ప్రపంచబ్యాంకు, అంతర్జాతీయ సంస్థలు చెప్పినదానికి భిన్నంగా, నాటకీయంగా నష్టాలు మరింత పెరిగాయి. ఉదా: 1992-93 లో రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డుల (ఎస్.ఇ.బి.) నష్టాలు రు.2,725 కోట్లు ఉంటే, 10 సం.ల సంస్కరణల అనంతరం పై నష్టానికి 9 లక్షల అంటే రు.24,837 కోట్లకు పెరిగాయి. నేడు పంపిణీ కంపెనీల నష్టం 3.8 లక్షల కోట్లకు, 1992-93లో వచ్చిన నష్టం కన్నా 140 లక్షల పెరిగింది.

విద్యుత్ రంగాన్ని విభజించటం యొక్క లక్ష్యం ఆర్థిక సామర్థ్యాన్ని పెంచడానికే అయినట్లయితే ఆ లక్ష్యం నెరవేరలేదు. అశ్రద్ధకరమైన విషయమేమంటే నేడు ఎవ్వరూ సంస్కరణల గురించి, విద్యుత్ రంగాన్ని విభజించటం ఎందుకు ఫలితాలనివ్వటం లేదనే విషయం గురించి మాట్లాడడం లేదు. సమస్యకు పరిష్కార మార్గం ఒక క్రమ పద్ధతిలో లేకపోవడమే కాదు, ఆర్థిక సామర్థ్యాన్ని వృద్ధి చేయడానికి ఉన్న ఏకైక మార్గం 'పోటీ' మాత్రమే అన్న వాదనలు మళ్ళీ పునరావృతం అవుతున్నాయి. ఆ వాదనకు సరియైన ఋజువు కూడా లేదు.

ఈ పోటీలు, విద్యుత్ మార్కెట్ల కథలను పక్కనపెడితే అసలు విద్యుత్ రంగాన్ని విభజించటం, సంస్కరణలు తేవడంలో ఉన్న లక్ష్యం ఏమిటి? విద్యుత్ రంగ సంస్కరణలు అని పిలువబడే వాటిని నడిపిస్తున్న మూడు శక్తులు విద్యుత్ రంగం నష్టాలను తమ ప్రయోజనాల

“ మన్మోహన్ సింగ్ ప్రభుత్వం ఒప్పందంపై సంతకం చేసిందని, 1996లో 13 రోజులు అధికారంలో ఉన్న వాజ్ పేయి ప్రభుత్వం ఒప్పందానికి ప్రభుత్వ గ్యారంటీని ఇచ్చిందనే విషయాలను మనం మరచిపోకూడదు. భారతదేశానికి ఆ ఒప్పందం అత్యంత నష్టకరంగా పరిణమించింది. ”

సాధనకు సాకుగా వినియోగించుకొంటున్నాయి. మొదటిది: భారతదేశ బడా పెట్టుబడి దారులు. తాము పెద్దవారం అయ్యమని, ప్రభుత్వం తమ వినియోగం కోసం మౌలిక సదుపాయాలను నిర్మించాల్సిన అవసరం లేదని భావిస్తున్నారు. రెండవది: ప్రపంచ పెట్టుబడి. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో పెట్టుబడులకు అవకాశాలు తగ్గిపోయాయి. కాబట్టి అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలోని మౌలిక సదుపాయాల కల్పన రంగాన్ని తన పెట్టుబడులకు నూతన మార్కెట్ గా చూస్తున్నది. మూడవది: పెద్ద యంత్రాల ఉత్పత్తి దారులు (సీమెన్స్, జి.ఇ., వెస్టింగ్ హౌజ్, ఎ.బి.బి. మరియు హిటాచి) అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో మార్కెట్ల తెరవడం కొరకు చూస్తున్నారు. కానీ పంపిణీ చేసే బాధ్యతను తీసుకోవడంలో వీటిలో చాలా కంపెనీలకు అంత శ్రద్ధ లేదు. అవి చాలా తేలికమార్గాల (విద్యుత్ స్టేషన్ల నిర్మాణం, విద్యుత్ కొనుగోలు ఒప్పందాల ద్వారా రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డులకు విద్యుత్ ను అమ్మడం లాంటి) ను కోరుకుంటున్నాయి. మనం విద్యుత్ కొనుగోలు ఒప్పందాల (పవర్ పర్చేజ్ అగ్రిమెంట్స్, పి.పి.ఎ.) ద్వారా సంస్కరణల యుగంలోకి ప్రవేశించిన విధానం ఇది. వీటిలో ఎన్.రాన్ బాగా ప్రచారం అయింది. ఎన్.రాన్ ఒప్పందాన్ని ప్రజలు ఎదుర్కొని, దానిని సమర్థించిన వారిని ఓడించి ఉండకపోయినట్లయితే, అనేకంగా వచ్చిన విద్యుత్ కొనుగోలు ఒప్పందాలతో మొత్తం విద్యుత్ రంగం ఒక పెద్ద సంక్షోభంలో కూరుకుపోయి ఉండేదనే విషయాన్ని మనం మరచిపోకూడదు. మన్మోహన్ సింగ్ ప్రభుత్వం ఒప్పందంపై సంతకం చేసిందని, 1996లో 13 రోజులు అధికారంలో ఉన్న వాజ్ పేయి ప్రభుత్వం ఒప్పందానికి ప్రభుత్వ గ్యారంటీని ఇచ్చిందనే విషయాలను మనం మరచిపోకూడదు. భారతదేశానికి ఆ ఒప్పందం అత్యంత నష్టకరంగా పరిణమించింది.

విద్యుత్ ఉత్పత్తికేంద్రాల ఏర్పాటుకు పి.పి.ఎ. మార్గం ద్వారా చెల్లింపులు చేయడమే

కాక, 90వ దశకంలో మనం ప్రారంభించిన ఎల్.ఎన్.జి./గ్యాస్ ద్వారా ఏర్పాటు చేయబడిన మూర్ఖమైన, ఖరీదైన విద్యుత్ ఉత్పత్తికేంద్రాలను పదిలివేయడానికి ఎన్.రాన్ వైఫల్యం దారితీసింది. వాటిలో తయారైన విద్యుత్ ను కొనుగోలు చేయటం కన్నా, స్థిరఛార్జీలు చెల్లించటం చౌకగా ఉండటంతో నేడు దేశంలో దాదాపు 14000 మెగావాట్ల గ్యాస్ ఆధారిత విద్యుత్ ఉత్పత్తికేంద్రాలు నిరుపయోగంగా ఉన్నాయి. ఎన్.టి.పి.సి. స్వాధీనం చేసుకున్న దభోల్ ఫ్లాట్ వాటిలో ఒకటి.

విద్యుత్ కు ఒక లక్షణం ఉంటుంది. దాని సరఫరా, వినియోగం అన్ని సమయాలలో సమానంగా ఉండాలి. దాని యొక్క సరఫరా, వినియోగం సమానంగా ఉంచాల్సిన అవసరం ఉంది కాబట్టి మనం కంప్యూటర్లలో కొన్ని తేదాలను సృష్టించవచ్చు. సరఫరాదార్లు సరఫరాను నిలుపు చేయవచ్చు. స్వల్పకాలిక అసమానతలు సృష్టించటం ద్వారా మార్కెట్లో విద్యుత్ ధరలను పెంచటానికి పూనుకోవచ్చు. కాలిఫోర్నియాలో విద్యుత్ మార్కెట్లను ఏర్పాటు చేసినపుడు ఎన్.రాన్ ఇదే పనిచేసింది. కాలిఫోర్నియా వైఫల్యం తరువాత అమెరికా తన మార్కెట్ సంస్కరణలను నిలిపివేసి, తనదేశంలో విద్యుత్ సేవకేంద్రాలను కొనసాగిస్తూనే, అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు విద్యుత్ రంగాన్ని సంస్కరించి, ‘మార్కెట్’ సంస్కరణలను ప్రవేశ పెట్టాలని ఒత్తిడి చేయటం ఆశ్చర్యకరమైన విషయం కాదు.

మన దేశంలో మహారాష్ట్ర, కాలిఫోర్నియాలో జరిగిన ఎన్.రాన్ వైఫల్యాల నుండి మనం ఏమీ నేర్చుకున్నట్లు లేదు. భారతదేశంలో విధాన నిర్ణేతల స్థానంలో ఉన్న ప్రపంచ బ్యాంక్ సిద్ధాంత కర్తలు ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలోని విద్యుత్ రంగాన్ని నాశనం చేసే లక్ష్యాలను కొనసాగించారు. రాష్ట్రాల ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డులను ఉత్పత్తి, సరఫరా, పంపిణీ అనే మూడు భాగాలుగా చేయాలన్న 2003 ఎలక్ట్రిసిటీ చట్టాన్ని

కాంగ్రెస్ మద్దతుతో ఎన్.డి.ఎ. ప్రభుత్వం ముందుకు తీసుకుపోయింది. 2003లో కేవలం వామపక్షాలు మాత్రమే పార్లమెంట్లో దానిని వ్యతిరేకించాయి. కేరళ మాత్రమే ఎన్.ఇ.బి. ని మూడు భాగాలుగా విభజించకూడదన్న తన విధానంపై నిలబడి ఉన్నది.

ప్రైవేట్ విద్యుత్ కంపెనీలతో పెరుగుతున్న విద్యుత్ ధరలు

90వ దశకంలో రాష్ట్రాలు విద్యుత్ ఉత్పత్తి పెంచుకోవటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం మద్దతును తగ్గించింది. ప్రతి పంచవర్ష ప్రణాళికలో 40 శాతం పెట్టుబడిని పెట్టిన భారత ప్రభుత్వం 8, 9, 10వ పంచవర్ష ప్రణాళికలలో దానిని 20 శాతంకు తగ్గించివేసి విద్యుత్ కొరతను సృష్టించింది. ఫలితంగా విద్యుత్ రేట్లు బాగా పెరిగిపోయాయి.

పెరిగిన విద్యుత్ రేట్లు ఉత్పత్తిలో పెట్టుబడి పెట్టడానికి ప్రైవేట్ రంగానికి ప్రోత్సాహకాలు సమకూర్చాయి. ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకుల నుండి ప్రైవేట్ పెట్టుబడిదారులకు తేలికగా ఆర్థిక సహాయం, చిన్న చిన్న బొగ్గు గనులు పొందటానికి మార్గం సుగమం చేసింది. చాలా తేలికైన ఆర్థిక నియమ నిబంధనలతో చైనాలో తయారైన పరికరాలను చౌకగా పొందే ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

యు.పి.ఎ. -1 ప్రభుత్వంలో స్వయంగా బొగ్గు గనుల శాఖను నిర్వహించిన మన్మోహన్ సింగ్ ప్రైవేట్ విద్యుత్ ఉత్పత్తిదారులకు ఇష్టానుసారంగా బొగ్గు గనులను కేటాయించాడు. 2జి స్పెక్ట్రమ్ పొందిన కంపెనీలు ఏ పని చేశాయో ఈ కంపెనీలు ఆ పనే చేశాయని కాగ్ నివేదిక సమర్పించిన అనంతరం మనకు అర్థం అయింది. పెద్ద మొత్తంలో లాభాలు గడించటం కోసం ఎక్కువ రేట్లకు లైసెన్స్ లను, బొగ్గును బహిరంగ మార్కెట్లో అమ్ముకున్నారు.

నాటి ఆర్థికమంత్రి పి. చిదంబరం ఆధ్వర్యంలో జాతీయ బ్యాంకులు ఇచ్చే ప్రాధాన్యతారంగ ఋణాలను ఈ ప్రైవేట్ పెట్టుబడిదారులకు అందుబాటులోకి తెచ్చారు. ప్రైవేట్ పెట్టుబడి కేవలం కల్పితమైన (మిథ్య) పెట్టుబడి అని ఎన్.రాన్ కేసు నుండి మనకు అర్థం అవుతున్నది. అది ఋణాలు తీసుకొని, యంత్రాల అమ్మకం దారులకు ఎక్కువ మొత్తంలో (చెల్లించాల్సిన దానికన్నా ఎక్కువ) చెల్లించినట్లు చూపి, పున: చక్రీకరణం ద్వారా ఆ డబ్బు వాటి వాటాగా మార్చబడుతుంది. వాటి పెట్టుబడి బ్యాంకుల నుండి పొందిన ఋణాల ద్వారా పున: చక్రీకరణ చేయబడి వస్తుంది. కాబట్టి ప్రైవేట్ పెట్టుబడి దారులు వారి కంపెనీల సంక్షోభం గురించి

దబ్బును ఎప్పుడో తీసుకున్నారు. వదిలివేసిన మొత్తం పెద్ద ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకులది.

ఈ కంపెనీల వారెవరు? వారు అంబా నీలు, టాటాలు, అదానీలు మొదలగువారు. మన్యోహాన్ సింగ్ ఆధ్వర్యంలో కోల్ గేట్ డ్వారా లబ్ధి పొందినవారు, ఇప్పుడు మోడికి అనుకూలంగా ఉన్న వారంతా ఒక్కటే. అక్టోబర్ 2012లో ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక వీరిని గుర్తించింది. 'అదానీకి చెందిన నాలుగు ప్రాజెక్టులు (24,100 కోట్ల అప్పు) ల్యాంకోకు చెందిన 5 ప్రాజెక్టులు (22,100 కోట్ల అప్పు), రిలయన్స్ కు చెందిన 3 ప్రాజెక్టులు (32,600 కోట్ల అప్పు), టాటా పవర్ ఒక ప్రాజెక్ట్ (14,400 కోట్ల అప్పు), ఇండియా బుల్స్ 4 ప్రాజెక్టులు (21,200 కోట్ల అప్పు) ఎస్సార్ 7 ప్రాజెక్టులు (21,900 కోట్ల అప్పు) ఇంకా బ్యాంక్ లలో పెద్ద మొత్తం ఋణాలు పొందిన వేదాంత, జిందాల్, జి.ఎం.ఆర్. హిందూజాలను కూడ ఈ లిస్ట్ లో చేర్చవచ్చు. ప్రభుత్వం గత 3 సం.ల కాలంలో (2013-15) పైన ఉదహరించిన దాదాపు రు. 1.14 లక్షల కోట్ల ఋణాలను రద్దుచేసింది. 2015-16 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రు. 60,000 కోట్లు రద్దు చేశారు. రద్దైన వాటిలో విద్యుత్ రంగం నుండి తీసుకున్న ఋణాలే ఎక్కువ ఉన్నాయి.

విద్యుత్ పంపిణీ ప్రైవేటీకరణ విఫలం చెందడం మనం పరిగణనలోకి తీసుకోకుంటే విద్యుత్ రంగ సంస్కరణలు విఫలం చెందిన కథ పరిపూర్ణం కాదు. పంపిణీ ప్రైవేటీకరణను ఇప్పుడు పరిశీలిద్దాం.

ఒరిస్సా, ఢిల్లీలో పంపిణీ ప్రైవేటీకరణ

ఉత్పత్తి వ్యవస్థలో ప్రైవేట్ రంగాన్ని ప్రవేశపెట్టడం కన్నా పంపిణీ రంగ సంస్కరణలు కఠినమైనవి. పంపిణీ సంస్థలు ఎక్కువ ప్రాంతంలో వ్యాపించి ఉంటాయి. వినియోగదారులతో వారు ప్రత్యక్ష సంబంధాలను నిర్వహించటం, గ్రామీణ ప్రాంతాలకు విద్యుత్ ను పంపిణీ చేయవలసి ఉంటుంది. ఒరిస్సా, ఢిల్లీ రాష్ట్రాలను పంపిణీ సంస్కరణలకు ఎంచుకోవడానికి గల కారణం ఏమంటే రెండు రాష్ట్రాలలో వ్యవసాయానికి విద్యుత్ భారం (అవసరం) తక్కువ ఉండడమే. ఢిల్లీలో వ్యవసాయం చేయదగిన భూ విస్తీర్ణం చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. ఒరిస్సాలో గ్రామీణ ప్రాంతాలకు విద్యుత్ అవసరాలు చాలా తక్కువగా తీర్చబడినాయి. మొత్తం విద్యుత్ లో వ్యవసాయం కొరకు వినియోగించే విద్యుత్ 5 శాతం లోపు ఉన్నది.

ఒరిస్సా ప్రభుత్వం విద్యుత్ బోర్డును విభజించటంతో పంపిణీ వ్యవస్థ ప్రైవేటీకరణ

“ ప్రభుత్వం గత 3 సం.ల కాలంలో (2013-15) పైన ఉదహరించిన దాదాపు రు.1.14 లక్షల కోట్ల ఋణాలను రద్దుచేసింది. 2015-16 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రు.60,000 కోట్లు రద్దు చేశారు. రద్దైన వాటిలో విద్యుత్ రంగం నుండి తీసుకున్న ఋణాలే ఎక్కువ ఉన్నాయి. ”

జిఎంఆర్ వేమగిరి విద్యుత్ ప్లాంట్

ప్రారంభమైంది. ఒరిస్సాలో తుఫాను తాకిడి ప్రాంతాలకు విద్యుత్ పునరుద్ధరించడంలో యు.ఎన్. బహుళజాతి కంపెనీ అయిన ఎ.ఇ.ఎస్. మాట తప్పిన అనంతరం వైఫల్యం ప్రారంభమైంది. ఒరిస్సా రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు నుండి బయటకు వెళ్ళిన 4 పంపిణీ కంపెనీలలో ఒక దానిని విజయవంతంగా తిరిగి స్వంతం చేసుకుంది. ఒరిస్సా ఎలక్ట్రిసిటీ రెగ్యులేటరీ కమిషన్ తన ఓపికను కోల్పోవడానికి ముందు 15 సం.ల పాటు అంటే 2015 దాకా మిగిలిన మూడు కంపెనీలు అనిల్ అంబానీ రిలయన్స్ ఆధీనంలో ఉన్నాయి.

వినియోగదారుల యొక్క రు.8,000 కోట్ల రూపాయలు రిలయన్స్, టాటాలచే లూటీ చేయబడిందని ఢిల్లీకి చెందిన పంపిణీ చేసే కంపెనీలపై కాగ్ తయారుచేసిన నివేదికలో పేర్కొన్నది. డిస్ట్రిబ్యూషన్ కంపెనీలను కాగ్ ఆడిట్ చేయకూడదని హైకోర్టు ఆదేశించటంతో అంతిమ నివేదికను బహిరంగం చేయనప్పటికీ, కాగ్ ఆడిట్లో వెల్లడించిన వివరాలు (వినియోగదారులను ప్రైవేట్ కంపెనీలు ఏ విధంగా లూటీ చేసింది) వాస్తవం. ఈ ప్రైవేట్ కంపెనీలను

బి.జె.పి. వెనకేసుకుని వస్తున్నది. ఢిల్లీ లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్ నజీబ్ జంగ్, ఆప్ ప్రభుత్వం మధ్య ఉన్న విభేదాలు పంపిణీ కంపెనీల లైసెన్స్ ల రద్దును అడ్డుకుంటున్నది.

విద్యుత్ రంగ ప్రైవేటీకరణ ప్రాథమిక లక్ష్యంగా తీసుకొనిరాబడిన 2003 విద్యుత్ చట్టంచే ప్రవేశపెట్టబడిన సంస్కరణలు దానితో పరిపూర్ణం చేయబడినాయి. పంపిణీ ప్రైవేటీకరణకు ప్రయోగాత్మకంగా ఉపయోగించబడిన ఒరిస్సా, ఢిల్లీ రాష్ట్రాలు రెండూ విఫలం చెందాయి. ఒరిస్సా రాష్ట్రం చేసినట్లుగా ప్రైవేటు పంపిణీ కంపెనీలను మూసివేసి, వాటిని ప్రభుత్వరంగానికి అప్పచెప్పటమే మిగిలింది.

పంపిణీ కంపెనీల ప్రైవేటీకరణ విఫలం చెందుతుండగా, మరొక భాగంలో పంపిణీ ప్రైవేటీకరణ కొనసాగుతూ ఉన్నది. “ఓపెన్ యాక్సెస్” (ఎక్కడైనా విద్యుత్ అమ్మకం, కొనుగోలు చేసే అవకాశం) కల్పించాలని అతి పెద్ద వినియోగదారులకు విద్యుత్ ను సరఫరా చేసేలా రాష్ట్రాల విద్యుత్ పంపిణీ కంపెనీలు, ప్రైవేట్ విద్యుత్ ఉత్పాదకదారులు ఒత్తిడి చేస్తున్నారు. పరిశ్రమలు, పెద్ద వినియోగదారుల నుండి

“విద్యుత్ రంగ సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించడంలో విఫలమైన బి.జె.పి. ప్రభుత్వం ఇప్పుడు విద్యుత్ చట్టానికి సవరణలను ప్రతిపాదిస్తూ విద్యుత్ చట్టం (సవరణ) బిల్లు 2014 ను తెచ్చింది. విద్యుత్ సరఫరా నుండి, సౌకర్యాల నుండి వినియోగదారుని దూరం చేస్తూ ప్రైవేటీకరణను మరింత ముందుకు తీసుకొనివెళ్ళడం ఈ సవరణ లక్ష్యం.”

ట్రాన్స్మిట్టర్ సబ్స్టేషన్ లో ఒక భాగం

ఎక్కువ ఛార్జీలు వసూలు చేస్తాయి. ఆ విధంగా మనం చిన్న వినియోగదారులకు, వ్యవసాయానికి సబ్సిడీ ఇస్తున్నాం. పెద్ద పారిశ్రామిక వినియోగదారులు విద్యుత్ ను ప్రత్యక్షంగా కొనుగోలు చేసి, తమ లైన్లను వినియోగించు కున్నందుకు నామమాత్రం ఛార్జీలు తీసుకుని పంపిణీ కంపెనీలు ఆ విద్యుత్ ను తమకు సరఫరా చేయాలని ఒత్తిడి చేస్తే, మిగిలిన వినియోగదారులకు సరఫరా చేసే విద్యుత్ ధర సహజం గానే పెరుగుతుంది. లేకుంటే పంపిణీ చేసే కంపెనీల నష్టాలు పెరుగుతాయి. విద్యుత్ చట్టంతో సంస్కరణలు ప్రారంభమైన తర్వాత పంపిణీ కంపెనీల నష్టాలు పెరగటానికి ఇది ఒక ప్రధాన కారణం.

గ్రిడ్ పైన ఉన్న ఉత్పత్తి కేంద్రం నుండి విద్యుత్ ను పొందడానికి పెద్ద వినియోగదారులకు బహిరంగ ప్రవేశాన్ని కల్పించడం అంటే ఆ గ్రిడ్ ను మార్కెట్ గా పరిగణించడమే అవుతుంది, కానీ అది మార్కెట్ కాదు. ఆచరణలో గ్రిడ్ విద్యుత్ ను సరఫరాదారు నుండి కొనుగోలు దారునికి బదిలీచేయదు. కానీ ఒక ప్రాంతం నుండి వేరొక ప్రాంతానికి చేసే బదిలీలను పెంచుతుంది. విద్యుత్ గ్రిడ్ ఆ విధమైన బదిలీల కొరకు నిర్మితం చేయబడలేదు. ఆయా ప్రాంతాలలోని లోటులను సరిచేయడానికి, లోటు ఉన్న ప్రాంతాలకు మిగులు విద్యుత్ ను

బదిలీ చేయడానికి గ్రిడ్ లు ఉద్దేశించబడ్డాయి. ఒకవేళ గ్రిడ్ ను ఒక మార్కెట్ ఉపయోగించవలసి వస్తే, గ్రిడ్ లోపల మరింత ఎక్కువగా సరఫరా జరపటానికి అది మరింత బలపడవలసి ఉంటుంది. లేకుంటే గ్రిడ్ అస్థిరమవుతుంది. ఆయా ప్రాంతాలలోని లోటులను పూర్తిగా పరిగణించకుండా గ్రిడ్ ను ఒక మార్కెట్ గా పరిగణించటం, పెద్ద మొత్తంలో లోపల సరఫరాలు జరగడమే రెండు సంవత్సరాల క్రితం గ్రిడ్ విఫలం కావటానికి గల కారణాలలో ఇది ఒకటి.

విద్యుత్ రంగ సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించడంలో విఫలమైన బి.జె.పి. ప్రభుత్వం ఇప్పుడు విద్యుత్ చట్టానికి సవరణలను ప్రతిపాదిస్తూ విద్యుత్ చట్టం (సవరణ) బిల్లు 2014 ను తెచ్చింది. విద్యుత్ సరఫరా నుండి, సౌకర్యాల నుండి వినియోగదారుని దూరం చేస్తూ ప్రైవేటీకరణను మరింత ముందుకు తీసుకొనివెళ్ళడం ఈ సవరణ లక్ష్యం. ఇది పంపిణీ కంపెనీల వైరిలను విద్యుత్ పంపిణీ నుండి విడదీస్తుంది. పంపిణీ కంపెనీలు అప్పుడు మరింత ప్రైవేటీకరించబడవచ్చు. ఒకవైపు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వైర్లు, ట్రాన్స్మిషన్ లైన్లు, సబ్స్టేషన్లు, హైటెన్షన్ లైన్లు లాంటివి విద్యుత్ సౌకర్యాలను సమకూరుస్తూ ఉంటాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ విధమైన పెట్టు బడులు పెట్టవలసి ఉంటుంది. ప్రైవేట్

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు మాత్రం ఈ సౌకర్యాలను వినియోగించుకుంటూ విద్యుత్ వ్యాపారం చేస్తుంటారు.

ఎందుకు ఈ అసంబద్ధమైన నిర్ణయం తీసుకొనబడింది? ప్రైవేట్ ఉత్పత్తి కంపెనీలను కాపాడాలని బి.జె.పి. ప్రభుత్వం కోరుకుంటున్నది. పట్టణ ప్రాంతాలలో ఆదాయాలకు అవకాశం ఉన్న పంపిణీ వ్యవస్థను వీరు తీసుకోబోతున్నారు. ఇది రెండు లక్ష్యాలను నెరవేరుస్తుంది: 1) ప్రైవేటు విద్యుత్ ఉత్పత్తి కంపెనీలలో ఎక్కువ సామర్థ్యం ఉన్న వారికి లాభదాయకమైన మార్కెట్ ను అప్పజెప్పడం 2) సప్లయ్ కమిషన్ ప్రాంతాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు నిర్వహిస్తున్న సంస్థలకు అప్పజెప్పటం. ధనిక, పట్టణ ప్రాంతాలు ఈ రంగం యొక్క సమస్యల నుండి వేరు చేయబడి, నిరంతర సరఫరాను పొందుతాయి. విద్యుత్ ఉత్పత్తి చేసే ప్రైవేట్ సంస్థలకు మార్కెట్ గ్యారంటీ ఉంటుంది. ఈ రంగంలోని మిగిలిన భాగం సంక్షోభంలో కూరుకుపోతుంది.

ఇలాంటి చలచిత్రంతో కూడుకున్న పథకాలు ఇంతవరకు ఏ దేశంలోనూ ప్రవేశపెట్టే ప్రయత్నం చేయలేదు. దీనిని పరిశీలించి, అర్థం లేని ఈ పథకాన్ని భారత పార్లమెంట్ రద్దు చేస్తుందని ఆశిద్దాం.

వినియోగదారునికి అధిక ధరలు

2003లో ఎలక్ట్రిసిటీ చట్టం ద్వారా సంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టబడినపుడు సంస్కరణలలోకైన ఉద్దేశ్యాలు చాలా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు అర్థం కాలేదు. ఇది పెద్ద ఎత్తున గ్రిడ్ లోనికి ప్రైవేట్ విద్యుత్ ను ప్రవేశ పెట్టడానికి, ప్రైవేట్ విద్యుత్ టారిఫ్ లను రాష్ట్రాల రాజకీయ ఆధిపత్యం నుండి తొలగించటం కోసం ఉద్దేశించబడింది. స్వతంత్రంగా వ్యవహరిస్తుండన బడే రెగ్యులేటర్ ఒక మార్కెట్ ను సృష్టించి నయా ఉదారవాద వ్యవస్థ చేత ద్వేషించబడుతున్న రైతులకు, పేదలకు ఉద్దేశించబడిన అన్ని రకాల సబ్సిడీలను రద్దుచేస్తుంది. సబ్సిడీలను రద్దు చేయడం, రేట్లను నిర్ణయించే క్రమంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల పాత్ర లేకపోవడం అనేది 2003 విద్యుత్ చట్టం ప్రకారం జరిగేదే. దేశ అభివృద్ధిలో ప్రధానపాత్ర పోషించే విద్యుత్ ఇప్పుడు సబ్సిడీలు, కూరగాయలు, నూనెలు లాగా మార్కెట్ సరుకయింది.

ఒరిస్సా, ఢిల్లీలోలాగా పంపిణీ ప్రైవేటీకరణ జరగని చోట్ల ఈ సంస్కరణలు ఎలా ఉన్నాయంటే, ఎన్.టి.పి.సి., ప్రైవేట్ విద్యుత్ కంపెనీల నుండి సరఫరా అవుతున్న విద్యుత్ క్రమంగా గ్రిడ్ లో అతిముఖ్యమైనదిగా తయారయింది. కేంద్రం, ప్రైవేట్ ఉత్పత్తి కంపెనీల చేతులలోకి ఎక్కువ ఉత్పత్తి పోవడంతో ఇప్పుడు

ఉత్పత్తి ధరలపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కొద్ది అడుగు మాత్రమే కలిగి ఉన్నాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం, ప్రైవేట్ కంపెనీలు ఐక్య ప్రయోజనాలతో, స్వతంత్ర విద్యుత్ ఉత్పత్తిదారులు (ఐ.పి.పి.లు) గా పిలువబడుతున్నారు. ఈ ఐ.పి.పి.లు విద్యుత్ ను ఉత్పత్తి చేస్తారు, కానీ పంపిణీ చేయరు.

ఉత్పత్తి సామర్థ్యం

యాజమాన్యం	మెగావాట్లలో	శాతం
రాష్ట్రాలు	101,906	33.5
ప్రైవేట్	126,608	41.5
కేంద్రం	76,247	25.0
మొత్తం	3,04,761	100

విద్యుత్ రంగాన్ని విభజించి ప్రైవేట్ ఉత్పత్తిదారులకు ప్రవేశం కల్పించడం వలన ఏర్పడిన పరిణామాలు ఇప్పుడు స్పష్టం అవుతున్నాయి. గ్రీడ్ లో విద్యుత్ ను అందించగల సామర్థ్యంలో ప్రస్తుతం ప్రైవేట్ రంగం 41.5 శాతం, కేంద్రం 25 శాతం, రాష్ట్రాలు 33.5 శాతం కలిగి ఉన్నాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వినియోగదారులకు సహేతుకమైన ధరలకు విద్యుత్ ను అందించాలి. కానీ విద్యుత్ రాష్ట్రాల అడుపులో లేదు. రాష్ట్రాలు ధరలు పెంచితే ప్రజల నుండి రాజకీయ వ్యతిరేకత వస్తుంది. పెంచకపోతే నష్టాలు పెరిగిపోతాయి.

యూనిట్ విద్యుత్ ధర, ఆదాయంలో ఉన్న తేడాను ఒకసారి గమనిస్తే విద్యుత్ రంగం ఏ మార్గంలో ప్రయాణం చేస్తుందో స్పష్టమవుతుంది. 2006-2007లో ధరలో ఉన్న తేడా యూనిట్ కు 0.26 పై.లు. నేడు అది దాదాపు నాలుగు రెట్లు, అంటే ఒక రూపాయిగా ఉన్నది. వినియోగదారులకు విద్యుత్ ను అందించే పంపిణీ కంపెనీలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఎంత ఎక్కువ నిర్వహిస్తే, అంత ఎక్కువగా నష్టాలు చవిచూస్తున్నాయి. అందుకే నేడు పంపిణీ చేసే కంపెనీల పోగుబడిన నష్టాలు రు.3.8 లక్షల కోట్లుగా ఉన్నాయి.

సంఘాల ముందున్న సవాళ్ళు

ఇప్పుడు మనం విద్యుత్ రంగ సంస్కరణల

“యూనిట్ విద్యుత్ ధర, ఆదాయంలో ఉన్న తేడాను ఒకసారి గమనిస్తే విద్యుత్ రంగం ఏ మార్గంలో ప్రయాణం చేస్తుందో స్పష్టమవుతుంది. 2006-2007లో ధరలో ఉన్న తేడా యూనిట్ కు 0.26 పై.లు. నేడు అది దాదాపు నాలుగు రెట్లు, అంటే ఒక రూపాయిగా ఉన్నది.”

ఫలితంగా ఏర్పడిన ప్రమాదంలో ఉన్నాం. నయా సరళీకరణ పురాణాలలోని మార్కెట్ దేవుళ్ళు అని విశ్వసిస్తున్న వారు విద్యుత్ రంగాన్ని విభజించి, ప్రైవేటీకరించిన విధానాలు విఫలం చెందాయన్న వాస్తవాన్ని తెలుసుకోవాలి. మార్కెట్ దేవుళ్ళు విఫలం అయ్యారు అని అంగీకరించి, దేశ అభివృద్ధిలో విద్యుత్ రంగం ప్రధానమైనదని అర్థం చేసుకొని, ప్రజలకు విద్యుత్ ధరలు అందుబాటులో ఉండాలని అంగీకరించాల్సిన సమయం వచ్చింది.

విద్యుత్ రంగంలోని సంఘాలు గతంలో చాలా ప్రముఖపాత్ర పోషించాయి. దేశంలో విద్యుత్ రంగ సంస్కరణలకు ఊతమిచ్చే ‘ఎన్ రాస్’ లాంటి వినాశకర విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ఈ సంఘాలే ఉద్యమించాయి. విద్యుత్ రంగాన్ని విభజన పాలుచేసిన సంస్కరణలను ఈ సంఘాలే ఎదిరించాయి. ఈ విద్యుత్ సంస్కరణలను చర్చించడానికి ఒక నిపుణుల కమిటీని నియమించి, విద్యుత్ రంగాన్ని ఈ సంస్కరణలు నాశనం చేస్తాయని దేశాన్ని పార్లమెంట్ ను ఈ సంఘాలే గతంలో హెచ్చరించాయి. ఈ సంస్కరణల వల్లే నష్టాలు పెరుగుతాయని ఈ సంఘాలు హెచ్చరించాయి.

వినియోగదారులైన ప్రజలతో విద్యుత్ రంగంలో పనిచేసే కార్మికులు మమేకం అయి, విద్యుత్ కార్మికులు, ప్రజలతో ఐక్య సంఘటనను నిర్మించాల్సిన సమయం ఆసన్నమయింది. విద్యుత్ ధరలు ఎందుకు పెరుగుతున్నాయో, వాటిని

తగ్గించడానికి ఏమి చేయాలో వివరించవలసిన అవసరం ఉన్నది. విద్యుత్ రంగ కార్మికులు బ్యాంక్ ఉద్యోగుల సంఘంతో కలిసి, ప్రైవేట్ ఉత్పత్తి దారులుగా చెప్పుబడుతున్నవారు తీసుకున్న ఋణాలు తిరిగి చెల్లించబడనివి, అంటే నాస్ పెర్ఫార్మింగ్ అసెట్స్. అలాంటి ఋణాలను రద్దు చేయడానికి బదులు బ్యాంకులు ఉత్పత్తి చేసే ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకోవాలి అని వాదించాలి. అవి (ఆస్తులు) వాస్తవంలో బ్యాంక్ కు సంబంధించినవి. అటువంటి ఆస్తులను ‘బ్యాడ్ బ్యాంక్’లో పెట్టి, తాము తీసుకున్న రుణాల ఫలితాల నుండి వాటి యజమానులను కాపాడటానికి చేస్తున్న ప్రయత్నాలను ఉభయాలూ ఐక్యంగా ఎదిరించాలి. బ్యాడ్ లోన్స్ పేరుతో బ్యాంకులను మోసంచేసే ఋణాలను ఎగవేసిన వాడు విజయ్ మాల్యా ఒక్కడేకాదు.

గతంలో ‘ఎన్ రాస్’ విషయంలో వలెనే విద్యుత్ రంగ సమస్యల పరిష్కారానికి విద్యుత్ రంగ కార్మికులు ఒకదారి చూపాల్సిన సమయం మిది. కార్మికసంఘం ఎల్లప్పుడూ చేసినట్లుగానే విద్యుత్ రంగం యాజమాన్యానికి వ్యతిరేకంగా చేస్తున్న సాధారణ పోరాటంగా ఇది ఉండకూడదు. ఇది విద్యుత్ రంగానికి అసాధారణ సమయం, ఈ సమయంలోనే అసాధారణమైన స్పందనల కొరకు పిలుపులు ఇవ్వాలి. ఇది విద్యుత్ ఉద్యోగులు, సంఘాలు, ప్రజల ముందున్న సవాల్.

అనువాదం: బోడవల్లి రవీందర్

‘మార్క్సిస్టు’కు మీ సందేశాలు రాయండి!

‘మార్క్సిస్టు’ సైద్ధాంతిక మాసపత్రికలో సిపిఐ(ఎం) పొలిట్ బ్యూరో సభ్యులు బివి రాఘవులు ప్రతినెలా పాఠకుల సందేశాలకు సమాధానాలిస్తున్న సంగతి మీకు తెలుసు. ప్రస్తుత అంతర్జాతీయ, జాతీయ, రాష్ట్ర రాజకీయ పరిణామాలపై మీ సందేశాలను నివృత్తి చేసుకునేందుకు ప్రశ్నలను రాసి పంపండి! ప్రతినెలా 20వ తేదీలోపు మీ ప్రశ్నలు మాకు చేరితే తదుపరి సంచికలో రాఘవులు సమాధానాలు లభిస్తాయి. మీ ప్రశ్నలు అందాల్సిన చిరునామా! **ఎడిటర్, ‘మార్క్సిస్టు’ సైద్ధాంతిక మాసపత్రిక, ప్రజాశక్తి ప్రెస్, గవర్నరు పేట, విజయవాడ-2**

ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో గుజరాత్ హత్యాకాండ

రానా అయ్యూబ్ ✍️

రచయిత్రి పరిశోధనాత్మక విలేకరి

కార్పొరేట్ భాషలో 'బేక్ అప్' అనే ఒక పదబంధం ఉంది. అంటే ఏదైనా ఒక సమావేశం కానీ, సంభాషణగానీ అయ్యూక తీసుకెళ్ళే ఏదైనా లాభకరమైన దాన్ని 'బేక్ అప్' అంటారు. 'రాజన్ ప్రియదర్శి' అట్లా నాకు అనుకోకుండా లభించిన ఒక 'బేక్ అప్'. రిటైర్డైన ఈ అధికారి నా పరిశోధనకు ఎంతగా తోడ్పడ్డాడంటే అది ఏదో దైవ ప్రసాదం అనేలాంటిది. అతడి జూనియర్ గిరిష్ సింఘాల్ అతని పేరు ఎత్తేదాకా నేను రాజన్ ప్రియదర్శి అనే పోలీసు అధికారి పేరు కూడా వినలేదనేది నిజం. నేను విలేకరిగా గుజరాత్ నుండి పెద్దఎత్తునే రిపోర్టులు రాశాను. కాబట్టి నాకు దాదాపు పోలీసు అధికారులందరూ తెలుసు అనుకున్నాను. నేను ఎక్కువమందిని కలవలేదు కానీ, పోలీసు విభాగం గురించి న్యూస్ రిపోర్టులు, ఇంటర్వ్యూలు చేయడం వల్ల అవసరమైన వాళ్ళందరి గురించి నా వద్ద తగినంత సమాచారం ఉండేది.

రాజన్ ప్రియదర్శికి సంబంధించిన మరో ఆసక్తికరమైన విషయం ఉంది. 2004 జూన్ లో టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియాకు ఇచ్చిన ఇంటర్వ్యూలో తాను ఇంత పెద్ద అధికారియైనప్పటికీ తన గ్రామంలో మాత్రం తనను ఇప్పటికీ అస్పృశ్యుడిగా చూస్తారని చెప్పాడు. విభిన్న రంగాల ప్రజలు వివిధ సమస్యలతో చేతులు జోడించి అతని వద్ద వస్తారు. కానీ అదే ప్రియదర్శి దేవ్ గాం తాలూకాలోని తన స్వగ్రామం కదగ్రాకు వెళ్ళినప్పుడు దృశ్యం మారిపోతుంది. ఈ సీనియర్ పోలీస్ అధికారి ఇప్పటికీ ఉన్నత కులాలన్న వీధిలో ఇల్లు కొనలేదు. ఇప్పటికీ అతడి ఇల్లు కదగ్రాలోని 'దళితవాడ'లోనే ఉంది. ఈ విషయంపై మాట్లాడటానికి ప్రియదర్శి ఇష్టపడకపోయినప్పటికీ, గత సంవత్సరం వరకు గ్రామ మంగలి కూడా దళిత వినియోగదార్లను రానిచ్చేవాడు కాదని అంటారు.

సినిమా తీసి కోణం నుండి చూసినప్పుడు టెక్నికల్ గా నా పని సులువైంది. దానికి తోడు, నా పరిశోధన పూర్తి అయ్యేసరికి, రాజ్య యంత్రాంగం వాడుకొని, వదిలేసిన అధికారులందరూ వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన వారని నిరూపించడానికి తగినన్ని ఆధారాలున్నాయి. అయినా నేను చాలా ముఖ్యమైనదొకటి మిస్ అయ్యాను. గుజరాత్ సిబిడి బూటకపు ఎన్ కౌంటర్లపై 2007లో విచారణ ప్రారంభించినప్పుడు రాజన్ ప్రియదర్శి ఎ.టి.ఎస్. డైరెక్టర్ జనరల్. అంతేకాదు 2002 కల్లోలాల సమయంలో ఇతను రాజ్ కోట్ ఐ.జి.గా చాలా ప్రముఖమైన పదవిలో ఉన్నాడు.

నేను, మైక్ రాజన్ ప్రియదర్శిని కలిశాము. అరవైలో ఉన్న ఈ వ్యక్తిని మొదటిసారి కలిసిన సమావేశాన్ని మేం ఎప్పటికీ మరచిపోలేము. ప్రియదర్శి మా కోసం ఆతృతతో ఎదురు చూస్తున్నాడు. ఒక గంట సమయంలో ప్రియదర్శి తన గురించి ఎంత చెప్పాడంటే అతడి సంక్షిప్త జీవితచరిత్ర రాయొచ్చని మాకనిపించింది. ఏ కోణంలో చూసినా అతడు భలే మనిషి. ఒక సినిమాలోనో, నవలలోనో ఎదురయ్యే రకం. కానీ గుజరాత్ లో రాజ్య యంత్రాంగం ఎట్లా పనిచేస్తుందో అర్థం చేసుకోవడానికి నాకు ఈ సమావేశం బాగా ఉపయోగపడింది. అతడు గుజరాత్ సరిహద్దు రేంజ్ ఐ.జి. అయినప్పటికీ గ్రామ మంగలి క్షవరం చేయటానికి నిరాకరించాడనీ, అతడు దళితవాడలోనే తన నివాస మేర్పరుచుకోవలసి వచ్చిందని చెప్పి మమ్మల్ని దిగ్భ్రాంతికి గురిచేశాడు. దళిత ముద్ర అతడి వెన్నంటే ఉన్నది. గుజరాత్ పోలీసు బలగాంలో అతడు పని చేసిన కాలంలో ఎన్నోసార్లు తన సీనియర్లకు సంబంధించిన తప్పుడు పనులను చేయమని బలవంత పెట్టేవారు. కానీ అతడు ఆ ఆదేశాలు శిరసావహించడానికి నిరాకరించే వాడు. 'చాలా విచిత్రంగా ఉండేది. నీవు

దళితవైతే ఆఫీసులో ఎవరైనా ఏమైనా అనేయ్యొచ్చు. ఏమాత్రం గౌరవం ఉండేది కాదు. పథకం ప్రకారం ఎవరినైనా హత్య చేయమని ఒక దళిత పోలీసు అధికారిని అడగొచ్చు. ఎందుకంటే (వాళ్ళ దృష్టిలో) అతడికేమీ ఆతృగౌరవం కానీ, ఆదర్శాలుకానీ ఉండవు. గుజరాత్ పోలీస్ లోని అగ్రకులాలవారిపట్లే అందరికీ సదభిప్రాయం.

నేను మరుసటి రోజు ప్రియదర్శిని కలిసే నాటికి అతడు తాను ప్రచురించిన న్యూస్ పేపర్ల కాపీలను బయటకు తీశాడు. 'వీటిలో నీకు ఏది కావాలిస్తే అవి తీసుకో'. నా గురించి కావలసిన సమాచారమంతా ఇప్పుడు నీ దగ్గర ఉంది. షూటింగ్ ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు?' అని అన్నాడు. అతడు కొంత ఆందోళనగా ఉన్నాడని అతని శరీర కవళికలను చూస్తే తెలుస్తుంది. అతడు చాలా సమాచారం బయటపెట్టి ఉన్నాడు. అతడు రాష్ట్ర ఎ.టి.ఎస్. ప్రముఖుడిగా ఉన్నప్పుడు జరిగిన ఘటనల వివరాలు చాలా చెప్పాడు. హోంమంత్రి అమిత్ షాతో అతడి బంగళాలో అర్ధరాత్రి వరకు జరిపిన మంతనాలు, కస్తడీలో వున్న ఒక వ్యక్తిని అమిత్ షా ఎట్లా చంపెయ్యమన్నాడనే విషయం వంటివన్నీ నాతో మాట్లాడాడు. నేను రాజీవ్ ప్రియదర్శిని కలిసి వచ్చిన ప్రతిసారీ నాకు మరింత సమాచారం దొరికిందనిపించింది.

ప్రశ్న : మీ ముఖ్యమంత్రి సరేంద్రమోడీ ఇక్కడ గుజరాత్ లో చాలా పాపులర్ కదా!

జవాబు : అవును. అందరినీ అతడు వెర్రి వాళ్ళను చేస్తాడు. ప్రజలు వెర్రివాళ్ళు అవుతారు.

ప్రశ్న : అడిషనల్ డి.జి.గా అతడి కింద పని చేయడం మీకు చాలా కష్టంగా ఉంది ఉంటుంది కదా!

జవాబు : నాతో చట్టవ్యతిరేకంగా ఏదైనా చేయించే ధైర్యం వాళ్ళెవ్వరికీ లేదు.

ప్రశ్న : ఇక్కడ చట్టాన్ని ఉల్లంఘించడమనేది చాలా ఎక్కువ కదా! నిజాయితీపరులైన అధికారులే తక్కువ.

జవాబు : కొద్దిమంది ఉన్నారు. ముస్లింలను (రాష్ట్రవ్యాప్తంగా) చంపించడంలో ఈ సరేంధ్ర మోడీదే బాధ్యత.

ప్రశ్న : పోలీసులు కూడా ప్రభుత్వం ఏం చెబితే అదే చేస్తారని విన్నా.

జవాబు : ఈ పి.సి. పాండేలాంటి వాళ్ళందరూ అంతే. అంతా వీళ్ళ సమక్షంలోనే జరిగింది.

ప్రశ్న : తమను తప్పుగా ఇరికించారని చాలా మంది అధికారులు చెబుతారు.

జవాబు : తప్పుగా ఏంటి? వాళ్ళు చేశారు కాబట్టే ఇప్పుడు ఊచలు లెక్కపెడుతున్నారు. వాళ్ళొక చిన్న అమ్మాయిని ఎన్కౌంటర్లో చంపేశారు.

ప్రశ్న : నిజంగానా?

జవాబు : అవును. వాళ్ళు ఆమెను లవ్బర్ టెర్రరిస్టు అన్నారు. ఆమె ముంబైకు చెందినది. ఆమె ఒక టెర్రరిస్టు అనీ, మోదీని చంపడానికి గుజరాత్కు వచ్చిందనీ కథ అల్లారు.

ప్రశ్న : అది అబద్ధమా?

జవాబు : అవును అబద్ధమే.

ప్రశ్న : నేను ఇక్కడికి వచ్చినప్పటినుండి ప్రతి ఒక్కరూ సోప్రామూడ్స్ ఎన్కౌంటర్ గురించే మాట్లాడుతున్నారు.

జవాబు : దేశమంతటా ఆ ఎన్కౌంటర్ గురించే మాట్లాడుతున్నారు. మంత్రి ఆదేశాలతో వాళ్ళు సోప్రామూడ్స్ ను, తులసీ ప్రజాపతిని చంపేశారు. ఈ మంత్రి అమిత్ షాకు మానవ హక్కులంటే ఏ మాత్రం నమ్మకం లేదు. నాకు ఈ మానవ హక్కుల కమిషన్లంటే ఏ నమ్మకం లేదని అతడు చెబుతుండేవాడు. ఇప్పుడు చూడండి. కోర్టు అతడికి బెయిల్ కూడా ఇచ్చేసింది.

ప్రశ్న : మీరు ఎప్పుడూ అతడి కింద పని చెయ్యలేదా?

జవాబు : చేశాను. నేను ఏ.టి.ఎస్. అధిపతిగా ఉన్నప్పుడు చేశాను. అతడు వంజారాను బదిలీ చేసి నన్ను తెచ్చాడు. నేను మానవ హక్కులలో నమ్మకమున్న మనిషిని. ఈ షా సన్నాక రోజు తన బంగళాకు పిలిచాడు. నేను ఎన్నడూ ఎవరి బంగళాకు వెళ్ళలేదు. ఎవ్వరి ఇంటికి లేదా ఆఫీస్ కు కూడా వెళ్ళలేదు. నేను మీ బంగళా చూడలేదు సర్ అని నేనన్నాను. అతడు ఆశ్చర్యపోయాడు. నా బంగళాను మీరెందుకు చూడలేదు? అని అడిగాడు. సర్, నా వాహనాన్ని పంపిస్తాను, రండి అని అన్నా

“దేశమంతటా ఆ ఎన్కౌంటర్ గురించే మాట్లాడుతున్నారు. మంత్రి ఆదేశాలతో వాళ్ళు సోప్రామూడ్స్ ను, తులసీ ప్రజాపతిని చంపేశారు. ఈ మంత్రి అమిత్ షాకు మానవ హక్కులంటే ఏ మాత్రం నమ్మకం లేదు. నాకు ఈ మానవ హక్కుల కమిషన్లంటే ఏ నమ్మకం లేదని అతడు చెబుతుండేవాడు. ఇప్పుడు చూడండి. కోర్టు అతడికి బెయిల్ కూడా ఇచ్చేసింది.”

డు. సర్, మీ బండిని పంపించడన్నాను. నేను చేరుకున్నాక అతడు, “మీరు ఒక వ్యక్తిని అరెస్టు చేశారు కదా అతడు ఇప్పుడు ఏ.టి.ఎస్. ఆధీనంలోకి వచ్చాడు కదా! అతడిని లేపెయ్యాలి” అన్నాడు.

నేను ఏం అనలేదు. “చూడు! చంపెయ్... అటువంటి వాడికి బ్రతికే హక్కు లేనే లేదు” నేను వెంటనే నా ఆఫీసుకు వచ్చి, నా జూనియర్లను సమావేశపరిచాను. అమిత్ షా వాళ్ళకే తిన్నగా ఆదేశాలిచ్చి, చంపేయిస్తాడని నా భయం. అందువల్ల నేను వాళ్ళతో, ‘అతణ్ణి చంపమని నాకు ఆదేశాలు వచ్చాయి. కానీ ఎవ్వరూ అతణ్ణి ముట్టుకోవడానికి వీలేదు. అతణ్ణి విచారించండి అంతే. నాకు ఆదేశం ఇచ్చినా నేను చేయడం లేదు, కాబట్టి మీలో ఎవ్వరూ కూడా చేయడానికి వీలేదు,’ అని చెప్పాను.

ప్రశ్న : భలే ధైర్యం, సర్.

జవాబు : నేను రిటైరయ్యే రోజున ఈ సరేంధ్ర మోడీ నన్ను పిలిచాడు. ‘ఇప్పుడు ఏం చెయ్యదలచు కున్నారు? వంటి ప్రశ్నలు అడిగాడు. నన్ను ఎట్లా అణగద్రొక్కి ఉంచారో చెప్పాను. ‘సర్ ఒక విషయం చెప్పండి. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఎవరెవరున్నారు? అంటే ఎంత మంది ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకులు?’ అని అడిగాడు.

‘నేను మిమ్మల్ని ఒక ప్రశ్న అడగొచ్చా?’ అని మోదీని అడిగాను.

‘అడగండి’ అన్నాడు.

‘గత రెండు దశాబ్దాల్లో నేను వివిధ స్థాయిల్లో పనిచేశాను. నా గురించి ఏమైనా వ్యతిరేకంగా మీరు విన్నారు?’

నేను చాలా బాగా పని చేశానని అతడు జవాబిచ్చాడు.

‘సర్, అయితే గత నాలుగేళ్ళలో నా ఏ.సి. ఆర్. లపై ‘ఎక్స్ లెంట్’ అని, ‘ఔట్ స్టాండింగ్’ అని నా పై సీనియర్లు, షోం

కార్యదర్శులు రాశారు. మరి మీరెందుకు వాటిని తగ్గించారు? నా పని మూల్యాంకనాన్ని మీరెందుకు తగ్గించారు?’ అని అడిగాను. ఈ సమాచార మంతా నేను సమాచారహక్కు చట్టం ద్వారా సంపాదించానని చెప్పాను. అతడు దిగ్భ్రాంతి చెందాడు. ‘నేను నా ఆఫీసర్లకు, షోం సెక్రటరీకి ఫోన్లు చేయను’ అన్నాడు. ‘సర్, మీరు షోం సెక్రటరీకి ఫోన్ చేయనవసరం లేదు. ఆ ఫైల్ మీ వద్దే వచ్చింది’ అన్నాను. నేను డి.జి.పి. కాగలిగేవాణ్ణి. కానీ అతను కానీయలేదు.

ప్రశ్న : మీ రాష్ట్రంలో అసలు డి.జి.పి. ఎందుకు లేరు?

జవాబు : ఎందుకంటే మోదీ కుల్ దీప్ శర్మ అనే అధికారిపై ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలనుకుంటున్నాడు కాబట్టి.

ప్రశ్న : అతనికి తన సొంత అధికారుల డీం ఒకటి ఉందని విన్నాను.

జవాబు : నేను రాజ్ కోట్ ఐ.జి.గా ఉన్నప్పుడు జునాగఢ్ లో మత కల్లోలాలు చెలరేగాయి. నేను కొందరికి వ్యతిరేకంగా ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లు సమాధు చేశాను. షోంమంత్రి నాకు ఫోన్ చేసి ‘రాజన్ జీ మీరు ఎక్కడున్నారు’ అని అడిగాడు. ‘నేను జునాగఢ్ లో ఉన్నానని జవాబు చెప్పాను. ‘సర్, నేను చెప్పే ముగ్గురి పేర్లు రాసుకొని ఆ ముగ్గురిని అరెస్టు చేయండి’ అన్నాడు. ‘ఆ ముగ్గురు ఇప్పుడే నా వద్దే కూర్చోని ఉన్నారు. వాళ్ళంతా ముస్లింలు. వాళ్ళ వల్లనే కొంత సాధారణ పరిస్థితులు నెలకొన్నాయి. వీళ్ళే తమ ప్రయత్నం ద్వారా హిందువులు, ముస్లింలను ఒక దగ్గరకు తెచ్చి, కల్లోలాలను అదుపు చేశారు’ అన్నాను. ‘చూడండి, ముఖ్యమంత్రి చెప్పాడు’ అన్నాడు. అప్పుడు ఈ సరేంధ్ర మోదీనే ముఖ్యమంత్రి. ‘సర్ అది ముఖ్యమంత్రి ఆదేశమైనా సరే నేను చేయలేను. ఎందుకంటే వీళ్ళు అమాయకులు’

❝ ఇదొక మతోన్మాద, లంచగొండి ప్రభుత్వం.

1985లో కల్లోలాలను రెచ్చగొట్టడానికి తాను ఏం చేశాడో దాని గురించి అమిత్ షా నా వద్దకు వచ్చి గొప్పలు చెప్పు కొనేవాడు. అతడు అందరినీ తన నివాసానికి పిలిపించుకొనేవాడు. ఉదాహరణకు ఒకసారి హోం కార్యదర్శిని, ప్రధాన కార్యదర్శిని, ఒక ఎం.పి.ని, నన్ను కూడా పిలిచాడు.❞

అని నేను జవాబు చెప్పాను.

ప్రశ్న : మీతో ఫోన్లో మాట్లాడింది ఎవరు?

జవాబు : హోంమంత్రి గోర్డన్ జడాఫియా.

ప్రశ్న : ఇదంతా ఎప్పుడు జరిగింది?

జవాబు : జులై, 2002లో, జడాఫియా తానే వస్తానన్నాడు.

ప్రశ్న : ఇంతకూ వాళ్ళెవరు?

జవాబు : అరె, వాళ్ళంతా మంచివాళ్ళు, ముస్లింలు. కల్లోలాలను అంతం చేయడానికి మాకు వాస్తవానికి సాయం చేస్తున్నవాళ్ళు. నా స్థానంలో వేరే ఎవ్వరున్నా వాళ్ళని అరెస్టు చేసేవాళ్ళు.

ప్రశ్న : ఈ సింఫూల్ సంగతేమిటి? మీతో మాట్లాడమని అతడే చెప్పాడు.

జవాబు : నేను అతడి బాస్ గా ఉండేవాణ్ణి. ఇప్పుడతను ఏ.టి.ఎస్.లో ఉన్నాడు. అతడు నా వద్ద ప్రొబేషనరీగా డి.ఎస్.పి.గా పనిచేశాడు.

ప్రశ్న : అతని (జడాఫియా) కింద ఎవరు పని చేసేవాళ్ళు?

జవాబు : జైల్లో ఉన్నవాళ్ళలో వంజారా అతని క్రింద పనిచేసేవాడు. నేను బార్టర్ రేంజ్ ఐ.జి.గా ఉండేవాణ్ణి. వంజారాను తీసుకు రావడం కోసం నన్ను బదిలీ చేయించారు. అతన్ని ఇముడ్చడం కోసం పదవి స్థాయిని తగ్గించారు.

ప్రశ్న : మరి ఇక్కడి పోలీసులు ముస్లిం వ్యతిరేకులా?

జవాబు : కాదు. నిజానికి ఈ రాజకీయ నాయకులు ముస్లిం వ్యతిరేకులు. ఒక అధికారి ఎవరైనా వాళ్ళ మాటలు వినకపోతే వాళ్ళను ఎక్కడో మూలకం తోసేస్తారు. మరి అటువంటప్పుడు వాళ్ళేం చెయ్యాలి?

ప్రశ్న : మమ్మల్ని అమిత్ షా చంపమన్నది కూడా ముస్లింనేనా?

జవాబు : కాదు. వ్యాపార లాభి నుండి ఎంతో ఒత్తిడి ఉండడంతో అతణ్ణి చంపాలను

కున్నాడు.

ప్రశ్న : ఇప్రత్ జహాన్ ను ఎన్ కౌంటర్లో చంపేయమని కొందరు అధికారులను బలవంతపెట్టారని నాతో కొందరు అన్నారు.

జవాబు : మనిద్దరి మధ్యే ఉండాల్సిన ఒక విషయం చెబుతున్నా ఒకసారి ఈ వంజారా మురా ఐదుగురు సర్కారలను పట్టుకున్నది. అందులో ఒకరు కానిస్టేబుల్. వీళ్ళు టెర్రరిస్టులు కాబట్టి వాళ్ళను చంపేయాలని వంజారా అన్నాడు. అదృష్టవశాత్తూ అప్పుడు ఎస్.పి.గా ఉన్న పాండియన్ నిరాకరించడం వల్ల ఈ ఐదుగురు (అమాయకులు) బతికిపోయారు.

ప్రశ్న : అధికారులు నిజంగా ముస్లిం వ్యతిరేకులు కారా?

జవాబు : కాదు. రాజకీయ నాయకులు వాళ్ళతో అలా చేయస్తారు. నీవు నిక్కచ్చిగా ఉంటే వాళ్ళు నిన్ను ఆ పోస్టింగ్ లో ఉండనివ్వరు. వాళ్ళు రజిస్టర్ రాయ్ కి. రాజీవ్ శర్మకు ఏ గతి పట్టిచ్చారో చూడండి.

ఇదొక మతోన్మాద, లంచగొండి ప్రభుత్వం. 1985లో కల్లోలాలను రెచ్చగొట్టడానికి తాను ఏం చేశాడో దాని గురించి అమిత్ షా నా వద్దకు వచ్చి గొప్పలు చెప్పు కొనేవాడు. అతడు అందరినీ తన నివాసానికి పిలిపించుకొనేవాడు. ఉదాహరణకు ఒకసారి హోం కార్యదర్శిని, ప్రధాన కార్యదర్శిని, ఒక ఎం.పి.ని, నన్ను కూడా పిలిచాడు. నేనప్పుడు ఐ.జి.గా చేస్తూ ఉన్నా. ఆ ఎం.పి. అమిత్ షా తో 'నీవొక కానిస్టేబుల్ ను కూడా బదిలీ చేయలేవు' అన్నాడు. అమిత్ షా నావైపు తిరిగి 'ఇది ఎందుకు చేయలేదని అడిగాడు. ఆ కానిస్టేబుల్ ఏ తప్పు చేయలేదని నేను జవాబు చెప్పాల్సి వచ్చింది. అతడు ఒక బిజెపి ఎంపి కొడుకును ఆపాడంతే.

ప్రశ్న : అతడు మీకు అలా చెప్పటమే ఆశ్చర్యం.

జవాబు : అతడు నాతో అంతరంగిక విషయాలు కూడా చెప్పేవాడు. నిజానికి ఇప్రత్ గురించి

చెప్పింది అతనే. వాళ్ళను చంపేసే ముందు ఇప్రత్ ను కస్టడీలో ఉంచుకున్నానని చెప్పాడు. ఏ ఎన్ కౌంటర్ కూడా జరగలేదనీ, ఐదుగురినీ చంపేసామని చెప్పాడు. ఆమె ఒక టెర్రిస్ట్ కాదని అతను అన్నాడు.

ప్రశ్న : మిమ్మల్ని ఏ.టి.ఎస్.లో కొనసాగనివ్వడమే నాకు ఆశ్చర్యం. అది అంత కీలకమైన స్థానం కాదా?

జవాబు : అవును. నేను వాళ్ళ మనిషిననీ, వాళ్ళు చెప్పినట్లల్లా వింటాననీ అనుకున్నాను. 'చూడండి, మనకు రెండు ముఖ్యమైన స్థానాలున్నాయి. ఒకటి ఏ.టి.ఎస్. మరొకటి కమిషనర్ ఆఫ్ పోలీస్. ఆ రెండు స్థానాల్లో మా మనుషులు ఉండాలని అనుకుంటున్నాము. అశీష్ భాటియాను సి.పి.గా, మిమ్మల్ని ఏ.టి.ఎస్ గా నియమిస్తున్నాం', అని నాతో అన్నాడు. నాపై తమకు విశ్వాసముందని, ప్రభుత్వం చెప్పినట్టుగా నేను నడుచుకోవాలని చెప్పాడు. నాపై నిజంగా మీకు విశ్వాసముంటే, నన్ను కమిషనర్ ను ఎందుకు చేయడం లేదని అడిగాను.

పి.సి. పాండేను చూడండి! అతడు కల్లోలాలు రేపిన వాళ్ళపై ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. నిజానికి అతడిపై కేసు పెట్టాలి. కానీ ముఖ్యమంత్రి దయకు పాత్రుడయ్యాడు. అతడు ముస్లిం హత్యలకు బాధ్యుడు. కాబట్టి ఆయనకు రిటైర్మెంట్ తరువాత కూడా మంచి పదవి ఇచ్చాడు. నాకు అతనితో చాలా సత్సంబంధాలున్నా. అతడు చేసింది తప్పని నాకు తెలుసు'

x x x

2013 మేలో ఇప్రత్ జహాన్ బూటకపు ఎన్ కౌంటర్ కు సంబంధించిన నా దర్యాప్తు గుజరాత్ ప్రభుత్వంపై ఒక పిడుగుపాటులాగా పడింది. ఇప్రత్ జహాన్, సాధిఖ్ జహాల్ బూటకపు ఎన్ కౌంటర్ కేసులో నేను కొన్ని కీలకమైన డాక్యుమెంట్లను వెలికి తీశాను. నా పరిశోధన హోం మంత్రిత్వ శాఖను అతలాకుతలం చేసింది. వార్తా ఛానళ్ళన్నీ అదే విషయంపై కేంద్రీకరించాయి. నా పరిశోధనకు సంబంధించిన వివరాలను వివరించడానికి నన్ను అన్ని చానళ్ళ వాళ్ళు పిలిచారు. బహుశా మొట్టమొదటిసారిగా బూటకపు ఎన్ కౌంటర్ లో, ఇంటి లెజిస్ అధికారులకున్న సంబంధాన్ని తెలుపుతూ ప్రత్యక్ష లింకు బయటపడింది. ఈ ఎన్ కౌంటర్ వెనకాల ముఖ్యుడు గుజరాత్ లో పనిచేస్తున్న సెంట్రల్ ఐ.జి. అధికారి రాజిందర్ కుమార్.

ఈ విషయమే వత్రికల పతాక శీర్షికలనా క్రమించింది. హోం మంత్రిత్వశాఖ అత్యధికారిలో పడిపోయింది. సి.బి.ఐ. స్పెషల్ ఐ.జి. డైరెక్టర్

అయిన రాజిందర్ కుమార్ ను ప్రశ్నించవలసి వచ్చింది. ఇప్రత్ జహాన్ కేసులో ఇతడి పాత్ర నిర్ధారణ అయ్యింది. ఈ మధ్యకాలంలో రాజిందర్ కుమార్ మళ్ళీ ఒకసారి వార్తల్లోకికొచ్చాడు. తాను హోం కార్యదర్శిగా ఉన్నప్పుడు ఇప్రత్ కు బెనిఫిట్ ఆఫ్ డౌట్ ఇవ్వాలని అన్న పూర్వ హోం కార్యదర్శి జి.కె. పిట్టె 2016 ఆరంభంలో అధికారంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం చెప్పడం వల్ల తాను అఫిడవిట్ ను మార్చానని ప్రకటించాడు. దీనితో తనను ఇరికిస్తున్నారని రాజిందర్ కుమార్ ఎన్నో టీవీ ఇంటర్వ్యూలలో చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు. పిట్టె తన కర్తవ్యాన్ని నెరవేర్చక పోవడం గురించి, అతడు ఆదానీ గ్రూపు కంపెనీల బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్లలో ఉన్న ప్రస్తుత సమయంలో 'నిజం' బయట పెట్టడం గురించి ప్రశ్నలు తలెత్తాయి. పైగా దారుణమైన విషయం ఏమిటంటే, ఒక వ్యక్తి పూర్వపరాలు ఏమైనప్పటికీ బూటకపు ఎన్ కౌంటర్ అనేది రాజ్యాంగ వ్యతిరేకమనే విషయం పట్ల ఎవ్వరికీ ఇసుమం తెనూ పశ్చాత్తాపం ఉన్నట్టు లేదు. ఇప్రత్ జహాన్ కేసు విచారణను అడ్డుకుంటున్న విషయం గురించి దాదాపు గుజరాత్ హోం శాఖ అంతా ఒప్పుకుంటున్న విషయం సింఘల్ చేసిన ప్లీంగ్ టేవ్ లో బయటపడడం గురించి ఎవ్వరూ మాట్లాడలేదు.

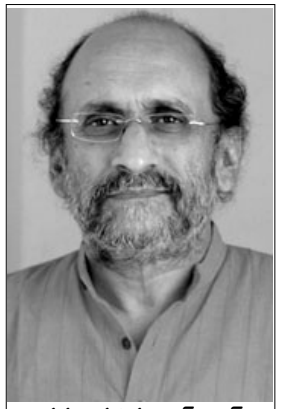
నేను బయటపెట్టిన దాంట్లోని ముఖ్యమైన విషయమంతా మొదటి పేరాల్లోనే ఉంటుంది. గుజరాత్ పోలీసులు తొమ్మిదేళ్ళక్రితం టెర్రరిస్టులంటూ నలుగురిని చట్టానికతీతంగా చంపిన కేసులో సి.బి.ఐ. ఒక పెద్ద సంఘటన కలిగించబోతోంది. 2014 జూన్ 15న ఒక ముస్లిం మహిళ, ముగ్గురు ముస్లిం పురుషులను బూటకపు ఎన్ కౌంటర్లో చంపివేసిన దానివెనుక ప్రధాన సూత్రధారి ఇంటలిజెన్స్ బ్యూరోలో ప్రస్తుత సైషల్ డైరెక్టర్ గా ఉన్న రాజిందర్ కుమార్ అని ఈ కేసులో నిందితులైన ఒక అధికారి అహ్మదాబాద్ లో ట్రయల్ జడ్జి ఎదురుగా ప్రమాణపూర్వకంగా వాంగ్మూలం ఇవ్వబోతున్నాడని తెచాలాకు తెలిసింది. పంతొమ్మిదేళ్ల ఇప్రత్ జహాన్ అక్రమంగా పోలీసు కస్టడీలో ఉన్నప్పుడు రాజిందర్ కుమార్ కలిశాడని మరో అధికారి వాంగ్మూలం ఇచ్చాడు. చనిపోయిన వాళ్ళ వద్ద దొరికిందంటూ పోలీసులు చూపించిన ఏకే-47 రైఫిల్ నిజానికి కుమార్ ఏ గుజరాత్ ఐ.బి. యూనిట్ కు చెందినవాడో ఆ యూనిట్ దని, దాన్ని చనిపోయినవాళ్ళ శవాలపై పారేశారని మరో అధికారి కూడా వాంగ్మూలం ఇచ్చాడు. ఈ రోజు రాత్రి ఆ నలుగురిని చంపిన

“వెనుకబడిన కులాలకు సంబంధించిన ఆఫీసర్లను వాడుకోవాలనుకునే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నీతి గురించి అర్థం చేసుకున్న సింఘల్ తనను తాను కాపాడుకోవడానికి ఇట్లా రికార్డు చేశాడు. గుజరాత్ లో ఆ కాలంలో విచ్చలవిడిగా చేసిన చట్టవ్యతిరేక ఫోన్ ట్యాపింగ్ కంటే మించిన మార్గం ఏముంటుంది?”

వాళ్ళలో ఒకరైన ఒక ముఖ్య నిందితుడు ఈ జి.ఎల్. సింఘల్ రహస్యంగా రికార్డు చేసిన ఒక ఆడియో రికార్డింగ్ కూడా సి.బి.ఐ. వద్ద ఉంది. షా తరువాత హోం శాఖ సహాయ మంత్రిగా పదవీలోకి వచ్చిన ప్రఫుల్ పటేల్, మోదీ ఆఫీసులో 2008 నుండి పనిచేస్తూ అతని సన్నిహిత సలహాదారుల్లో ఒకడిగా ఉన్న ఐ.వి.ఎస్. అధికారి అదనపు ప్రధాన కార్యదర్శి గిరీష్ చంద్ర ముర్ము, రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు అత్యంత సీనియర్ లా అధికారియైన అడ్వకేట్ జనరల్ కమల్ త్రివేది, అతడి సహాయకుడైన అదనపు అడ్వకేట్ జనరల్ తుషార్ మెహతా, మరో పేరు తెలియని లాయర్. సింఘల్ 2011 నవంబర్ లో పాల్గొన్న సమావేశపు సంభాషణల రికార్డింగ్ అది. (పటేల్ అంటే అదే పేరున్న యూనియన్ మంత్రి కాదు. ఈ పటేల్ డిసెంబర్ లో అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో ఓడిపోయాక మోదీ మళ్ళీ మంత్రివర్గంలోకి తీసుకోలేదు) చిక్కుముడిలోని ఒక్కో ముడి వీడుతున్నట్టుగా ఉంది. ప్రియదర్శి రాష్ట్ర ఏ.టి.ఎస్. బాధ్యుడు. ఇప్రత్ జహాన్ ను పథకం ప్రకారం చంపే ముందు ఒక బంగళాలో కస్టడీలో ఉంచుకున్నామని అమిత్ షా అతనితో అన్నాడు. మరొకవైపు రాష్ట్ర పోలీసులతో అమిత్ షా కుమ్మక్కై అమాయక పౌరులపై నిఘా పెడుతున్నాడనే కథనాలు ఎన్నో బయటపడ సాగాయి. వీటన్నింటికీ కేంద్రంలో ఉన్నది ఒకప్పుడు అమిత్ షా సన్నిహితుల్లో ఒకరైన జి.ఎల్. సింఘల్ అనేది స్పష్టం. ఇప్రత్ జహాన్ కేసును దర్యాప్తు చేయడానికి నియమించబడిన ఎస్.ఐ.టి. ఈ కేసు గురించి తొలి దర్యాప్తును ప్రారంభించిన ముఖ్యమైన సమయంలోనే ఈ సంభాషణలను రికార్డు చేశాడు. వెనుకబడిన కులాలకు సంబంధించిన ఆఫీసర్లను వాడుకోవాలనుకునే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నీతి గురించి అర్థం చేసుకున్న సింఘల్ తనను తాను కాపాడుకోవడానికి ఇట్లా రికార్డు చేశాడు. గుజరాత్ లో ఆ కాలంలో

విచ్చలవిడిగా చేసిన చట్టవ్యతిరేక ఫోన్ ట్యాపింగ్ కంటే మించిన మార్గం ఏముంటుంది? అహ్మదాబాద్ లోని కార్యకర్తలు (యాక్టివిస్టులు) సమాచార హక్కుచట్టం ద్వారా పొందిన సమాచారం ప్రకారం రాష్ట్రంలో అరవై ఐదు వేల సంబర్ధను చట్టవ్యతిరేకంగా ట్యాప్ చేశారు. ఈ లిస్టులో ప్రతిపక్షపార్టీకి చెందిన సభ్యులు, అధికార పార్టీలోని తిరుగుబాటుదార్లు, జర్నలిస్టులు, పోలీసులు కూడా ఉన్నారు. ఈ యంత్రాంగం డర్బీ (ట్రీక్స్) గురించి సింఘల్ కు తెలియనిదేం కాదు. వాటిని తానూ ఉపయోగించుకున్నానని సింఘల్ మాతో చెప్పాడు. ఈ రకంగానే మంత్రి ఫోన్ కాల్యను, సంభాషణలను రికార్డు చేయడం మొదలైంది. అయితే ఇంకా అసంపూర్ణంగా ఉన్న విషయాలు కొన్ని ఉన్నాయి. వాటిని సరిచేయవలసిన ఉంది. మోదీ, పాల నుండి ప్రత్యక్షంగా ఆదేశాలు పొంది, వారిని పట్టివ్వగలిగితే దాక్యుమెంట్లపై సంతకం చేసిన ముఖ్యమైన ఉన్నతాధికారులు అయిన హోం మంత్రిత్వశాఖ కార్యదర్శులు, ప్రధాన సలహాదారులను కలవవలసి ఉంది. ఇందులో చాలామందిని నానవతి కమిషన్ విచారించింది. కానీ, అక్కడ అందరికీ జ్ఞాపకశక్తి పోయింది. అందులోని చాలామంది కల్లోలాలతో నేరుగా సంబంధం ఉన్నవాళ్ళు కాదు. కానీ జరిగిన తప్పు గురించి తమకేమీ తెలియనట్లు మౌనంగా ఉండటమంటే గుజరాత్ లోని కల్లోలాల బాధితులకు న్యాయం అందటానికి జరగాల్సిన ప్రక్రియలో అడ్డంకులుగా మారటమే. గుజరాత్ కల్లోలాల సమయంలో ముస్లిం మహిళలను చంపడంలో తమ శౌర్యాన్ని గురించి స్థానిక గుండూలు గొప్పలు చెప్పుకునేలా చేసి రికార్డ్ చేసిన నా సహోద్యోగి ఆజిష్ పని కొంత సులభమే. కానీ కల్లోలాల సమయంలో ఉన్న గుజరాత్ హోం కార్యదర్శి, డిజిపి, కమిషనర్, ఐ.బి. హెడ్ వంటి పెద్ద తలకాయలతో నేను తలపడాలి. ✽

సహారా ముడుపులు - మోడీ

రచయిత ఎకనామిక్ అండ్ పాలిటికల్ వీక్లీ ఎడిటర్

పరంజయ్ గుహ రాకూరా

ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోడీ గుజరాత్ ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సమయంలో సహారా గ్రూప్ నుంచి రూ.50 కోట్లు ముడుపులుగా స్వీకరించినట్లు వచ్చిన కథనాలు ఇటీవల తీవ్ర దుమారం రేపాయి. ఈ ముడుపులు బాగోతంలో గుట్టును ఎకనామిక్ అండ్ పాలిటికల్ వీక్లీ (ఇపిడబ్ల్యు) సంపాదకులు, గవర్నింగ్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ కామన్ కాజ్ సభ్యులు పరంజయ్ గుహ రాకూరా మరియు స్పష్టంగా విశ్లేషించారు. ఇపిడబ్ల్యులోనే ఇంటర్నెట్ పేజీను అధిష్టాధికార పాలేవు ఆయనకు పరిశోధక సహకారం అందించారు.

ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోడీ, మరి కొందరు అగ్రగణ్య రాజకీయ నాయకులు వివిధ ప్రయివేటు కార్పొరేషన్ల నుంచి భారీగా ముడుపులు స్వీకరించినట్లు సూచించే పలు కీలక పత్రాలను సదరు ప్రయివేటు కార్పొరేషన్ల కార్యాలయాల్లో ఆదాయ పన్ను శాఖ స్వాధీనం చేసుకుంది. 2016 నవంబర్ 8వ తేదీన రాత్రి 8 గంటల సమయంలో దూరదర్శన్లో ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోడీ ఓ చారిత్రాత్మక ప్రకటన చేశారు. దేశంలో అవినీతి రాక్షసులను, నల్ల ధనాన్ని రూపుమాపేందుకు ఈ సాహసోపేత ప్రకటన చేస్తున్నట్లు ఒకవైపు మోడీ ప్రత్యక్ష ప్రసారంలో ఉద్దేశభరితంగా ప్రసంగిస్తుండగానే.. మరో వైపు ఇదే మోడీ రూ.55 కోట్ల (80 లక్షల డాలర్లు) లంచాలుగా స్వీకరించినట్లు సూచించే పలు కీలక పత్రాలను న్యూఢిల్లీలోని ఐదు కేంద్ర సంస్థలు లేదా కమిషన్ల స్వాధీనం చేసుకున్నాయి. ఈ పత్రాల్లో స్పష్టంకాని అంశ మల్లా ఏంటంటే మోడీ ప్రమేయమున్న రూ.55.2 కోట్ల మొత్తానికి సంబంధించి 13 వేర్వేరు లావాదేవీలు జరిగాయో లేదా రూ.40.1 కోట్లకు సంబంధించి తొమ్మిది లావాదేవీలు జరిగాయో అని మాత్రమే. 2013 అక్టోబరు 30, నవంబరు 29 మధ్య జరిగిన నాలుగు ప్రత్యేక లావాదేవీల గురించి రెండు వేర్వేరు శీర్షికల కింద ఈ పత్రాల్లో వదేవదే ప్రస్తావించారు.

సహారా ఇండియా గ్రూపు సంస్థ వ్యవస్థాపక

చైర్మన్ సుబ్రతా రాయ్ కి సంబంధించిన వ్యక్తుల ద్వారా కొద్దిమంది ముఖ్య రాజకీయ నాయకులకు, వారితో పాటు నరేంద్ర మోడీకి (గుజరాత్ ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సమయంలో) భారీ మొత్తంలో నగదు చేరిందని.. గత కొన్ని నెలలుగా న్యూఢిల్లీలో దుమారం రేపుతున్న ఈ పత్రాలు వెల్లడిస్తున్నాయి. ముడుపులు స్వీకరించిన వారిలో మధ్యప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి శివరాజ్ చౌహాన్, ఛత్తీస్ గఢ్ ముఖ్యమంత్రి రమణ్ సింగ్, బిజెపి మధ్యప్రదేశ్ కోశాధికారి ఎన్.సి పైసా, ఢిల్లీ మాజీ ముఖ్యమంత్రి షీలా దీక్షిత్ ఉన్నారని కూడా ఈ పత్రాలు సూచిస్తున్నాయి.

2014 నవంబరు 22న దేశ రాజధాని ప్రాంతంలోని సహారా ఇండియా గ్రూపునకు చెందిన వివిధ కార్యాలయాల్లో ఆదాయ పన్ను శాఖ సోదాలు నిర్వహించిన స్వాధీనం చేసుకున్న పత్రాల్లోని సమాచారంపై స్పందన తెలియజేయాల్సిందిగా మోడీకి, చౌహాన్ కు, సింగ్ కు, పైసా కు, దీక్షిత్ కు ది ఎకనామిక్ అండ్ పాలిటికల్ వీక్లీ (ఇపిడబ్ల్యు), ది కార్పొరేట్ వార్తా సంస్థలు 2016 నవంబరు 17న ఇ-మెయిల్ పంపాయి. అయితే ఈ విశ్లేషణాత్మక కథనం రాసే వరకు వారి నుంచి ఎటువంటి స్పందన రాలేదు. స్పందించివుంటే వారి వివరణలకు ఈ ప్రచురణలో చోటువుండేది. సోదాల సమయంలో పత్రాలు స్వాధీనం చేసుకున్నట్లుగా ప్రభుత్వం పక్షాన ఆదాయపన్ను శాఖ (దర్యాప్తు విభాగం) డిప్యూటీ డైరెక్టర్లు అంకితా పాండే, స్వాధీనం చేసినట్లుగా సహారా ఇండియా గ్రూపు అధికారులు ప్రతి-సంతకం చేశారు.

ఈ విషయంపై అంకితా పాండేకి 2016 నవంబరు 3న నేను (రచయిత) ఫోన్ చేయగా తాను దీర్ఘకాల సెలవులో ఉన్నట్లు ఆమె తెలిపారు. మీడియాతో మాట్లాడేందుకు తనకు అధికారం లేదని, అందువల్ల ఈ పత్రాల ధ్రువీకరణ విషయాన్ని నిర్ధారించడం కానీ, లేదా వ్యతిరేకించడం కానీ చేయలేనని కూడా ఆమె చెప్పారు. ప్రస్తుతం ఈ పత్రాలన్నీ స్కాన్ చేసినవి కానీ, లేదా జిరాక్స్ తీసినవి కానీ నకలు రూపంలో కనీసం 12 మంది పాత్రికేయుల

వద్ద, అంతే మంది ప్రభుత్వ ఉన్నతాధికారుల వద్ద ఉన్నాయి.

భారత ఛీఫ్ విజిలెన్స్ కమిషనర్ గా కొన రాజు వీరయ్య చౌదరి నియామకాన్ని సవాలు చేస్తూ 2015 జూన్ లో దాఖలు చేసిన పిటిషన్ లో భాగంగా కామన్ కాజ్ అనే స్వచ్ఛంద సంస్థ దాఖలు చేసిన ఇంటెరిమ్ అప్లికేషన్ లో ఈ 'సహారా' పత్రాలు జత చేశారు. 2016 నవంబరు 15న ఈ సంస్థ ఇంటెరిమ్ అప్లికేషన్ దాఖలు చేసింది. కామన్ కాజ్ పక్షాన ప్రముఖ న్యాయవాది ప్రశాంత్ భూషణ్ హాజరయ్యారు. ప్రశాంత్ భూషణ్ ఇదివరకే సహారా ఇండియా గ్రూపు కార్యాలయాల్లో సోదాల సమయంలో స్వాధీనం చేసుకున్న పత్రాల్లోని కొన్ని కాపీలను జత చేస్తూ తొమ్మిది మంది వ్యక్తులకు లేఖలు రాశారు. అక్టోబరు చివరివారంలో వివరణాత్మక అనుబంధాలతో భూషణ్ ఈ లేఖలను పంపారు. నల్లధనంపై సుప్రీంకోర్టు నియమించిన ప్రత్యేక దర్యాప్తు బృందం (సిబి)లో ఉన్న సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులు జస్టిస్ ఎంబి షా, జస్టిస్ అరిజిత్ పసయత్ కు, కేంద్ర దర్యాప్తు సంస్థ (సిబిఐ) డైరెక్టర్ కు, ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ డైరెక్టర్ లో (ఇడి) డైరెక్టర్ కు, ఆదాయపన్ను శాఖ విభాగంలో పని చేసే సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్ట్ ట్యాక్స్ (సిబిడిటి) చైర్మన్ కు, సిబిడిటి (దర్యాప్తు) సభ్యునికి, ఆదాయ పన్ను సెటిల్ మెంట్ కమిషన్ (ఐడిఎస్ఐ) చైర్మన్ కు, కేంద్ర విజిలెన్స్ కమిషనర్ (సివిసి) కెవి నౌదరికి, ఇద్దరు విజిలెన్స్ కమిషనర్లు తేజేంద్ర మోహన్ భాసిన్ కు, శ్రీరాజీవ్ కు ఈ లేఖలు పంపారు. (యాదృశ్చికంగా 2013 అక్టోబరులో ఆదిత్య వి బిర్లా గ్రూపు కార్యాలయాల్లో సోదాలు జరిపినప్పుడు, 2014 నవంబరులో సహారా ఇండియా గ్రూపు కార్యాలయాల్లో సోదాలు నిర్వహించినప్పుడు కూడా సిబిడిటి, రెవెన్యూ శాఖల్లో చౌదరి కీలక పదవుల్లో ఉన్నారు. భారత రెవెన్యూ సర్వీసుల నుంచి సివిసిగా నియమిత

లైన తొలి అధికారి కూడా చౌదరే కావడం విశేషం. భారత అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసుకు చెందిన అధికారినే సివిసిగా నియమితులవ్వడం సాంప్రదాయంగా వస్తోంది.)

పత్రాల్లో వెల్లడైన వ్యక్తులపై, అందునా ఆదాయానికి మించి ఆస్తులు కలిగియున్నవారిపై చట్టాన్ని అమల్లోయాల్సిన ప్రభుత్వంలోని వివిధ సంస్థలు ఎందుకు చర్యలు తీసుకోవడం లేదని భూషణ్ తన లేఖల్లో ఆయా అధికారులను ప్రశ్నించారు. నిందిత వ్యక్తులు, సంస్థలు ఆదాయ పన్ను శాఖ అధికారులతో సెటిల్మెంట్ కమిషన్ ద్వారా వివరాలు వెల్లడించేందుకు, విచారణలో సహకరించేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నా కూడా లంచం, అవినీతికి సంబంధించిన కొన్ని పత్రాలను వివిధ ప్రభుత్వ విభాగాలు తొక్కి పెడుతున్నాయని భూషణ్ పేర్కొన్నారు. (సెటిల్మెంట్ కమిషన్ ఏర్పాటు చేయడం వెనుక ఉద్దేశమే పన్నుకు సంబంధించిన వివాదాలను శుభ్ర దోరణితో కాకుండా సామరస్యపూర్వకంగా శీఘ్రమే పరిష్కరించడానికి మార్గం కల్పించడం మినహా పెండింగ్లో ఉంచి సాగదీయడానికి కాదు)

స్మృతిలోకి జైన్ హవాలా డైరీలు

నల్లకుబేరుల అక్రమ బాగోతాలను రట్టు చేస్తూ రెండు దశాబ్దాల కిందట వెలుగులోకి వచ్చిన జైన్ హవాలా డైరీలను ప్రస్తుతం సహారా పత్రాలు స్మృతిలోకి తెస్తున్నాయి. 1996లో సిబిఐ చేతిలోకి వచ్చిన ఈ హవాలా డైరీలు వ్యాపారవేత్త సురీందర్ కుమార్ జైన్, అతని సోదరుడి సంబంధికులు ఎల్కె అద్వానీ, మాధవ రావ్ సింధియా, బలరాం జఖర్, విసి శుక్లా, మదన్ లాల్ ఖరానా, పి శివశంకర్, అరిఫ్ మహ్మద్ ఖాన్ తదితర ముఖ్యులైన రాజకీయ నాయకుల ప్రతినిధులకు భారీ మొత్తంలో ముడుపులు చెల్లించినట్లు ఆ డైరీల్లో తేటతెల్లమైంది. ఈ రాజకీయ నాయకులపై ఛార్జిషీట్ దాఖలు చేయాల్సిందిగా కింది కోర్టులు ఆదేశించగా.. ఉన్నత న్యాయస్థానాలు మాత్రం డైరీలు 'అమోదిత సాక్షాలు'గా అర్హమైనవి కావని పేర్కొంటూ కింది కోర్టుల ఉత్తర్వులను కొట్టివేశాయి. అయితే ప్రభుత్వాధినేతలకు, పాలకులకు అక్రమంగా చెల్లింపులు జరిగినట్లు సూచించే రికార్డులేవైనా వెలుగులోకి రాగానే వాటిపై సమగ్రమైన, స్వతంత్రయుత దర్యాప్తు తప్పనిసరిగా చేపట్టాలని సర్వోన్నత న్యాయస్థానం స్పష్టం చేసింది.

సహారా ఇండియా (గ్రూపు, ఎవి బిర్లా గ్రూపు కంపెనీల కార్యాలయాల్లో స్వాధీనం చేసుకున్న పత్రాలపై ఆదాయపన్ను శాఖ కానీ, సిబిఐ కానీ ఇప్పటి వరకు చట్టబద్ధంగా ఎటు

“ ఈ పత్రాల్లో దేశంలోని వివిధ పార్టీలకు చెందిన ముఖ్య రాజకీయనాయకుల పేర్లు ప్రస్తావించడమే కాదు, మోడీ, చౌహాన్, రమణ్ సింగ్, దీక్షిత్, షైనా ఎన్సి వంటి ముఖ్య నేతలకు భారీ మొత్తంలో జరిగిన చెల్లింపులకు సంబంధించి హిందీ, ఇంగ్లీషు భాషల్లో ఆయా నేతల పేర్లకు ఎదురుగా పూర్తి గణాంక వివరాలతో పదేపదే పేర్కొన్నారు.”

సహారా, బిర్లా గ్రూపు సంస్థలు రాజకీయపార్టీలకు (నరేంద్ర మోడీ సహా) ఇచ్చిన విరాళాలపై సుప్రీం కోర్టుకు స్పష్టమైన సంస్థ సమర్పించిన పత్రాల్లో ఒకటి

వంటి దర్యాప్తునూ చేపట్టకపోవడం కచ్చితంగా సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాలను ఉల్లంఘించడమే.. అయినప్పటికీ కామన్ కాజ్ దాఖలు చేసిన పత్రాలపై ఏదైనా దర్యాప్తు సాగిస్తే అది జైన్ హవాలా డైరీల తరహాలో బాగా ముందుకెళుతుంది, కాక పోతే కొన్ని ముఖ్య తేడాలు ఉన్నాయి. ఈ పత్రాల్లో దేశంలోని వివిధ పార్టీలకు చెందిన ముఖ్య రాజకీయనాయకుల పేర్లు ప్రస్తావించడమే కాదు, మోడీ, చౌహాన్, రమణ్ సింగ్, దీక్షిత్, షైనా ఎన్సి వంటి ముఖ్య నేతలకు భారీ మొత్తంలో జరిగిన చెల్లింపులకు సంబంధించి హిందీ, ఇంగ్లీషు భాషల్లో ఆయా నేతల పేర్లకు ఎదురుగా పూర్తి గణాంక వివరాలతో పదేపదే పేర్కొన్నారు. ఈ ఐదుగురి నాయకుల విషయంలో నిర్దిష్ట తేదీలు, నిర్దిష్ట మొత్తాలు, ఆ నగదును ముట్టజెప్పిన వ్యక్తుల పేర్లను కూడా పేర్కొన్నారు.

‘ప్రమాదకర’ పత్రాలు

2013 మే నెలలో బిజెపి నుంచి బహిష్కృతుడైన సుపరిచిత న్యాయవాది, పార్లమెంటు సభ్యులు రాం జెత్మలాని వద్ద ఈ పత్రాలు ఉన్నట్లు 2016 జూలై 28న నాకు మొదట తెలిసింది. న్యూఢిల్లీలోని ఇండియా ఇంటర్నేషనల్ సెంటర్లో జరిగిన ఓ చర్చా కార్యక్రమం సందర్భంగా మర్యాదపూర్వక పలకరింపుల్లో, దాదాపు ఆరుగురి సమక్షంలో (వీరిలో బిజెపికి చెందిన రాజ్యసభ సభ్యులు కూడా ఒకరున్నారు) జెత్మలాని నాకు ఈ పత్రాల గురించి చెప్పారు.

సహారా ఇండియా (గ్రూపు) కార్యాలయాల్లో ఆదాయపన్ను శాఖ స్వాధీనం చేసుకున్న పత్రాలు చాలా ప్రమాదకరమైనవని, వీటిలో మోడీ పెద్ద మొత్తంలో నగదు చెల్లింపులు స్వీకరించినట్లు పేర్కొన్నారని జెత్మలాని చెప్పారు. ఆ పత్రాలు చూపించాల్సిందిగా 93 ఏళ్ల న్యాయవాది అయిన జెత్మలానీని పదేపదే అడిగినా ఆయన దాటవేస్తూ వచ్చారు. ఆ తర్వాత కొన్ని వారాల పాటు ఎన్ని సార్లు ఫోన్ చేసినా ఆయన నుంచి స్పందన రాలేదు. దాదాపు రెండు నెలల వైబిడిన తర్వాత ఓ రాజకీయ నేతకు సన్నిహిత వ్యక్తి ఒకరు జిరాక్కు తీసిన పత్రాల బండిలోను ఒక ట్రాన్ ఎన్వలప్ లో పెట్టి దేశ రాజధానిలోని మా ఇంటి ముందు పడేసివెళ్లారు. వీటి గురించి ప్రభుత్వంలో నాకు తెలిసిన సోర్సెస్ ను, సహచర పాత్రికేయులను ఆరాతీయగా కనీసం 20 మంది వద్ద ఈ పత్రాలు అందుబాటులో ఉన్నట్లు తెలిసింది. అప్పట్లో నా వద్ద ఈ పత్రాలు లేకపోవడంలో కొంత మంది ఇస్తామని కూడా ఆఫర్ చేశారు. ఈ పత్రాల ఆధారంగా ఎందుకని మీరు కథనాలు రాయడం లేదని వారిని అడిగాను. ఇవి అసలైన పత్రాల ప్రామాణికత పై కచ్చిత నిర్ధారణకు రాలేకపోతున్నామని వారిలో కొందరు బదులిచ్చారు. ఆ పత్రాల్లో పేర్లను, వ్యక్తులను సంప్రదించి, వాటి ప్రామాణికతను నిర్ధారించుకోవచ్చు కదా అని సూచించగా కొందరు

“ ఆ తర్వాత అహ్మదాబాద్ లో 2013 అక్టోబర్ 30-2014 ఫిబ్రవరి 22 మధ్య ‘అహ్మదాబాద్ మోడీ జీ’కి ‘జైస్వాల్ జీ’ ద్వారా ఎనిమిది పేమెంట్లలో మొత్తం రూ.35.1 కోట్లు, దాని తర్వాత 2014 జనవరి 28న ఏక మొత్తంలో రూ.5 కోట్లు ‘అహ్మదాబాద్ మోడీ’కి ముట్టజెప్పారు.”

సరేనన్నారు. సీనియర్ పాత్రికేయులు ఒకరు ప్రభుత్వం దీనిని కప్పిపుచ్చుకునే ప్రణాళికను సిద్ధం చేసుకుందని విమర్శించారు. సహారా ఇండియా గ్రూపు అధిపతి అయిన సుబ్రతో రాయ్ ని బెదిరించేందుకు ఆ సంస్థలోని ఓ అసంతృప్త ఉద్యోగి ఈ పత్రాలను సృష్టించినట్లు వాదించాలనేది ఆ ఎత్తుగడ. మధుపుదార్లను మోసగించారన్న ఆరోపణలపై న్యూఢిల్లీ అండ్ ఎక్స్ ప్రెస్ బోర్డ్ ఆఫ్ ఇండియా (సెబి) దాఖలు చేసిన మరో కేసులో బెయిల్ పొందేందుకు అవసరమైన మొత్తాన్ని జమ చేయడంలో విఫలమవ్వడంతో సుప్రీంకోర్టు తీర్పు అనుసారం తీవ్ర జైలులో రాయ్ రెండేళ్ల జైలు శిక్ష అనుభవిస్తున్నాడు. (రాయ్ తన తల్లి చనిపోయా రన్న కారణంలో 2016 మే నెలలో పెరోల్ పై విడుదలయ్యారు. అయితే సెబీ మాత్రం ఇప్పటికీ సహారా కంపెనీ రూ.47000 కోట్లు, సుమారు ఆరు బిలియన్ డాలర్లు తిరిగి చెల్లించాల్సిన అవసరముందని చెబుతోంది) ఈ లోగా నా వద్ద ఉన్న పత్రాలు ఆషామాషివైనవి కాదనే బలం చేకూరడం మొదలైంది. దీని తర్వాత ఢిల్లీ ప్రభుత్వంలో మంత్రిగా ఉన్న సత్యేంద్ర జైన్ కు రాం జెర్మలానీ 2016 జూన్ 28న లేఖ రాసినట్లు తెలిసింది. సోదాల్లో స్వాధీనం చేసుకున్న పత్రాలను, అలాగే రెండు సెట్ల పత్రాల్లోని సంతకం ఒకే వ్యక్తినా అనే అంశాన్ని నిర్ధారించాల్సిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తూ 2015 డిసెంబరులో ఆదాయపన్ను శాఖ అధికారి అంకితా పాండే సంతకం చేసిన ఓ అధికారిక లేఖను జెర్మలానీ జత చేశారు. ఈ రెండు సెట్ల పత్రాల్లోనూ ఒకే వ్యక్తి సంతకం చేశారని నిర్ధారించి సత్యేంద్ర జైన్ కార్యదర్శి జి సుధాకర్ కు 2016 జూలై నెల ఒకటో తేదీన న్యూఢిల్లీలోని రీజినల్ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబరేటరీ అనిస్టెంట్ డైరెక్టర్ (డాక్యుమెంట్స్) అనురాగ్ శర్మ లేఖ రాశారు.

సోదాల సమయంలో ఆదాయపన్ను శాఖ ఈ పత్రాలను స్వాధీనం చేసుకున్న తర్వాత

ఇంకొక అధికారి వీటిని పరిశీలించి, సమగ్రంగా విశ్లేషించి, భవిష్యత్ లో వీటి అవసరం చాలా ఉంటుందని పేర్కొంటూ సవివరమైన ‘మదింపు నివేదిక’ రాపొందించారు. 2016 నవంబరు 16న ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రికలో రితు సర్వీస్, ప్రజ్ఞా కౌశిక్ రాసిన కథనం ప్రకారం పుస్తకాల గుట్టలా ఉన్న ఈ మదింపు నివేదికలో సహారాకు సంబంధించి వేలాది పేజీలుండగా, సంసిద్ధం చేసిన ఇవన్నీ ఒక మదింపు అధికారి పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

రాజకీయ చెల్లింపులు

2016 నవంబరు 15కు ఒక రోజు ముందు ‘రాజకీయ చెల్లింపులపై దర్యాప్తు జరపాలన్న శీర్షికన ద హిందూ పత్రికలో జోషి జోసెఫ్ ఒక కథనం రాశారు. అయితే మోడీ లేదా ఇతర ప్రముఖ రాజకీయ నాయకుల పేర్లు అందులో లేవు. అదే క్రమంలో శాసనసభ వేదికగా ఢిల్లీ ముఖ్యమంత్రి బాంబు పేల్చినంత పని చేశారు. 2013 అక్టోబరు 15వ తేదీన ఆదిత్యా వి బిర్లా గ్రూపు ఆఫ్ కంపెనీస్ కార్యాలయాల్లో ఆదాయపన్ను శాఖ నిర్వహించిన సోదాల్లో జప్తు చేసిన పత్రాల్లో ఓ డాక్యు మెంటులోని అంశాలను కేట్రీవాలే బహిర్గతం చేశారు. అందులోనే గుజరాత్ ముఖ్యమంత్రికి రూ.25 కోట్లు చెల్లించినట్లు, బ్రాకెట్ లో 12 పూర్తి అయ్యాయని, మిగిలినవి ప్రశ్నార్థకం పెట్టి ఓ ఎంట్రీ నమోదైవుంది.

బిర్లా గ్రూపు ఆఫ్ కంపెనీస్ కార్యాలయాల్లో స్వాధీనం చేసుకున్న పత్రాల్లోని విషయాలతో వచ్చే చిక్కులేవీ లేవని బిజెపి అధికార ప్రతినిధులు తరుచూ చెబుతూ వస్తున్నా... ఈ కథనం రాసేనాటి వరకు మోడీ మాత్రం ఏ సమయంలోనూ అధికారిక ఖండన ఏదీ విడుదల చేయలేదు. కామన్ కాణ్ దాఖలు చేసిన ప్రజాహిత వ్యాజ్యానికి జత చేసిన పత్రాల్లో గుజరాత్ అల్కాలీన్ అండ్ కెమికల్స్ అనే క్యాన్డిక్ సోదా తయారీ కంపెనీకి సంబంధించి గుజరాత్ ముఖ్యమంత్రిని ‘వ్యక్తిగతంగా కలిసిన

ప్పుడు’ ఏం జరిగిందనే విషయాలగురించి ఎవి బిర్లా గ్రూప్ ప్రతినిధి సుభేందు అమితాబ్ విచారణ సమయంలో చెప్పిన విషయాలకు సంబంధించిన చేతిపత్ర ప్రతులు కూడా ఉన్నాయి.

సోదాల్లో జప్తు చేసిన పత్రాల్లో చాలా చిన్న భాగమైన మూడు ఎక్సెల్ షీట్స్ లో 2013 మే - 2014 మార్చి మధ్య కాలంలో, 2014 సార్వత్రిక ఎన్నికలు సమీపించేవరకు పది నెలల కాలంలో దాదాపు రూ.115 కోట్లకు సంబంధించిన నగదు చెల్లింపుల గురించిన వివరాలు పొందు పర్చారు.

బిజెపి నాయకురాలు పైసా ఎన్ సి కేసుకు సంబంధించి 2013 సెప్టెంబరు 10-2014 జనవరి మధ్య రూ.5 కోట్ల చెల్లింపులు జరిగాయి. ఈ చెల్లింపులన్నీ ‘ఉదయ జీ’ అనే వ్యక్తి చేశారు. బొంబాయి కేసు మూసివేతకు ‘పాల్స్’ నిమిత్తం అనే ఒక రహస్య ఎంట్రీ నమోదైన ఇంకో ఏదీ షీట్ ఈ చెల్లింపుల పత్రాలకు జత చేశారు. ఢిల్లీ మాజీ ముఖ్యమంత్రి పీలాదిక్షిత్ 2013 సెప్టెంబర్ 23న ‘జైస్వాల్’ అనే వ్యక్తి నుంచి రూ.కోటి స్వీకరించినట్లు పేర్కొన్నారు.

మధ్యప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి చౌహాన్ 2013 సెప్టెంబరు 29- 2013 అక్టోబరు 1 మధ్య కాలంలో రూ.10 కోట్లు ‘నీరజ్ వశిష్టా’ అనే వ్యక్తి నుంచి స్వీకరించారు. అలాగే ఛత్తీస్ గఢ్ ముఖ్యమంత్రి రమణ్ సింగ్ ఏకమొత్తంలో అదే ఏడాది అక్టోబరు 1న రూ.4 కోట్లు ‘నంద్ జీ’ అనే వ్యక్తి నుంచి స్వీకరించారు.

గుజరాత్ ముఖ్యమంత్రికి చెల్లించినట్లు చెబుతున్ననాటిలో 2013 అక్టోబరు 30-2013 నవంబరు 29 మధ్య నాలుగు ఇన్ స్టాల్ మెంట్లు కింద మొత్తం రూ.15.1 కోట్లను ‘సిఎం గుజరాత్ కి ‘జైస్వాల్ జీ’ అనే వ్యక్తి నుంచి అందింది. ఆ తర్వాత అహ్మదాబాద్ లో 2013 అక్టోబర్ 30-2014 ఫిబ్రవరి 22 మధ్య ‘అహ్మదాబాద్ మోడీ జీ’కి ‘జైస్వాల్ జీ’ ద్వారా ఎనిమిది పేమెంట్లలో మొత్తం రూ. 35.1 కోట్లు, దాని తర్వాత 2014 జనవరి 28న ఏక మొత్తంలో రూ.5 కోట్లు ‘అహ్మదాబాద్ మోడీ’కి ముట్టజెప్పారు. మొత్తంగా ‘సిఎం గుజరాత్’, ‘అహ్మదాబాద్ మోడీ జీ’, ‘అహ్మదాబాద్ మోడీ’కి జరిపిన ముడుపుల మొత్తం రూ.55.2 కోట్లు.

ఆదాయపన్ను శాఖ స్వాధీనం చేసుకున్న పత్రాల్లోని రాజకీయ ప్రముఖులకు జరిపిన చెల్లింపులకు సంబంధించి తక్షణమే సమగ్రమైన, స్వతంత్రయుతమైన దర్యాప్తు కచ్చితంగా అవసరం లేదా? ఈ బాగోతపు కథకు ఇంతటితోనే ముగింపు లేదు.

అనువాదం: అమరనారాయణ

డిజిటల్ లావాదేవీలతో

పేదలపై పెనుభారం

**సందేహాలు
సమాధానాలు**

- ప్రకాశ్ కరత్

ఈ నెల మార్చి నెలకు వచ్చిన ప్రశ్నలు, పీపుల్స్ డెమోక్రసీ, 2017, జనవరి 1వ తేదీ సంచికలో “ సమాలోచన” శీర్షికకు వచ్చిన పై ప్రశ్న ఒకేవిధంగా ఉన్నందున పీపుల్స్ డెమోక్రసీలో ప్రకాశ్ కరత్ ఇచ్చిన సమాధానాన్ని పాఠకులకు అందిస్తున్నాం.

- ఎడిటర్

అన్ని కార్యకలాపాలను డిజిటల్ గా మార్చాలని, భారతదేశాన్ని క్యాష్ లెస్ ఆర్థికవ్యవస్థగా మార్చు చేయాలన్న ప్రధాని ప్రయత్నాలను సిపిఐ (యం) ఎలా చూస్తున్నది?

- రజని మజుందార్, కోల్ కత్తా

మోడీ ప్రభుత్వం ప్రజలపై బలవంతంగా రుద్దుతోన్న డిజిటలైజేషన్ పద్ధతిని కొన్ని కారణాల రీత్యా సీపీఐ(ఎం) వ్యతిరేకిస్తోంది. ప్రధానమైందేంటంటే... అవ్యవస్థీకృత, క్రమరహిత ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఎక్కువ మంది భారతీయులు భాగస్థులుగా ఉన్నారు. రోజుకు 300 రూపాయల కన్నా తక్కువ సంపాదించే రోజువారీ జీతగాళ్లు 40 కోట్లకు పైగానే ఉన్నారు. వీరికి తోడు సరిగా లేని, అనిశ్చిత, తక్కువ ఆదాయాలతో పనిచేసే బీడి తయారీ, ప్లాంట్ చేపట్టిన, సంప్రదాయ వృత్తుల్లో కోట్లాది మంది కార్మికులున్నారు. వీరిలో చాలామంది నిరక్షరాస్యులు, అంతగా చదువురాని వాళ్లు. స్వయం ఉపాధిలో ఉన్న లక్షలాది మంది స్థిరం కాని అమ్మకందార్లు, తోపుడు బండి వ్యాపారులు, సైకిల్, బైక్ మెకానిక్లు, టైలర్ల లాంటి సేవారంగానికి చెందినవాళ్లు. వీరందరూ దినసరి నగదు చెల్లింపులు, జీతభత్యాలపై ఆధారపడిన వారే. చాలా వరకు చెల్లింపులన్నీ చిన్న మొత్తాల ద్వారానే జరుగుతున్నాయి. ఇలాంటి వ్యవస్థలో వారు పనిచేసుకోవడానికి, నెట్టుకు రావడానికి అప్పు అనేది చాలా కీలకమైనది. ఈ వర్గాలకు చెందినవారికి నగదు లేకుండా పని నడవడమనేది అసాధ్యం. మోడీ నోట్ల రద్దు వ్యవహారంతో ప్రభావి తమైన వీరిని నగదు లేమి బలంగా దెబ్బతీసింది.

దేశంలోని సగంపైగా జనాభా ఇప్పటికీ వ్యవసాయం పైనే ఆధారపడి ఉంటున్నారు. రైతులు, వ్యవసాయ కూలీలు, పశుపంపకందార్లు, పాడి రైతులే కాదు. వ్యవసాయం, పాడి పరిశ్రమలకు సేవలను అందించేవారు, గ్రామీణ

కార్మికరంగానికి చెందినవాళ్లు ఎన్నో రకాలైన ఉపాధులపై ఆధారపడి ఉంటున్నారు. వీరందరి అవసరాలు నగదు లావాదేవీలతో తీరుతుంటాయి. డిజిటలైజేషన్ వారికి అనుకూలమైన విధానం కాదు. ‘క్యాష్ లెస్’ (నగదు రహిత) గ్రామాలుగా మారాయని ఆర్థికంగా ప్రకటిస్తోన్నవి... నిజానికి డిజిటలైజేషన్ లావాదేవీలంటే ఏంటో కూడా తెలియని కడు పేదల నిలయాలని తేలాయి. లనురా (జమ్మూ కాశ్మీర్), బద్లీరి (మధ్యప్రదేశ్), ఇబ్రహీంపూర్ (తెలంగాణ), జటీపూర్ (హర్యానా), జరియా (చత్తీస్ గఢ్) గ్రామాలన్నీ ‘క్యాష్ లెస్’ గా ప్రకటించినవి. హిందూస్తాన్ టైమ్స్ లో డిసెంబర్ 23న వచ్చిన రిపోర్ట్ లో వీటిలో వేటిల్లోనూ నగదు రహిత లావాదేవీలు జరగడం లేదు. స్టార్ట్ ఘోష్ట లేమి, బ్యాంకు సదుపాయాలు సరిగా లేకపోవడం, బ్యాండ్ కనెక్టివిటీ లాంటివి గ్రామస్థులు చెప్పిన కారణాలు.

డిజిటల్ చెల్లింపులు స్టార్ట్ ఘోష్ట పై ఆధారపడి ఉంటాయి. కేవలం 20 శాతం మంది వినియోగదారుల వద్దే స్టార్ట్ ఘోష్ట ఉన్నాయి. స్టార్ట్ ఘోష్ట కలిగి ఉంటున్న వారి కనీస స్థిరాదాయం, ఓ స్థాయి వరకు చదువు ఉన్నవారి వరకే పరిమితమైంది. నోట్ల రద్దు పల్ల ఇబ్బందులు పడుతోన్న తేయాకు తోటల కార్మికులకు చెక్కు చెల్లింపులు చేయాలని ఇటీవలి ఆర్డీబి ఆదేశాలు ఆ కార్మికుల సమస్యల్ని మరింత పెంచాయి. వారిలో దాదాపు ఎవరికీ స్టార్ట్ ఘోష్ట లేదు, వారిలో 90 శాతం కంటే ఎక్కువ మందికి బ్యాంక్ ఖాతాలు లేవు. దీనికి తోడు ఆ ప్రాంతంలో చాలా తక్కువ బ్యాంకులున్నాయి. ఇది అసాధారణ విషయమే కాదు.

స్టార్ట్ ఘోష్ట, డిజిటల్ ఫార్మ్ లో లేకపోవటం అనేది సమస్యలో ఒకభాగం మాత్రమే. దేశంలో చాలాభాగంలో విద్యుత్ తో ఇబ్బందులు ఎదురౌతున్నాయనేది కూడా ఒక వాస్తవం. విద్యుత్ లేకపోతే ఇంటర్ నెట్ కనెక్షన్ కావటం అనే సమస్యలేదు. విద్యుత్ ఉన్న ప్రాంతాలలో కూడా ఇంటర్ నెట్ కనెక్టివిటీ చాలా బలహీనంగా లేదు.

డిజిటల్ చెల్లింపులు చౌకగా ఉండవు. మొత్తం నగదు కార్యకలాపాలలో అది 0.6 నుండి 4 శాతం వరకు మాత్రమే ఉంటుంది. డిజిటల్ లావాదేవీల ద్వారా లాభాలు కల్గిస్తా

మని వాగ్దానం చేస్తూ, పేదలకు నగదు లభ్యం కాకుండాచేసి, వారు అనివార్యంగా డిజిటల్ మార్కెట్లపై ఆధారపడేలా చేస్తూ అన్యాయంగా, అక్రమంగా నిరంకుశంగా ఈ పెద్ద భారాన్ని పేదలపై మోపుతున్నారు. ప్రభుత్వ విధానాల వలన డిజిటల్ సేవలను అందించే కంపెనీలు పెద్ద మొత్తంలో లాభాలను పొందుతాయి. వీటిలో పేటిమ్ కు ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వ సంస్థలు పెద్ద ఎత్తున ప్రచారం కల్పిస్తున్నాయి.

ఏమైనా ప్రభుత్వం నిరంకుశంగా ముందుకు పోతున్నది. దేశంలోని మూడు లక్షల రేషన్ షాపులను 2017 మార్చి నాటికి పూర్తిగా డిజిటలైజ్ చేస్తానని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. ప్రస్తుతం 38,000 షాపులు మాత్రమే డిజిటలైజ్ చేయబడ్డాయి.

ఈ బెదిరింపును అమలు చేయటానికి పూనుకుంటే పేదప్రజలు చౌకగా రేషన్ పొందేహక్కుపై అది అత్యంత అమాన వీయమైన, పశుబలంతో చేసేదాడి అవుతుంది.

డిజిటల్ లావాదేవీలలో ఆన్ లైన్ మోసాలు అత్యంత ప్రమాదకరంగా ఉన్నాయి. ఈ మధ్యనే, గత అక్టోబరులో దేశంలోని 32 లక్షలకు పైగా ఎలియం ఎకౌంట్లు హ్యాక్ చేయబడ్డాయి. రక్షణ చర్యలు అత్యంత నాసిరకంగా ఉన్నాయి. డిజిటల్ మోసాలకు అనువైన దేశాలలో భారతదేశం అట్టడుగు స్థానంలో ఉన్నది.

బలవంతంగా, సమ్మెలను ఎదుర్కోవలసి వస్తుందని భయపెట్టి డిజిటలైజేషన్ ను రుద్దటం పేదల వ్యతిరేక, ప్రజా వ్యతిరేక చర్య అని సిపిఐ (యం) భావిస్తున్నది. అది ప్రజల హక్కులను ఉల్లంఘించటం అవుతుంది. ప్రభుత్వ పథకాలు, కార్యక్రమాల ప్రయోజనాలను నిరుపేదలు పొందకుండా అది నివారిస్తుంది. లావాదేవీలకు కమిషన్లు చెల్లించే రూపంలో పేదలపై ఆర్థిక భారాలను పెంపొందిస్తుంది. పేదలు విభిన్నమైన ఆర్థిక, జీవనాధార కార్యకలాపాలను నిర్వహించటాన్ని అది నిరోధిస్తుంది. సైబర్ మోసాలను నిరోధించలేని బలహీనులుగా చేసి, అనవసరమైన ఆలస్యం, వారి వ్యక్తిగత జీవిత రహస్యాలను నిరంతరం ఉల్లంఘించటం జరుగుతుంది.

లెనిన్ - అక్టోబర్ విప్లవం

(15వ పేజీ తరువాయి)

పట్టించడానికి ప్రతిఘటనలు అన్ని రకాలుగా ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. ఇలాంటి స్థితిలో లెనిన్ విప్లవానికి నేరుగా నాయకత్వం వహించడానికి అక్టోబరు 7న పెట్రోగ్రాడ్ చేరుకున్నాడు, 10న కేంద్ర కమిటీ సమావేశంలో పాల్గొన్నాడు. విప్లవానికి పరిస్థితి పరిపక్వమైందనీ, అధికారం స్వాధీనానికి తిరుగు బాటు చేయడమొక్కటే మిగిలి ఉందని చెప్పాడు. తిరుగుబాటును నేరుగా ఆయనే పర్యవేక్షించాడు. అక్టోబర్ 25వ తేదీన జరిగే ద్వితీయ సోవియట్ల మహాసభనుండి తిరుగుబాటు ప్రారంభించాలను కున్నారు. కానీ కేంద్ర కమిటీలో లెనిన్ పథకాన్ని వ్యతిరేకించిన కామికోవ్, జెనోవీవ్ గ్రూపు ఈ సమాచారాన్ని శత్రువులకు చేరవేయడంతో 24 రాత్రికే తిరుగుబాటు పూర్తి కావాలని లెనిన్ నొక్కి చెప్పాడు. తిరుగుబాటు ఒక్కరోజు అలస్య మైనా సర్వస్వం కోల్పోయే ప్రమాదముందని హెచ్చరించాడు. లెనిన్ ప్రణాళిక ప్రకారమే 24 రాత్రి తిరుగుబాటు ప్రారంభమైంది. తిరుగు బాటు కేంద్రమైన స్కోల్జీ ఇన్స్టిట్యూట్ భవనానికి లెనిన్ 24 సాయంకాలం చేరుకుని తిరుగు బాటును నడిపాడు. రాత్రికి రాత్రి రెడ్ గార్డులు కీలకమైన ప్రభుత్వ స్థావరాలన్నిటినీ స్వాధీనం చేసుకున్నారు. 25 ఉదయానికి కెరెన్స్కీ బూర్జువా ప్రభుత్వం పతనమైంది. రాజ్యాధికారం విప్లవ సైనిక కమిటీ చేతుల్లోకి వచ్చిందని లెనిన్ ప్రకటించాడు. కార్మిక, సైనిక, రైతాంగ సోవియట్లకు అధికారం బదిలీ

అయిందని లెనిన్ చేసిన ప్రకటనను ఆ రోజు సాయంత్రం జరిగిన అఖిల సోవియట్ల ద్వితీయ మహాసభ ఆమోదించింది. ఆ విధంగా 1917 అక్టోబర్ 25వ తేదీ (నేటి క్యాలెండర్ ప్రకారం నవంబర్ 7) చరిత్రలో తొలి సోషలిస్టు విప్లవం జయప్రథమైన రోజుగా చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతుంది. మరునాడు అక్టోబర్ 26న మహా సభ రెండు డిలీటు చేసింది. మొదటిది శాంతి డిలీటు యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగా, రెండవది భూమి డిలీటు - భూస్వాముల భూమిపై రైతులకు హక్కులు కల్పిస్తూ జారీ చేసింది. ఈ డిలీటుతో 36 కోట్ల ఎకరాల భూమి రైతులపరమైంది. తదుపరి డిలీటులో జాతులు బందిఖానాగా ఉన్న రష్యన్ సామ్రాజ్యంలో జాతులకు విడిపోయే స్వేచ్ఛతో సహా అన్ని రకాల స్వేచ్ఛ ఇవ్వబడింది. అయితే విప్లవాన్ని శైశవ ప్రాయంలోనే అణచివేయడానికి 18 సామ్రాజ్యవాద దేశాలు, రష్యాలోని విప్లవ విద్రోహులు అంతర్యుద్ధం ప్రారంభించారు. లెనిన్ మార్గదర్శకత్వంలో అందులో కూడా బోల్షివిక్కులు విజయం సాధించారు. ఆ విధంగా మార్క్సిజాన్ని నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు అన్వయించడంలో లెనిన్ చూపించిన ప్రతిభ అక్టోబర్ విప్లవం అంతటా మనకు కనిపిస్తుంది. విప్లవంలోని ప్రతి మలుపునూ ఆయన నిర్దిష్టంగా విశ్లేషించి దానికి తగ్గ వ్యూహాన్నీ, ఎత్తుగడలనూ అనుసరించాడు. నిజానికి లెనిన్ లేనిదే అక్టోబర్ విప్లవం లేదు. అక్టోబర్ విప్లవం లేనిదే లెనిన్ లేడు. అక్టోబర్ విప్లవ శతవార్షికోత్సవాల సందర్భంగా ఆ మార్క్సిస్టు- లెనినిస్టు మహాపాఠ్యాయుని జీవితం కృషిని గురించి అధ్యయనం చేయడం అవసరం. ✽

ఆందోళన ప్రచారం నిర్మాణం

(9వ పేజీ తరువాయి)

లు, వాటి పరిష్కార మార్గాలకు సంబంధించిన అవగాహన కల్పించే ప్రయత్నంలో మార్క్సిస్టు భావజాలంవైపు, పార్టీవైపు ఆకర్షితులైన వారికి కమ్యూనిస్టు పార్టీ గురించి తగిన అవగాహన కల్పించి పార్టీలో ఇమడ్చుకోవాలి. ఇందుకు తోడ్పడే అనుబంధ శాఖ (ఆట్టలరీ శాఖ). పార్టీవైపు ఆకర్షితులైన వారిని లేదా సానుభూతి పరులను పార్టీ అనుబంధ శాఖలలో చేర్చి పార్టీ కార్యక్రమం, నిర్మాణ సూత్రాలకు సంబంధించిన కనీస అవగాహన కల్పించాలి. ఆ తర్వాత పార్టీలో చేరడానికి సంసిద్ధతను వ్యక్తం చేసిన వారికి పార్టీ సభ్యత్వం ఇస్తాము. పార్టీ సభ్యులతో కూడిన శాఖల ఏర్పాటు, కమిటీల ఏర్పాటు, వాటి పనివిధానం నిర్మాణంలో భాగమే. అంతే కాదు. వివిధ ప్రజాసంఘాలకు సంబంధించిన ప్రాక్షన్ కమిటీలు, సబ్ కమిటీల ఏర్పాటు, వాటి పనివిధానం కూడా పార్టీ నిర్మాణంలో భాగమే.

మొత్తం మీద ప్రజా సమస్యల మీద ఆందోళనా కార్యక్రమాలతో ప్రారంభించే కృషి పార్టీ సభ్యత్వం చేర్చింపు, శాఖల ఏర్పాటు వరకూ ఆగకుండా కొనసాగినప్పుడే ఫలితాన్ని స్తుంది. ఒక సమస్య మీద ఆందోళన చేసి కొంత విరామం తీసుకుని మళ్ళీ ఆందోళన చేసి మరికొంత విరామం తీసుకునే పద్ధతి పార్టీ అభివృద్ధి, ప్రజాపోరాటాలకు తోడ్పడుతుంది. ఆ పద్ధతి ద్వారా ప్రజలను పోరుబాటు పట్టించడం సాధ్యం కాదు. అలాగే ఈ ఆందోళన, పోరాట సమయాలలో వచ్చిన నూతన సంబంధాలను గుర్తించి వెనువెంటనే తగిన రాజకీయ, సైద్ధాంతిక అవగాహన కల్పించాలి. అందుకు తగిన ప్రచార రూపాలను వినియోగించుకోవాలి. ఇందుకు కొనసాగింపుగానే అనుబంధ శాఖల ద్వారా పార్టీవైపు ఆకర్షించాలి. ఇదొక నిరంతర, నిర్విరామ ప్రక్రియ. పొయ్యిమీద బియ్యం పెట్టి కాసేపు మంట పెట్టి ఉడకక ముందే మంట ఆర్పేసి కొంత విరామం తర్వాత మళ్ళీ మంట పెడితే తినడానికి వీలుగా అన్నం ఉడకదు కదా! ఆందోళన, ప్రచారం, నిర్మాణ కృషి కూడా ఇలాంటిదే. ఏ సమయంలో చేయవలసిన పని ఆ సమయంలోనే చేయాలి. వీటికి మధ్యలో విరామం ఉండదు. విరామం ఇన్నీ ఫలితం ఉండదు.

అస్పృశ్యులు: జాతీయోద్యమం

(20వ పేజీ తరువాయి)

్యల ప్రత్యేక డిమాండ్లను అంతే ఎక్కువగా సమర్థిస్తారు. ప్రతి అస్పృశ్య కార్మికుడు, కర్షకుడూ వర్గ సంఘాలలో చేరడం తన కర్తవ్యంగా భావించి, తనతో పనిచేసే ఇతర తరగతుల వారికి వారి న్యాయమైన కోర్కెల గురించి వివరించాలి. జాతీయోద్యమం అస్పృశ్యతా వ్యతిరేక ఉద్యమం ప్రాముఖ్యతను గుర్తించక పోవడం, వారి న్యాయమైన కోర్కెలను తీసుకోక పోవడం దేశానికి ఎంతో చేటు చేసిందని రుజువైంది. వారంతటవారే మేల్కొని, వారి అవసరాలను గుర్తించి, స్వతంత్ర సంఘాలను నిర్మించుకుని, ఇప్పుడు అధికారాన్ని కోరే స్థాయికి వచ్చారు. వారు ప్రయాణం చేసిన ఈ దారి స్వేచ్ఛకు దారి తీసింది. స్వేచ్ఛను కోరే ప్రతి భారతీయుడు వారి పురోగతిలో భారత సమాజంలోని అణచివేయ బద్ధ తరగతులు మేల్కొనడాన్ని చూడాలి. జాతీయోద్యమం వారి న్యాయమైన కోర్కెలకు మద్దతు నిచ్చి, వారిలో అత్యు విశ్వాసాన్ని నింపాలి. ఇది వారిని దేశ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్రాల ప్రధాన ప్రపంతిలో చేరే దుకు దోహదం చేస్తుంది. జాతీయ ఐక్యం చేయడంలో, జాతీయ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేయడంలోని ప్రతిష్టంభనలను తొలగించడంలో వీరు అత్యంత కీలకమయిన శక్తి అని గుర్తించాలి.

జాతీయ కాంగ్రెస్ ఎంత త్వరగా దీనిని ఒక అరాజకీయ సమస్యగా చూడడం మాను కుంటుందో, ఎంత తొందరగా వీరిని ప్రాపకం చేసే దృష్టితో చూడడం మానుతుందో వప్పుడు దీనినొక ఐక్యతకు న్యాయానికి సంబంధించిన పెద్ద సమస్యగా చూస్తుందో అంత త్వరగా భారతీయ 'పరియా'లు ఈ దేశ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్రాలకు తమ మద్దతునిస్తారు.

అనువాదం: కె. ఉషారాజ్

మాలకొండారెడ్డి

(2వ పేజీ తరువాయి)

కార్మికులను ఐక్యం చేయడంలో ఆయన కృషి పట్టణ ఉద్యమానికి ఊపునిచ్చింది. పట్టణంలోని శెట్టిగుంట రోడ్, నవాబుపేట ప్రాంతాల్లో రైసు మిల్లులున్నాయి. వారికే హక్కులూ ఉండేవికావు. అలాంటి స్థితిలో మాలకొండారెడ్డి వారితో బంధాలు నెరిసి, అందరినీ ఐక్యం చేశారు. నెల్లూరు రైస్ మిల్లు వర్కర్స్ యూనియన్, అక్కడ పనిచేసే ముఠా కార్మికులతో హమాళీ వర్కర్స్ యూనియన్లు పెట్టించి అనేక పోరాటాలు సాగించారు. ఆ పోరాటాల్లో సాధించిన విజయాలతో వారి యూనియన్లను సిబిఐయు అనుబంధ సంఘాలుగా మార్చు చేశారు. రైసుమిల్లు వర్కర్స్ యూనియన్ బలపడ్డాక దానికి సమీపాన ఉన్న లంగరు ఫ్యాక్టరీ (చుట్టల తయారీ) కార్మికుల సమస్యలపై దృష్టి సారించి, 1974లో యూనియన్ను పెట్టారు.

1974లో రైల్వే సమ్మె సందర్భంగా మాలకొండారెడ్డినీ, స్పిన్నింగ్ మిల్ యూనియన్ నాయకులు సాల్యన్సీ, స్టాండ్లీని అరెస్టు చేసి హైదరాబాద్ లోని ముషీరాబాద్ జైలుకు తరలించారు.

లారీ యూనియన్ కార్మికుల పోరాటం ప్రత్యేకంగా పేర్కొనాలి. లారీ కార్మికుల హక్కులు, వేతనాలు, ద్యూటీల క్రమ బద్ధీకరణ కోసం జరిగిన పోరాటం ప్రత్యేక గుర్తింపు పొందింది. నెల్లూరు జిల్లాలో జరిగిన ఈ పోరాటం తరువాత సిబిఐయు కింద సంఘటి మైంది. ఈ ప్రభావం రాష్ట్రం పై నా పడింది. విజయవాడ, కర్నూలు వంటి ప్రాంతాల్లో సిబిఐయు ప్రభావం కింద ఉన్న యూనియన్లను కలిపి రాష్ట్ర వ్యాపిత నిర్మాణ రూపం ఇవ్వడంలో మాలకొండారెడ్డిదే ముఖ్య భూమిక. ఈ నిర్మాణం సంతరించుకున్నాక లారీ కార్మికుల సమస్యలతో పాటు చిన్న లారీ యాజమానుల సమస్యలపై కూడా యూనియన్ ఆధ్వర్యంలో పోరాటాలు చేసి, విజయాలు సాధించారు. ఆ తరువాత ఎమర్జెన్సీలో మాలకొండారెడ్డిపై కూడా అరెస్టు వారంటు ఉంది. ఆయన పోలీసులకు దొరకకుండా మారువేషాల్లో తిరుగుతూ పని చేశారు. ఇందిరా బ్రిగేడ్ దాడుల నుంచి రక్షిస్తూ పార్టీ కార్యకర్తల్లో ఆత్మవిశ్వాసం కల్పించడానికి తరచూ రహస్యంగా వెళ్ళి కలుస్తుండేవారు.

ఎమర్జెన్సీలో సిపిఎం, యువజన సంఘాల ధాటికి నెల్లూరు పట్టణంలోని అరాచక శక్తులు ఎంతోకొంత వెనుకడుగు వేయాలి వచ్చింది. అదే సమయంలో ఐఎన్టీయూసి చావుదెబ్బ

తిన్నది. నక్సలైట్లు కింద ఉన్న ఐఎఫ్ఐటియూ కూడా వెనుకపట్టు పట్టింది. ఈ శక్తులన్నీ సిపిఐ(ఎం) పై కక్ష పెంచుకున్నాయి. అర్లప్ప అనంతరం పట్టణ కార్యదర్శిగా ఎన్నికైన మాలకొండారెడ్డి మీదకు దీన్ని మళ్ళించాయి. లారీ యూనియన్ విషయంలో కూడా ఈ శక్తులు సిపిఎంతో ఘర్షణకు దిగిన విద్రోహులను బలపర్చాయి. ఈ దాడిని సిబిఐయు తిప్పి కొట్టడం వాటికి కంటగింపు అయింది. ఈ ఘర్షణలలో 1978లో పార్టీ ఆఫీసులో సమావేశం జరుగుతుండని తెలిసి ఈ శక్తులు మాలకొండారెడ్డిని హత్య చేయడానికి విజయామహల్ గేటు ప్రాంతంలో మాటువేశాయి. అవి అంచనా వేసి నట్టు మాలకొండారెడ్డి అటు రాలేదు. యువజన నాయకుడు మన్సూర్ వచ్చాడు. మాటు వేసిన అరాచక శక్తులు మన్సూర్ పై హత్యాయత్నానికి పాల్పడ్డాయి. ఈ దాడిలోనే మన్సూర్ కు ఒక చేయి పోయింది.

1978లో నిపో కార్మికులు, మరికొందరు కలిసి ప్రభుత్వాస్పృత్రి ఎగువ భాగంలో (చెరువు లోతట్టుగా ఉండే ప్రాంతంలో) ఇళ్ళు నిర్మించుకున్నారు. దీనికి కలెక్టరు అభ్యంతరం పెట్టారు. సోమశిల ద్యాం పొద్దితే వీళ్ళు నిర్మించిన ఇళ్ళతో పాటు వెయ్యి కుటుంబాలు ఆశ్రయం కోల్పోతాయనీ, అందుకే వారిని అక్కడి నుంచి తరలిస్తున్నామనీ చెప్పారు. జీవనోపాధి రీత్యా పట్టణానికి సమీపంలో స్థలాలు చూపాలంటూ మాలకొండారెడ్డి, శ్రీహరి నాయకత్వంలో కలెక్టరును కలిసిన బృందం పట్టుబట్టింది. కలెక్టరు సమస్యను అర్థం చేసుకుని, ఇప్పటి అంబాపురం, గాంధీనగర్ ప్రాంతాల్లో వారికి పునరావాసం కల్పించారు. వీరు పనిచేసే ప్రాంతాలకు వెళ్ళడానికి ఉదయం, సాయంత్రం ఆర్యోనీ బస్సులు వేయించి, వాటిలో ఉచితంగా ప్రయాణం చేసే అవకాశం కల్పించారు.

1980లో జరిగిన అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో మాలకొండారెడ్డి నెల్లూరు శాసనసభా స్థానం నుంచి సిపిఎం అభ్యర్థిగా పోటీ చేశారు. ఆ ఎన్నికల్లో ఆయనకు 9,440 ఓట్లు వచ్చాయి. 1981లో జరిగిన మున్సిపల్ ఎన్నికల్లో అప్పటి ఆరోవార్డు నుంచి కౌన్సిలర్ గా ఎన్నికయ్యారు. ఆయన 1981లో జరిగిన రాష్ట్ర మహాసభలో పార్టీ రాష్ట్ర కమిటీకి ఎన్నికయ్యారు.

నెల్లూరు పట్టణంలోని నవలాకుల తోట ప్రాంతంలో నెల్లూరు స్టా బోర్డు, కబర్లీ స్టా బోర్డు పేరిట రెండు అట్టల ఫ్యాక్టరీలున్నాయి. ఇక్కడ పనిగంటలపై పరిమితి లేకుండా పనిచేయించేవారు. చట్టపరమైన వేతన విధానంగానీ, సెలవులుగానీ, ఇతరత్రా సౌకర్యాలుగానీ అమలు

జరిపేవారు కాదు. కట్టుబానిసల్లా ఉన్న తమ పరిస్థితులను వివరిస్తూ ఇక్కడ కార్మికులు 1978లో మాల కొండారెడ్డిని కలిశారు. వీరి సమస్యలపై సిబిఐయు, సిపిఎం నెల్లూరు పట్టణ కమిటీలు చర్చించాయి. అట్టల ఫ్యాక్టరీ కార్మికుల యూనియన్ పెట్టి పోరాడాలని నిర్ణయించాయి. యూనియన్ పెట్టి, సమ్మె నోటీసు ఇచ్చాయి. పరిస్థితిని గమనించిన యాజమాన్యం చర్చలకు వచ్చింది. 8 గంటల పనిదినం అమలు చేయడానికీ, చట్టబద్ధమైన వేతన విధానం సెలవులూ, ఇతరత్రా కోర్కెలు అమలు చేయడానికీ యాజమాన్యం అంగీకరించింది. ఇక్కడ పనిచేసేవారు వివిధ ప్రాంతాల నుంచి వచ్చి ఇక్కడ పనిచేస్తున్న అట్టల ఫ్యాక్టరీ కార్మికులు సొంత ఇళ్ళు నిర్మించుకునేందుకు స్థలాల్నిచ్చించాలంటూ మాలకొండారెడ్డిని కలిశారు. పట్టణ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో దానిపైనా కృషి జరిగింది. పెన్నా నదికట్ట, దాని దిగువ భాగాన్ని ఆక్రమించి ఇళ్ళు నిర్మాణం చేసుకున్నారు. ఇదే ఇప్పటి జాకీర్ హుస్సేన్ నగర్ ప్రాంతం. ఆ తరువాత దానికి సమీపాన వైకుంఠపురం పేరిట మరో కాలనీ లోనూ ఇళ్ళువేశారు. 1980 నుంచి 1984 వరకూ ఇళ్ళు నిర్మాణం. విస్తరణ జరుగుతూనే ఉంది. ఈ ప్రాంతానికి మున్సిపాల్టీ ద్వారా వసతులు కల్పించడంలో మాలకొండారెడ్డి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకున్నారు. 1981లో మున్సిపల్ కౌన్సిలర్ గా గెలిచి ఉండటం ఇందుకు తోడ్పడింది. కొంత మంది ఇళ్ళు అమ్ముకుని వెళ్ళిన సందర్భంలో ఇక్కడ అరాచక శక్తులతో పాటు రాడికల్స్ కూడా చేరారు. నదిలో నుంచి తప్పు కోవడానికీ, నదీ మార్గం నుంచి రావడానికీ ఇది అనువైన ప్రాంతంగా మారింది. అందుకే కొందరిని చేరదీసి రాడికల్స్ ఇక్కడ రహస్య స్థావరం ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. 1981 నాటికే మాలకొండారెడ్డి అందుతో జాకీర్ హుస్సేన్ నగర్ లో ఇళ్ళు పట్టాలు పొందిన వారి స్థలాల ఆక్రమణలకు ఈ శక్తులు ప్రయత్నించాయి. ఇది తగని పని అని సిపిఎం నెల్లూరు పట్టణ కమిటీ హెచ్చరించింది. ఈ హెచ్చరికను లెక్క చేయకుండా 1984లో ఆక్రమణకు దిగిన వారిని మాలకొండారెడ్డి మార్గదర్శకత్వంలో పట్టా పొందినవారు ప్రతిఘటించారు. ఈ కారణంగానే రాడికల్స్ మాలకొండారెడ్డిపై వ్యక్తిగతంగా కక్ష పెంచుకున్నారు. మున్సిపల్ ఆఫీసు సమీపంలో హత్య చేయడానికి పథకం రూపొందించి కిరాతకంగా హత్యచేశారు.

(నెల్లూరు జిల్లా అమరవీరులు పుస్తకంలోని వ్యాసాన్ని క్షుత్తీకరించి ప్రచురించాం)

అనువాదం: వి. అజయ్

చాతుర్వర్ణం వంటి భ్రష్టవ్యవస్థ ప్రపంచంలో మరెక్కడా కన్పించదు

డాక్టర్ బిఆర్ అంబేద్కర్

ఐరోపాలో కూడా బలమైన వాళ్లు బలహీనులను దోచుకోవడం, కొల్లగొట్టటం ఉన్నమాట నిజమే. అయితే అక్కడ బలవంతులు దోపిడికి గురిచేయబడే ప్రజలపట్ల ఇండియాలో హిందువులు క్రింది కులాల పట్ల వ్యవహరించేటంత దుర్మార్గంగా వ్యవహరించలేదు. క్రిందికులాల ప్రజల పట్ల హిందువులు వ్యవహరించే విధం ఎంత సిగ్గుమాలినదో, ఎంత అమానుషమైనదో చెప్పటానికి వీలులేదు. ఇక్కడ క్రింది కులాల ప్రజలను నిస్సహాయులుగా

చేశారు. ఐరోపాలో పీడిత ప్రజలు అంత నిస్సహాయులుగా ఎప్పుడూ లేరు. ఐరోపాలో బలవంతులకు, బలహీనులకు మధ్య ఇండియాలో ఎప్పుడూ జరగనంత తీవ్రంగా సాంఘిక పోరాటం జరుగుతుండేది. అయినప్పటికీ ఐరోపాలో బలహీనుడికి మిలటరీ సర్వీసు ద్వారా భౌతికమైన ఆయుధమూ, ఎన్నికలలో పాల్గొనడం ద్వారా రాజకీయమైన ఆయుధమూ, విద్యాభ్యాసము ద్వారా నైతికమైన ఆయుధమూ - ఈ మూడు ఉన్నాయి. స్వయం విముక్తికీ, అభ్యుదయానికి సాధనాలైన ఈ మూడు ఆయుధాలనూ ఐరోపాలోని బలహీనవర్గాలకు ఎప్పుడూ నిరాకరించడం జరగలేదు. ఇండియాలో మాత్రం చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థ ద్వారా ప్రజా బాహుళ్యానికి ఈ మూడు ఆయుధాలను నిషేధించారు.

చాతుర్వర్ణం వంటి భ్రష్టవ్యవస్థ ప్రపంచంలో మరెక్కడా కన్పించదు. ప్రజలను జీవచ్ఛవాలిగా, నిర్వాపారులుగా, పక్షవాత రోగులుగా, క్షతగాత్రులుగా, ఎందుకూ పనికిరాని దద్దములుగా తయారు చేసిన నికృష్ట, నీచ వ్యవస్థ ఇది. ఇందులో అతిశయోక్తి ఏమీలేదు. చరిత్రే దీనికి ప్రబల సాక్ష్యం.

భారత చరిత్రలో స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యాలు, కీర్తి ప్రతిష్ఠలు గల కాలం ఒక్కటే ఉంది. అది మౌర్యసామ్రాజ్య కాలం. తక్కిన చరిత్ర అంతా కూడా అపజయాలతోనూ, అంధకారంతోనూ నిండినట్టిది. అయితే, మౌర్యకాలంలో మాత్రం చాతుర్వర్ణ పద్ధతి నిర్మూలించబడింది. హిందూ ప్రజలలో అధిక సంఖ్యాకులైన శూద్రులు తమ దాస్యస్వంఖలాలను చేధించుకొని బయటపడి, దేశ పాలకులు కాగలిగిన కాలం ఇది. చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థ ప్రబలంగా ఉన్న కాలంలోనే దేశం మొత్తం మీద ప్రజాబాహుళ్యం అపజయం అడుగున, అంధకారం లోతుల్లో ముగ్ధిపోయారు.

చాతుర్వర్ణం కొత్తదేమీ కాదు. వేదాలు ఎంత ప్రాచీనమైనవో చాతుర్వర్ణం కూడా అంత ప్రాచీనమైనదే. అందుకే ఆర్యసమాజాకులు దీని ప్రాశస్త్యాన్ని గురించి ఆలోచించవలసిందిగా మనల్ని అడుగుతున్నారు. గత చరిత్రను పరిశీలించి చూస్తే సమాజ వ్యవస్థాపనలో ఒక పద్ధతిగా దీనిని అమలుకు పెట్టారనీ, ఆచరణలో అది విఫలమైందనీ స్పష్టపడుతుంది. బ్రాహ్మణులు మొత్తం క్షత్రియ జాతినే ఎన్నిసార్లు దుంపనాశనం చెయ్యలేదు? క్షత్రియులు ఎన్నిసార్లు బ్రాహ్మణులను చెయ్యలేదు? మహాభారతం నిండా, పురాణాల నిండా ఉన్నదంతా ఎక్కువగా బ్రాహ్మణులకూ, క్షత్రియులకూ మధ్య జరిగిన సంఘర్షణల చరిత్రే కాదా! బ్రాహ్మణుడూ, క్షత్రియుడూ వీధిలో తారనపడినప్పుడు ఎవరు ఎవరికి ముందు నమస్కరించాలి? ఎవరు తప్పుకొని ఎవరికి దారి ఇవ్వాలి? అనే అల్ప విషయాలలో కూడా బ్రాహ్మణులూ, క్షత్రియులూ కొట్లాటకు సిద్ధపడేవారు కాదా!

బ్రాహ్మణులూ, క్షత్రియులూ ఒకళ్లను చూచి ఒకళ్లు కళ్లల్లో కారం కొట్టుకొనేవారనే విషయం అటుంచినా క్షత్రియులు దుష్ట నిరంకుశలుగా తయారు కావడం, చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థ కింద ప్రజలందరినీ నిరాయుధుల్ని చేసి అణిచిపెట్టి పీడించడం, ప్రజలంతా విమోచన కోసం ఏక కంఠంతో భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించడం కూడా పరిపాలిగానే ఉండేది కదా!

క్షత్రియుల్ని పూర్తిగా నిర్మూలన చెయ్యడం అనే పవిత్ర కార్యం ఒక్కడాని కోసమే శ్రీ కృష్ణుడు అపతరించాడని భాగవతం మనకు స్పష్టంగా చెపుతున్నది. వివిధ వర్ణాల మధ్య ఇంత విరోధం, ఇంత వైషమ్యం ఉన్న ఉదంతాలు చరిత్ర మనకు చెపుతుండగా, చాతుర్వర్ణ వ్యవస్థ, మంచి సాంఘిక వ్యవస్థ అని ఎవరైనా ఎలా అంగీకరిస్తారు? మానవ సమాజాన్ని పునర్నిర్మాణం చెయ్యడానికి చాతుర్వర్ణ పద్ధతి ఆదర్శ ప్రాయమైనదిగా ఎవరు ఒప్పుకుంటారు?

(ఈ భాగం అంబేద్కర్ సమగ్ర రచనలు 1వ సంపుటంలోని 80, 81 పేజీల నుండి గ్రహించబడింది)